UTJECAJ KVALITETE I ZADOVOLJSTVA ŽIVOTOM NA MIGRACIJU MLADIH U OPĆINAMA PRIVLAKA I VIR

Skoblar, Nevena

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:814158

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

UTJECAJ KVALITETE I ZADOVOLJSTVA ŽIVOTOM NA MIGRACIJU MLADIH U OPĆINAMA PRIVLAKA I VIR

Mentor:

prof. dr. sc. Maja Fredotović

Student:

Nevena Skoblar

Broj indeksa: 2130343

Split, rujan 2016.

SADRŽAJ

SAŽETAK

SUMMARY

1. UVOD 1

1.1. Problem istraživanja 2

1.2. Predmet istraživanja 3

1.3. Istraživačka pitanja 5

1.4 Ciljevi istraživanja 6

1.5 Metode istraživanja 6

1.6. Doprinos istraživanja 7

1.7. Struktura rada 7

2. KVALITETA ŽIVOTA 9

2.1. Pojam kvalitete života 9

2.2. Što čini osobnu kvalitetu života 11

2.3. Pristupi u istraživanju kvalitete života 12

2.3.1. Objektivni pristup 12

2.3.2. Subjektivni pristup 13

2.4. Mjerenje kvalitete života 14

3. ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM 16

3.1. Subjektivna dobrobit i zadovoljstvo životom 16

3.2. Teorije i modeli zadovoljstva životom 17

4. MLADI I LOKALNA ZAJEDNICA 20

4.1. Mladi u EU 20

4.1.1. Europske strategije za mlade 20

4.2. Mladi u RH 24

4.3. Lokalna zajednica i mladi 27

4.4. Lokalna samouprava 29

5. Istraživanja o kvaliteti života u Europi i Hrvatskoj 31

5.1. Europsko istraživanje o kvaliteti života (EQLS) 31

5.2. Analiza kvalitete života u Hrvatskoj 32

6. Mladi u Privlaci i Viru - kvaliteta i zadovoljstvo životom 36

6.1. Općina Privlaka 36

6.1.1. Geografski položaj i klimatske značajke 36
6.1.2. Demografska slika Privlake 37
6.1.3. Infrastruktura, prometna povezanost i komunalne usluge 39
6.1.4. Gospodarstvo i zaposlenost 40
6.1.5. Društvene djelatnosti i usluge 42
6.2. Općina Vir 43
6.2.1. Geografski položaj i klimatske značajke 43
6.2.2. Demografska slika Vira 44
6.2.3. Infrastruktura, prometna povezanost i komunalne usluge 46
6.2.4. Gospodarstvo i zaposlenost 47
6.2.5. Društvene djelatnosti i usluge 50
7. ISTRAŽIVANJE 53
7.1. Pristup i metoda 53
7.2. Opis istraživanja 53
7.3. Demografski podaci uzorka 54
7.4. Rezultati istraživanja – Općine Privlaka i Vir 58
7.5. Kritički osvrt 77
8. ZAKLJUČAK 81
KORIŠTENI IZVORI 82
Literatura 82
Internet izvori 83
POPIS SLIKA 85
POPIS TABLICA 85
POPIS GRAFIKONA 85
PRILOZI– Anketni upitnik 88

SAŽETAK

Diplomski rad „Utjecaj kvalitete i zadovoljstva životom na migraciju mladih u Općinama privlaka i Vir” ima cilj istražiti da li su mladi zadovoljni uvjetima koje ima pruža život u Općinama i utječe li to na njihovu odluku o migriranju. Također će se istražiti jesu li mladi dovoljno motivirani da utječu na rad lokalne uprave.

Kroz ovaj rad pobliže su se objasnili pojmovi kvalitete života, zadovoljstvo životom, kvaliteta života mladih u EU i Hrvatskoj, pojam lokalne zajednice te odnos mladih i lokalne zajednice.

Provedeno je istraživanje po Općinama Privlaka i Vir te je ispitano 33 mladih od 15-19 godina metodom ankete i prema unaprijed definiranoj dobnoj skupini.

Prema dobivenim podacima zaključeno je da su mladi stanovnici u Privlaci i Viru zadovoljni životnim uvjetima, da ne planiraju napustiti mjesto, i da na tu odluku utječu postojeći indikatori života u Općini. Također je zaključeno da mladima nedostaje volje za uključivanjem u procese donošenja odluka.

SUMMARY

My thesis "The impact of quality and life satisfaction on the migration of young people in the municipalities of Privlaka and Vir " aims to define whether young people are satisfied with the conditions that they have living in these places, and does it affect their decision to emigrate. As well it will examine if young people motivated enough to influence the work of local government.

Through this work more closely are explained the concepts of the concepts of quality of life, life satisfaction, quality of life of younf people in the European Union and Croatia, the concept of community and the relation between young people and the local communities. A survey was taken in Privlaka and Vir where 33 young people of the ages 15-19 were tested.

According to the results it was concluded that young people who are living in Privlaka and Vir are satisfied with life conditions, that they are not planning on leaving the place, and that their decision is affected with existing indicators of life in their community. It was also concluded that the young people lack of willingness to get involved in decision-making processes.

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Zadovoljstvo životom i njemu srodni pojmovi kao što su subjektivna dobrobit, sreća i kvaliteta života, noviji su konstrukti tzv. pozitivne psihologije koji se nastoje međusobno razlučiti, ispitivati i teorijski objasniti .[1] Kvalitetu života ne možemo ispitivati, ako sam pojam dobro ne operacionaliziramo.[2]

Sredinom dvadesetog stoljeća pod kvalitetom života se uglavnom podrazumijevao životni standard. S povećanjem životnog standarda istraživanja kvalitete života usmjerila su se i na opažanje zadovoljenja osobnih i društvenih potreba. Još uvijek ne postoji slaganje oko definicije kvalitete života, niti univerzalno prihvaćen "zlatni standard" mjerenja.[3]

Niz je definicija pojma kvalitete života, ali čini se sveobuhvatna ona koju daju Krizmanić i Kolesarić (1989.) definirajući kvalitetu života kao subjektivno doživljavanje vlastitog života određeno objektivnim okolnostima u kojima osoba živi, karakteristikama ličnosti koje utječu na doživljavanje realnosti i njezina specifičnoga životnog iskustva.[4]

Objektivne se dimenzije odnose na mjerljive objektivne uvjete života (npr. bruto nacionalni dohodak, dostupnost raznih službi i usluga), dok se subjektivna kvaliteta života odnosi na osobnu procjenu zadovoljstva različitim dimenzijama kao što su zdravlje, socijalni odnosi, materijalno blagostanje i sl. U odnosu na objektivni, subjektivni pristup je složeniji, ali novija istraživanja pokazuju da je relevantniji i korisniji jer su subjektivni indikatori bolji prediktori globalne procjene života od objektivnih, što je razumljivo ako se uzmu u obzir definicije koncepta kvalitete življenja, a to je da pojedinac najbolje sam za sebe može odrediti koliko je sretan i zadovoljan u svom životu u cijelosti ili u pojedinim životnim područjima.[5]

Na osnovi analize brojnih studija i definicija kvalitete života utvrđuje da se u većini istraživanja javlja sedam osnovnih područja: 1. zdravlje, 2. emocionalna dobrobit, 3. materijalno blagostanje, 4. bliski odnosi s drugim ljudima (obitelj, prijatelji, partner, značajne

[1] Z. Penezić, (2006.): Zadovoljstvo životom u adolescentnoj i odrasloj dobi, Zadar,str. 643.
[2] G. Vuletić, (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str.95.
[3] G. Vuletić, (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str.9.
[4] G. Vuletić, (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 10.
[5] G. Vuletić, (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 96.

osobe), 5. produktivnost, 6. društvena zajednica i 7. sigurnost.[6] U radu će se promatrati indikatori kvalitete života lokalne zajednice, a neki od njih su: pristupačnost i kvaliteta raznih servisa/usluga, mogućnost obrazovanja, zapošljavanja itd.[7]

Ispitivanje zadovoljstva životom, kao subjektivne mjere kvalitete života nov je pojam i ima kratku prošlost. Lucas i suradnici definiraju zadovoljstvo životom kao „globalnu evaluaciju neke osobe o svom životu“. Definicija pokazuje da pri opisu zadovoljstva životom osoba ispituje određene aspekte svog života, uspoređuje dobro s lošim te dolazi do ukupne procjene zadovoljstva životom.[8]

U većini razvijenih zemalja, kao i u Hrvatskoj ukupan društveni položaj mladih znatno se promijenio, pri čemu se u većini važnih segmenata pogoršao, o čemu svjedoči porast nezaposlenosti i opadanje kvalitete svakodnevnog života. U tu se svrhu u zemljama koncipiraju i provode politike prema mladima, koje predstavljaju adekvatan odgovor na većinu potreba mladih.

Programi Europske unije za mlade provode se od 1988. godine. Politički proces razvijen je Bijelom knjigom, a kasnije je donesena nova strategija pod nazivom „ EU strategija za mlade – Ulaganje i osnaživanje ” koja poručuje da mladi ljudi nisu teret odgovornosti, nego društveni resurs kojeg je potrebno mobilizirati kako bi se dostigli viši društveni ciljevi.[9]

U Republici Hrvatskoj Vlada je donijela Nacionalni program za mlade za razdoblje 2014. do 2017. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni program za mlade), s ciljem unaprjeđenja aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje, svojim djelokrugom i nadležnostima, pridonose zadovoljavanju potreba mladih i podizanju kvalitete njihova života sa svrhom njihove optimalne društvene integracije.[10]

O razini definiranosti politike, jasno uočenih problema i postavljenjih ciljeva te dostignutih rezultata ovisi koliko su joj važni mladi ljudi i kvaliteta njihova života, te njihov doprinos društvenom razvoju.[11]

---

[6] Vuletić,G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str.12.
[7] Žutinić,Đ. (2008.): Percepcija kvalitete življenja i namjere o odlasku iz ruralnih sredina, Agronomski fakultet Zagreb, str. 147.-148.
[8] Brajković ,L. (2010.): Pokazatelji zadovoljstva životom u trećoj životnoj dobi, Medicinski fakultet Zagreb, str.23.
[9] http://arhiva.mobilnost.hr/prilozi/05_1364290092_ulaganje_i_osnaz_za_web.pdf
[10] http://www.mspm.hr/ (29.02.2016)
[11] http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf

Društveno – ekonomski razvoj zemlje mora započeti od lokalne i regionalne samouprave, koje moraju voditi adekvatnu razvojnu politiku, jačati svoje snage i potencijale, a slabosti pretvoriti u prednosti. Razlog ostanka stanovništva usko je povezan s dostupnošću zdravstvene zaštite, obrazovnih institucija, administracije i prometnom povezanosti. Sve su to ključni čimbenici razvoja određenog prostora. Ukoliko se sve to osigura, mladi neće imati potrebu za iseljavanjem i takva mjesta će postati poželjna za život i razvoj. Ulažući u ljudske resurse, ulaže se u budućnost, kako demografsku tako i ekonomsku.[12]

Politika za mlade predstavlja skup vrijednosti, ciljeva i mjera koje formalno uspostavljenim mehanizmima odgovaraju na potrebe mladih. Ona je idealno proaktivni korak države ili lokalne vlasti prema poboljšanju kvalitete života mladih. Treba odgovoriti na brojne zahtjeve kao što su dostupnost i kvaliteta obrazovanja, mogućnost učenja putem neformalnih obrazovnih programa, zapošljavanje po završetku procesa obrazovanja, kvalitetno provođenje slobodnog vremena, stambeno zbrinjavanje i osamostaljivanje mladih, informiranje te, konačno, sudjelovanje u formlanim procesima donošenja odluka koje se tiču mladih u svim fazama njihova odrastanja.

Izgradnjom partnerskog odnosa s mladima, lokalna samouprava će bolje procijeniti potrebe mladih i primjerenije raspodijeliti resurse namijenjene zadovoljenju potreba mladih, jer sa savjetom iz prve ruke sredstva će biti najučinkovitije utrošena i zadovoljavat će stvarne, a ne nametnute potrebe mladih.[13]

Problem ovog istraživanja odnosi se na to kako zadovoljstvo i kvaliteta života u maloj ruralnoj sredini utječe na odluku o migraciji mladog stanovništva. Na odluku o migriranju utječu brojni faktori okruženja, stoga je potrebno značajno poboljšati pojedine sadržaje koji vode boljoj kvaliteti života i većem zadovoljstvu mladih.

1.2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja kojim će se rad baviti jest Općina Privlaka i Općina Vir, odnosno da li su mladi zadvoljni kvalitetom života u lokalnoj zajednici, te pruža li im zajednica uvjete u

[12] Lamza Maronić M. Tokić I. (2012): „Utjecaj demografskih čimbenika na društveno-ekonomski razvoj Hrvatske", Ekonomski vjesnik, Osijek,str 269.
[13] Sedlić B. (2011): „Pokreni se, poveži i reci", Europski dom Slavonski Brod, Slavonski Brod, str 11.

kojima će se zdravo i pozitivno razvijati i ostvarivati svoje potencijale, ili će nezadovoljni kvalitetom životnih uvjeta biti prisiljeni napustiti mjesto stanovanja.

a) OPĆINA PRIVLAKA

Privlaka je 1997. godine prvi put u svojoj povijesti dobila status općine, temeljem odluke Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske (17. siječnja.1997.) Smještena je u samom srcu Sjeverne Dalmacije na prostranom, ravnom poluotoku pjeskovitog tla (7km dužine i 4km širine). Privlaka se u pisanim dokumentima prvi puta spominje 1296.g. kao vinogradarsko mjesto. Mjesto je još poznato po sabunjarima, ljudima koji su mukotrpnim vađenjem pijeska iz mora postali nadaleko poznati te nakon 2. svjetskog rata izgradili bijeli grad Zadar udaljen samo 15 minuta vožnje.

Prema prvim pisanim podacima kroz povijest, Privlaka je 1603. godine imala tek 200 stanovnika, 1692. godine 222, dok brojku od 500 stanovnika prelazi tek polovicom 19. Stoljeća.[14]

U Privlaci ima ukupno 127 mladih od 15-19 godina (59 muškaraca; 68 žena), 133 od 20-24 godine (67 muškaraca; 66 žena) i 121 od 25-29 godina (54 muškaraca; 67 žena) prema popisu iz 2011. [15]

U središtu rada je mlada populacija od 15-29, i njihova percepcija kvalitete životnih uvjeta u mjestu stanovanja, tj. kako kvaliteta mjesta u kojem žive (institucionalne i infrastrukturne opremljenosti općine, uvjeti za zapošljavanje u lokalnom okruženju, međuljudski odnosi...) utječe na njihovu odluku o ostanku/napuštanju tog mjesta.

Kvalitetu i zadovoljstvo životom lokalne zajednice određuje razina razvijenosti društvenih, kulturnih i gospodarskih aktivnosti koje pružaju mogućnost lokalnom stanovništvu da zadovolji svoje potrebe. Ranija su istraživanja pokazala da su slaba infrastrukturna opremljenost i prometna nepovezanost mjesta, nemogućnost zapošljavanja, nedostupnost javnih servisa i usluga i sl. čest razlog nezadovoljstva lokalnoga stanovništva i dodatni poticaj za napuštanje mjesta stanovanja.

U statutu Općine Privlaka u članku broj 13 propisano je da: Općina u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana,

[14] Program ukupnog razvoja Općine Privlaka

[15] Hrpalo N. (2013.):„Program ukupnog razvoja Općine Privlaka“, CroMost d.o.o., Zadar, Privlaka, broj 1, str.,38-40

a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu, promet na svom području , te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.[16]

b) OPĆINA VIR

Vir je mjesto na istoimenom otoku smještenom u sjeverozapadnom dijelu Dalmacije.

Povijesno gledajući, Vir je bio naseljen od najstarijih vremena. Prema dostupnim dokazima bio je naseljavan četiri puta. Četvrto naseljavanje započinje početkom 17. stoljeća kada Vir naseljavaju današnji stanovnici. Općina Vir je službeno utemeljena 1993. godine. Graniči na sjeveru sa Općinom Povljana na otoku Pagu od koje ga dijeli kanal Nove Povljane, a na jugoistoku, gdje je otok mostom spojen s kopnom, nalazi se Općina Privlaka. Površina otoka, a time i općine, je 22,38 km2 što ovaj otok čini dvadesetim po veličini u Republici Hrvatskoj. Od Zadra, administrativnog središta županije, Vir je udaljen 26 km, a od Nina, kao najbližeg gradskog središta, udaljen je 15 km. [17]

Prema popisu iz 2011. godine Općina ima 3.000 stanovnika, te prevladava zrela dobnua skupinu stanovnika. Zastupljeno je 21% mladog stanovništva. Mladih u dobnoj skupini od 15-19 ima 115 (58 muškaraca; 57 žena), od 20-24 ima 121 (66 muškaraca; 55 žena), i 175 od 25-29 (93 muškaraca; 82 žena). Za potrebe ovog istraživanja naglasak je na mladu populaciju.[18]

Istraživanje će se provesti djelom anketom, a djelom strukturiranim intervjuom na području općine Privlaka i općine Vir.

1.3. Istraživačka pitanja

1. Jesu li mladi u Općinama Privlaka i Vir zadovoljni kvalitetom života i planiraju li odlazak iz Općine?

[16] www.privlaka.hr
[17] www.vir.hr
[18] www.dzs.hr

2. Jesu li mladi dovoljno motivirani da utječu na rad lokalne uprave?
3. Je li kvaliteta života utječe na odluku o ostanku u mjestu?

Istraživačkim pitanjima istražit će se koliko su mladi u Općinama zadovoljni kvalitetom života. Također će se dobiti odgovor jesu li mladi motivirani da utječu na rad lokalne uprave, tj. jeli prisutna istinska volja za uključivanjem u procese donošenja, te kako čimbenici kvalitete života utječu na njihovu odluku o ostanku u svom mjestu.

1.4 Ciljevi istraživanja

Cilj ovog istraživačkoga rada je utvrditi da li kvaliteta života utječe na migraciju mladih u općinama Privlaka i Vir. U središtu rada su njihove percepcije kvalitete životnih uvjeta u naseljima gdje žive i namjere glede ostanka ili napuštanja mjesta stanovanja. Cilj je istraživanja ustanoviti koji su glavni razlozi (ne)zadovoljstva i potisni čimbenici koji utječu na napuštanje mjesta te po kojim se obilježjima razlikuju ispitanici koji namjeravaju otići od onih koji kane ostati. Dati će se smjernice za poboljšanje stanja kako bi se spriječile migracije.

Istražiti će se i da li su mladi dovoljno motivirani da utječu na rad lokalne uprave, tj. je li kod mladih prisutna istinska volja za uključivanjem u procese donošenja odluka.

1.5 Metode istraživanja

U ovom radu će se koristiti sljedeće metode znanstveno-istraživačkog rada[19]:

- Induktivna metoda
- Deduktivna metoda
- Metoda analize
- Metoda sinteze
- Povijesna metoda
- Deskriptivna metoda
- Statistička metoda

[19] Zelenika,R. (2000.): Metodologija i tehnologjja izrade znastvenog i sručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, str 453.

- Metoda anketiranja
- Metoda komparacije
- Metoda apstrakcije i generalizacije

U prvoj fazi istraživanja, istraživanje za stolom, prikupila se i istražila literatura vezana za kvalitetu i zadovoljstvo životom, mladih u RH i EU, strategija koje se donose za mlade, lokalnu zajednicu, te odnos mladih i lokalne zajednice.

U drugoj fazi istraživanja prikupili su se podaci koji se odnose na objektivne čimbenike kvalitete života u Općinama Privlaka i Vir.

U trećoj fazi istraživanja provelo se anketiranje mladih stanovnika Općina Privlaka i Vir kako bi se utvrdili njihovi subjektivni čimbenici kvalitete života.

U posljednjoj, četvrtoj fazi istraživanja statističkim metodama obradili su se svi podaci u SPSSu, te su se na osnovu dobivenih rezultata izveli zaključci, te su se dati prijedlozi za poboljšanje kvalitete života mladih.

1.6. Doprinos istraživanja

Ovaj rad će pridonijeti boljem razumjevanju okolnosti i situacijskih čimbenika što u većoj ili manjoj mjeri utječu na zadovoljstvo mladih, tj. na namjere mladih o ostanku ili napuštanju mjesta stanovanja.

Primjenjeni pristup istraživanja i rezultantne smjernice mogu se koristiti i u drugim istraživanjima sličnih obilježja.

1.7. Struktura rada

U uvodu diplomskog rada opisati će se problem i predmet istraživanja, istraživačka pitanja, ciljevi istraživanja, metode koje će se koristiti pri tom istraživanju, doprinos istraživanja te struktura rada.

Drugi dio rada odnosi se na kvalitetu života. Definira se sam pojam „kvalitete života”, što čini kvalitetu života, kako se mjeri te kakva je kvaliteta života mladih.

Treći dio rada definira teorijske odrednice zadovoljstva životom, te koji čimbenici pridonose zadovoljstvu životom.

Četvrti dio rada vezan je za mlade u EU i Hrvatskoj i lokalnu zajednicu. Riječ je o lokalnoj zajednici, odnosu mladih i lokalne zajednice, te politikama i strategijama kojima se želi poboljšati položaj mladih, te samim time omogućiti kvalitetniji i zadovoljniji život.

Peti dio rada prikazat će rezultate o kvaliteti života dobivene istraživanjima provedenim u Europi i Hrvatskoj.

Šesti dio rada donosi pregled predmeta istaživanja, odnosno općine Privlaka i Vir. Opisuju se njihove površine, geografski smještaj, infrastruktura, stanovništvo, gospodarstvo te društvene djelatnosti, odnosno čimbenici koji utječu na kvalitetu života.

Sedmi dio posvećen je istraživanju među mladom populacijom u Općinama Privlaka i Vir, opisuje se metodologija istraživanja, statistička analiza dobivenih rezultata, te je dan kritički osvrt o dobivenim rezultatima.

Osmi dio rada donosi zaključak provedenog istraživanja u odnosu na ciljeve istraživanja i istraživačka pitanja

Rad završava popisom korištenih izvora, grafova, tablica i slika, te prilozima.

2. KVALITETA ŽIVOTA

2.1. Pojam kvalitete života

Što uistinu predstavlja kvaliteta života, zadovoljstvo životom i sreća?

Pojam kvalitete života koristi se na razne načine, uključuje brojne i složene komoponente, stoga je termin kvaliteta života višeznačan i teško ga je jednostavno definirati. U današnje vrijeme je u širokoj uporabi, kako u akademskim krugovima, tako i u svakidašnjem životu. No, to je termin koji se često uzima zdravo za gotovo i široka su shvaćanja što on sve uključuje (Bond i Corner, 2004). Postoji veoma širok opseg definicija i interpretacija kvaliteta života – prema Schalocku, preko 100 njih.[20] To je koncept koji se sve češće spominje u relevantnoj i recentnoj svjetskoj literaturi i predmet je interesa mnogih znanstvenika, te samim time je temeljna tema u filozofiji, medicini, vjeri, ekonomiji i politici. Povezan je s različitim područjima ljudskog života, njegovim fizičkim i psihičkim zdravljem, socijalnim odnosima, osobnim vjerovanjima i očekivanjima, financijskim i stambenim uvjetima života i slično, stoga postojanje niza teorija i definicija, kao i upitnika za njezino mjerenje nije nimalo iznenađujuće.[21] Tom se pojmu pridaju vrlo raličita značenja. Tako će u medicini kvaliteta života uglavnom označavati stupanj očuvanih funkcija bolesnika, u ekonomiji životni standard, dok političari i politolozi naglašavaju zajamčene slobode i prava građana te civilizacijska postignuća kao što su dostupnost obrazovanja i zdrastvene zaštite.

Kvalitetu života ne možemo ispitivati, ako sam pojam dobro ne operacionaliziramo.[22] S obzirom da ne postoji jedna, univerzalno prihvaćena definicija kvalitete života, ovdje će biti prikazane neke od najčešće citiranih:

„Kvalitetu života vrlo sveobuhvatno definiraju **Felce i Perry** (1995.) kao sveukupno opće blagostanje koje uključuje objektivne čimbenike i subjektivno vrjednovanje fizičkog,

[20] Ilić i., Milić I., Aranđelović M. (2010): „Procena kvaliteta života – Sadašnji pristupi", Univerzitet u Nišu – Medicinski fakultet Niš, str 53.
[21] Vuletić G. (2013): „ Samoprocijenjeno zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-Biligorskoj županiji: Regionalne razlike i specifičnost", Zavod za znanstvenoistraživački i u mjetnički rad u Bjelovaru, str 214.
[22] Vuletić G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str.95.

materijalnog, socijalnog i emotivnog blagostanja, zajedno s osobnim razvojem i svrhovitom aktivnošću, a sve vrjednovano kroz osobni skup vrijednosti pojedinca." [23]

„Poznati domaći autori, **Krizmanić i Kolesarić** (1989) smatraju da je kvaliteta života subjektivno doživljavanje vlastitog života određeno objektivnim okolnostima u kojima osoba živi, karakteristikama ličnosti koje utječu na doživljavanje realnosti i specifičnim životnim iskustvom te osobe."

„**Svjetska zdrastvena organizacija** (WHO, 1998.) pak definira kvalitetu života kao pojedinčevu percepciju vlastite pozicije u specifičnom kulturološkom, društvenom i okolišnom kontekstu u kojem živi."[24]

„Cummins i suradnici (2003) su objasnili da se kvaliteta života održava u homeostazi. Prema homeostatskom modelu pretpostavlja se da se s dobi mijenjaju prioriteti pojedinaca te kako bi se opća kvaliteta života održala stabilnom smanjenje zadovoljstva u jednoj njezinoj domeni komenzira se povećanjem u nekoj drugoj."[25]

Općenito se smatra za kvalitetu življenja:

- Da ona nije nešto što osoba jednostavno posjeduje ili dobiva, već kreira zajedno s drugima;
- Da je ona diskrepancija između ostvarenih i nezadovoljenih potreba i želja pojedinca (što je veći nesrazmjer, lošija je kvaliteta življenja)
- Da je ona ostvarena kada su zadovoljene osnovne potrebe osobe i kada osoba ima mogućnosti ostvarivati svoje ciljeve i mogućnosti u važnim životnim područjima (Goode, 1994., Woodil i dr. 1994.)
- Da ona podrazumijeva stupanj u kojem pojedinac ostvaruje kontrolu nad vlastitim životom ili da: "Življenje dobrog života znači da je netko u mogućnosti odrediti smjer svog života i kreirati svoje postojanje na osnovu vlastitih težnji, želja i potreba" (Holm i dr., 1994). [26]

---

[23] Vuletić G. (2013): „Samoprocijenjeno zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-Biligorskoj županiji: Regionalne razlike i specifičnost", Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, str 214.
[24]Vuletić G. (2013): „Samoprocijenjeno zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-Biligorskoj županiji: Regionalne razlike i specifičnost", Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, str 214.
[25] Martinis T. (2005.):„Percepcija kvalitete života u funkciji dobi", Sveučilište u Zagrebu, str 29.
[26] Bratković D. (2007.): „Čimbenici kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama", Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str 102.

Iz navedenih definicija razvidno je da je kvaliteta života širok, višeslojan i složen koncept, koji podrazumijeva mogućnosti koje ljudi imaju, značenje i smisao koje pridaju svojim životima i način na koji uživaju u onome što imaju (Stiglitz, Sen & Fitoussi, 2010.).[27] To je fleksibilan fenomen koji je iskustveno jedinstven za svakog pojedinca.

2.2. Što čini osobnu kvalitetu života

Pitanje odrednica subjektivne kvalitete života vrlo je aktualno u zadnjem desetljeću. Kako bi se mogla osmisliti intervencija s ciljem unaprjeđenja kvalitete života mora se prvo saznati što je to što ljudima određuje kvalitetu života i zadovoljstvo životom. Jer ukoliko se ne zahvati valjani predmet mjerenja ne može se niti valjano osmisliti sadržaj intervencije. Bloomberg (1969., prema Oliver i dr) krenuli su od zasebnih pojmova "život" i "kvaliteta". Prema navedenim autorima, termin "život" u ovom se kontekstu odnosi na cjelokupnu funkcionalnu aktivnost osobe, uključujući njen razvoj i ponašanje, izvore zadovoljstva i nezadovoljstva te općenito način egzistiranja. Pojam "kvaliteta" oni definiraju kao razinu dobrobiti koje netko posjeduje i smatraju ga ukupnim zbirom značajki nekog subjekta.[28]

U procjenjivanju kvalitete života sudioniku treba biti dana mogućnost da identificira područja života koja su njemu važna, te da iskaže u kojoj mjeri svako od navedenih sudjeluje u sveukupnoj kvaliteti života (Bowling, 1995).[29] Jasno je da faktori koji utječu na kvalitetu življenja variraju od indvidue do individue, s obzirom na njihove životne uvjete i promjene u okolini. No, da bi se mogla vršiti bilo kakva procjena i vrednovanje, neophodno je odrediti polazišta u vidu osnovnih općih čimbenika kvalitete življenja.

Različiti istraživači navode različita područja, kao npr: Lindstrom (1992.) navodi 4 osnovna aspekta s kojih se može promatrati kvaliteta življenja:

1. Osobni (tjelesne, psihološke i duševne značajke)
2. Međuljudski (obiteljske, prijateljske i društvene mreže socijalnih odnosa)
3. Okolni ili izvanjski (uvjeti stanovanja, rada i prihodi i sl.)

[27] Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja", Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok", Virovitica, str 438.
[28] Bratković D. (2007.): „Čimbenici kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama", Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str 101.
[29] Vuletić G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 12.

4. Globalni (kulturne specifičnosti, stanje ljudskih prava i društvena skrb za pojedinca)[30]

No, dublja analiza istraživanja i definiranja kvalitete života pokazuje da postoji određen broj područja koje se izdvajaju kao univerzalna i koja se opetovano pojavljuju u većini istraživanja, a to su: Emocionalno blagostanje; materijalno blagostanje; zdravlje; međuljudski odnosi tj. bliski odnosi s obitelji i prijateljima; šira zajednica odnosno društvo; produktivnost; sigurnost i religija ili duhovni život.[31]

Pojam osobne kvalitete života predstavlja složenu konstrukciju diskretnih područja pri čemu se izdvaja osam prethodno nabrojanih područja, koja su praćena kombinacijom drugih područja, specifičnih i jedinstvenih za određenog pojedinca i u tome dolazi do izražaja sva subjektivnost i jedinstvenost osobne kvalitete života pojedinca.[32]

2.3. Pristupi u istraživanju kvalitete života

Na temelju suvremenih spoznaja o pojmu kvalitete življenja može se zaključiti da se radi o multidimenzionalnom i internacionalnom konceptu, koji obuhvaća velik broj međusobno na različite načine povezanih faktora i odnosi se na različita područja života. Zajedničko obilježje različitih pristupa je da naglašavaju važnost primarnog promatranja kvalitete življenja na razini pojedinca. Međutim, naglašava se i činjenica da pojedinci žive u okolini koja je obilježena različitim fizičkim, društvenim, ekonomskim, političkim i kulturnim obilježjima.[33] Drugačije rečeno, pojedinac procjenjuje svoju kvalitetu života na osnovi doživljaja uspješnosti različitih životnih uloga: uloge roditelja, bračnog partnera, djeteta, rođaka ili uloga vezanih za društvene aktivnosti, zanimanje, način provođenja slobodnog vremena, političko opredjeljenje i sl.

2.3.1. Objektivni pristup

Objektivni pristup proučavanja kvalitete življenja tradicionalniji je i zasnovan na nizu pretpostavki o tome što život čini dobrim te je pretežno usredotočen na identifikaciju vanjskih uvjeta koji vode poboljšanju života. Taj pristup koristi različite događaje (npr. rat, razvod..), okolinske uvjete (npr. BDP, sustav zdrastvene i socijalne zaštite) i demografske čimbenike

[30] Bratković D. (2007.): „Čimbenici kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama", Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str 103.
[31] Vuletić G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 9.
[32] Vuletić G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 40.
[33] Bratković D. (2007.): „Čimbenici kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama", Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str 102-103.

(npr. dob, spol, radni status) kao indikatore kvalitete življenja, odnosno, nastoji zaključiti o kvaliteti življenja na osnovi objektivnih karakteristika pojedinaca i uvjeta u kojima žive. [34]

Pokazalo se da objektivne mjere nisu dovoljne u objašnjenju kvalitete života već je nužno uključiti i subjektivnu procjenu. Jer ukoliko se mjere samo objektivni indikatori, gube se vrijedne informacije o tome kako se ljudi osjećaju u svom životu, kako vrjednuju određene prilike u svom životu.

2.3.2. Subjektivni pristup

Ovaj pristup polazi od pretpostavke da je važno imati uvid u kognitivne i afektivne reakcije pojedinca na njegov/njezin vlastiti život u cjelini, ali i na pojedine aspekte života (npr. zdravlje, odnosi, rad), kako bismo razumjeli kvalitetu življenja i subjektivnu dobrobit pojedinca (Diener i Suh, 1997.). Taj pristup podrazumijeva izravno mjerenje doživljaja dobrobiti, pri čemu se najčešće radi o samoprocjeni pojedinih komponenata i/ili cjelokupnog doživljaja subjektivne dobrobiti, kao npr. putem pitanja: ″Kada razmotrite svoj život u cijelosti rekli biste da ste jako zadovoljni, pretežno zadovoljni, ne baš zadovoljni ili potpuno nezadovoljni?″[35]

Objektivno orijentirani autori smatraju da je kvalitetan život ovisan o položaju osobe u nekom društvu, pri čemu taj položaj tijekom vremena može samo neznatno varirati, dok subjektivno orijentirani autori kvalitetu života pripisuju stabilnosti karaktera neke osobe, pri čemu pozitivni emocionalni odnos pridonosi i boljem društvenom položaju (karijeri), uspješnijim bračnim i socijalnim odnosima i drugim indikatorima kvalitete života. Samo je po sebi razumljivo da će bolji uvjeti u okolini pogodovati poboljšanju kvalitete života većine ljudi, dok će nepovoljni uvjeti, kao npr. nizak životni standard, nedostatak građanskih prava, slobode i sigurnosti, slaba zdrastvena zaštita ili nemogućnost školovanja, kao i loši ekološki uvjeti, pogodovati sniženju kvalitete življenja velikog broja ljudi. Pa ipak, u najboljim, kao i u najgorim uvjetima, bit će pojedinaca koji će bez obzira na objektivne prilike ili njima usprkos, smatrati svoj život visokovrijednim ili potpuno bezvrijednim. U tom je smislu moguće susresti sretne i zadovoljne ljude skučenih životnih mogućnosti, kao i nezadovoljne bogataše i "zvijezde" kojima je cijeli život na dlanu.

---

[34] Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja", Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok", Virovitica, str 438.

[35] Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja", Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok", Virovitica, str 438.

U odnosu na objektivni, subjektivni pristup je složeniji, ali novija istraživanja pokazuju da je relevantniji i korisniji jer pojedinac najbolje sam za sebe može odrediti koliko je sretan i zadovoljan u svom životu u cijelosti ili u pojedinim životnim područjima.[36]

2.4. Mjerenje kvalitete života

Za mjerenje nacionalnog blagostanja i kvalitete življenja koriste se različiti indeksi koji se sastoje od niza subjektivnih i/ili objektivnih indikatora.

Među najistaknutijim su indeksima:[37]

Indeks ljudskog razvoja (Human Development Index – HDI) je jedan od najčešće spominjanih objektivnih indikatora kvalitete življenja. Tri glavna indikatora HDI-a su očekivana životna dob, obrazovanje i bruto nacionalni dohodak (Eftimovski, 2006.; Ravallion, 2010.). Na temelju ostvarenih bodova uspoređuju se i rangiraju države. Prema UN-u države s HDI-om većim od 0.8 smatraju se razvijenim.

Indeks sretnih godina (Happy life Years – HLY) mjera je stupnja u kojem ljudi žive dugo i sretno u određenom vremenu, a razvio ju je nizozemski sociolog Ruut Veenhoven (Veenhoven, 2005.; Marcs i sur., 2006.). Visok HLY podrazumijeva da građani žive dugo i sretno, dok niži rezultati upućuju na to da je život prosječnog stanovnika kratak i ne baš sretan.

Indeks planetarne sreće (Happy Planet Index – HPI) polazi od toga da je razmatranje vrijednosti i kvalitete življenja u nekoj državi prvenstveno na osnovi BDP-a zastarjeli, rigidan, i nedostatan način procjene stvarne kvalitete življenja. HPI (Marcs i sur., 2006.) nova je i drukčija mjera dobrobiti društva: polazi od pretpostavke da je dobrobit ili blagostanje krajnji cilj, a konzumacija resursa planete osnovni input. Cilj razvoja nekog društva je postizanje visokih stupnjeva dobrobiti uzimajući u obzir ograničenja odgovornog korištenja planetarnih resursa.

Indeks kvalitete življenja je indeks kvalitete života osmišljen 2005. godine s ciljem stvaranja jedinstvene i sveobuhvatne metodologije mjerenja kvalitete življenja unutar različitih svjetskih nacija. Taj indeks, iako najavljen da će kombinirati objektivne i subjektivne

[36] Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja", Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok", Virovitica, str 439.
[37] Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja", Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok", Virovitica, str 439- 441

indikatore, zapravo uključuje različite objektivne indikatore te procjene stručnjaka o prilikama u pojedinoj državi, ali ne uključuje subjektivne procjene stanovnika. Pojedinačni indikatori koje taj indeks uključuje su: materijalno blagostanje (BDP), zdravlje (očekivani životni vijek), politička stabilnost i sigurnost (procjene političke stabilnosti i sigurnosti), obiteljski život (postotak razvoda), život unutar zajednice (u kojem stupnju se pohađaju crkvene aktivnosti, članstva u sindikatima, volontiranje), klimatske prilike i zemljopisni položaj sigurnost posla (stopa nezaposlenosti), politička sloboda (procjene političkih i građanskih sloboda) i jednakost spolova (omjer prihoda muškaraca i žena).

Jedini indeks koji u obzir uzima samo subjektivne indikatore je **Međunarodni indeks dobrobiti** (International Wellbeing Index – IWI; Cummins, 2002.; Cummins i sur., 2003.), a sastoji se od Indeksa osobne dobrobiti (eng. Personal Wellbeing Index, PWI) i Indeksa nacionalne dobrobiti (eng. National Wellbeing Index, NWI).

Osobna se dobrobit sastoji od sedam čestica kojim se procjenjuje koliko je osoba zadovoljna svojim materijalnim stanjem, zdravljem, postignućima u životu, odnosima s obitelji i prijateljima, osjećajem fizičke sigurnosti, prihvaćanjem od okoline i budućom sigurnosti. *Nacionalna dobrobit (lokalna dobrobit)* procjenjuje se pomoću šest čestica koje mjere zadovoljstvo pojedinca širom okolinom u kojoj živi, odnosno, ispituje zadovoljstvo ekonomskom situacijom, okolišem, socijalnim uvjetima, vladom, biznisom i nacionalnom sigurnošću. Zadovoljstvo se na oba indeksa procjenjuje na skalama od „Uopće nisam zadovoljan" do „Izrazito sam zadovoljan."[38]

[38] Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja", Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok", Virovitica, str 439- 441.

3. ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM

3.1. Subjektivna dobrobit i zadovoljstvo životom

Često se kao sinonim za zadovoljstvo životom uzimaju pojmovi poput kvalitete života, sreće i subjektivne dobrobiti. Nerijetko kada se želi opisati sretnu osobu, kaže se da je to zadovoljna osoba i da vodi kvalitetan život. Međutim, da bi se provela znanstvena istraživanja, potrebna je dobra operacionalizacija predmeta mjerenja, stoga je nužno razlikovati pojmove.[39]

Subjektivna dobrobit široko je područje znanstvenoga interesa, koje unatrag tridesetak godina zaokuplja sve veću pozornost istraživača, a obuhvaća kognitivnu i afektivnu komponentu. Pri tome se dugoročna i kognitivna komponenta odnosi na zadovoljstvo životom (zadovoljstvo u pojedinim područjima života; npr. zdravlje, posao, socijalni odnosi), a osjećaj sreće predstavlja kratkoročnu i afektivnu komponentu (raspoloženja i emocionalne reakcije na događaje i situacije) (Diener i Rahtz, 2000).[40] Istraživači su zainteresirani za dugoročni osjećaj zadovoljstva, iako se ne zanemaruju kratkotrajna raspoloženja i emocije. Ne istražuju samo negativna stanja poput depresije i anksioznosti, nego i pozitivna iskustva kao što su zadovoljstvo životom i pozitivne emocije.

Pojam zadovoljstva životom nov je pojam i ima kratku prošlost. Do unatrag nekoliko desetljeća nije privlačio interes psihologa. Većina istraživanja u okvirima znanstvene psihologije zanemarivala je ispitivanje subjektivne dobrobiti, sreće, kvalitete života te subjektivne percepcije svijeta. Psiholozi rijetko razmišljaju o tome što ljude čini sretnima. Umjesto toga usmjereni su na ono što ih čini tužnima ili zabrinutima. Razvojem pozitivne psihologije sve se više pozornosti poklanja istraživanjima zadovoljstva, sreće te poboljšanju kvalitete života pojedinca, što je i utjecalo da se počne stvarati zanimanje i za taj složeni konstrukt.[41] Vodeći istraživači u tom području shvaćaju zadovoljstvo životom kao kognitivnu komponentu subjektivne dobrobiti, te da je to evaluacijski proces u kojem osoba ispituje određene aspekte svog života, uspoređuje dobro s lošim te dolazi do ukupne procjene

[39] Brajković L. (2010.): „Pokazatelji zadovoljstva životom u trećoj životnoj dobi“, Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, str 23.
[40] Tadić M.(2008.): „Pregled nekih istraživanja u kontekstu subjektivne dobrobiti“, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, str 118.
[41] Brajković L. (2010.): „Pokazatelji zadovoljstva životom u trećoj životnoj dobi“, Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, str 25.

zadovoljstva životom.[42] Osoba koristi bilo koju informaciju koju smatra važnom za procjenu vlastitog života. Iako postoji slaganje o najvažnijim komponentama "dobrog života" kao što su zdravlje i uspješni odnosi s drugima, pojedinci pripisuju različitu težinu tim komponentama te imaju različite standarde "uspješnosti" u pojedinim domenama života.

Svaka osoba postavlja vlastite, unutarnje kriterije optimalnog načina života s kojima uspoređuje svoje trenutačno stanje što dovodi do procjene zadovoljstva životom (Diener, Emmons, Larsen i Griffin, 1985). Unutarnji kriteriji na temelju kojih procjenjujemo zadovoljstvo vlastitim životom usko su povezani s emocionalnom komponentom. Sretni ljudi pridaju veću važnost područjima u kojima im ide najbolje, a nesretni područjima u kojima su najlošiji (Rijavec, Miljković i Brdar, 2008) te će ta područja biti važnija u procjeni zadovoljstva.[43] Osobne reakcije na životne događaje važnije su od samih događaja i karakteristike ličnosti utječu na to kakve ćemo reakcije imati, odnosno, najjači i najznačajniji prediktor zadovoljstva životom su unutrašnji faktori, odnosno faktori ličnosti (prema Eddington, 2004.).[44]

Definiranjem pojma zadovoljstva životom spoznali smo njegovo određenje, značenje, ali još uvijek nam ono ne daje odgovor na pitanje kada i kako nastaje zadovoljstvo životom. Stoga su konstruirane teorije koje pokušavaju dati odgovor na još uvijek ne razjašnjena pitanja vezana za ovaj konstrukt.

3.2. Teorije i modeli zadovoljstva životom

- TEORIJE

Prema teoriji višestrukih nesrazmjera pojedinci stalno uspoređuju ono što su postigli s onim što žele te uspoređuju i vlastita postignuća s postignućima drugih ljudi. Zadovoljstvo odnosno nezadovoljstvo nastaje kao rezultat tih stalnih usporedbi.

Teorija krajnjih točaka polazi od pretpostavke da se zadovoljstvo postiže zadovoljavanjem osnovnih potreba ili ciljeva. Wilson daje teorijski postulat po kojemu "zadovoljavanje potreba dovodi do sreće (zadovoljstva), i obrnuto, konstantno nezadovoljavanje potreba dovodi do osjećaja nesreće". Teorija u svojim osnovnim elementima veoma podsjeća na Maslowljevu

[42] G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 96.
[43] www.unizg.hr/.../zadovoljstvo%20kvalitetom%20života%20hrvatskih%2
[44] Sabol J. (2005.): „Osobine ličnosti i osnovne psihološke potrebe kao prediktori zadovoljstva životom, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, str 5.

teoriju, prema kojoj je primarno zadovoljavanje osnovnih potreba, a tek nakon što su one zadovoljene mogu se početi zadovoljavati i potrebe višega reda.

Teorija ugode i bola polazi također od zadovoljavanja potreba, pri čemu smatra da su ugoda i bol povezane. Potkrjepljenje za ove pretpostavke Diener nalazi u radovima više autora te navodi kako ljudi, genetski, imaju dispozicije da osjete zadovoljstvo nakon što su zadovoljili potrebu zasnovanu na deprivaciji (oduzimanje). Ovdje se vidi da je najprije potrebno postojanje deprivacije, a nakon što se ta deprivacija poništi zadovoljenjem potrebe, dolazi do osjećaja zadovoljstva.

Teorija aktiviteta koja polazi od pretpostavke da će osobe biti zadovoljnije ako su uključene u neku zanimljivu aktivnost. Ova teorija smatra da će uključenost osobe u neku aktivnost sama po sebi prije dovesti do sreće (zadovoljstva) nego dosezanje krajnjih točaka (ciljeva).

Asocijacionističke teorije polaze od mogućnosti postojanja svojevrsne mreže pozitivnih asocijacija i naučene sposobnosti da se stalno reagira na pozitivne načine. Na taj način pojedinac razvija određene vrste atribucija koje se učvršćuju na osnovi događaja.

Teorija homeostaze subjektivne kvalitete života (Robert A. Cummins) uočivši da ljudi subjektivno zadovoljstvo životom uglavnom opisuju koristeći se pozitivnim dijelom skale raspona od nezadovoljan do zadovoljan. Cummins i suradnici (1995.;1998.) postavljaju hipotezu da se kvaliteta života održava u homeostazi. Pretpostavljeno djelovanje homeostatskog mehanizma analogno je mehanizmu održavanja krvnog tlaka ili tjelesne temperature, koje se u normalnim okolnostima zadržavaju na optimalnoj razini za funcioniranje organizma (Cummins 2000.). Slično se pokazalo i po pitanju kvalitete života. Do narušavanja ravnoteže subjektivnog doživljaja dolazi ukoliko dođe do promjena u okolnim uvjetima ili nekoj od psiholoških varijabli pojedinca. Međutim, ljudi imaju tendenciju i u takvim situacijama pronaći ravnotežu i vratiti se u homeostazu. Rezultati provedenih istraživanja pokazuju da značajne promjene dovode samo do privremene promjene u nivou kvalitete života. Tijekom vremena dolazi do povratka nivoa kvalitete života na prethodnu razinu, karakterističnu za pojedinca (Cummins, 2000.). U nastojanju da objasni što je u podlozi stvaranja i održavanja takvih stabilnih pozitivnih vrijednosti zadovoljstva Cummins (1995) postavlja *Teoriju homeostaze subjektivne kvalitete života*. Zadatak homeostatskog mehanizma bio bi održavati kvalitetu života unutar normativnih vrijednosti usprkos varijacijama u vanjskim utjecajima. Model također pretpostavlja da je generalno pozitivni pogled na život neophodan za normalno funkcioniranje pojedinca. Značajni događaj

i/ili teška stanja mogu privremeno narušiti homeostazu no u većini slučajeva se, kroz određeno vrijeme, samoprocjene vraćaju na prethodnu razinu. [45]

- MODELI

U pokušajima teorijskog objašnjenja pojma subjektivne dobrobiti i zadovoljstva životom, razvijeni su i različiti modeli. Iako bi se moglo naći mnogo više modela, ipak se najčešće spominju tri.

Feist i suradnici navode da ***prvi model ("odozgo prema dolje")*** polazi od pretpostavke da ljudi imaju dispozicije za interpretiranje života i na pozitivne i na negativne načine. Te dispozicije utječu na procjenu zadovoljstva na raznim životnim područjima. Dakle, jedna opća (ukupna) procjena može se razložiti i na pojedinačne (niže) dijelove.

Drugi model smatra da se ukupan osjećaj zadovoljstva oblikuje na osnovi jednostavnog zbrajanja zadovoljstva u različitim životnim područjima, kao što su npr. brak, posao i obitelj, tj. "odozdo prema gore". Za razliku od prvoga modela, ovdje važniju ulogu imaju objektivne okolnosti. Zadovoljstvo određenim domenama života, dakle, može pridonijeti ukupnom zadovoljstvu, isto kao što i ukupno zadovoljstvo životom ima značajnog utjecaja na procjene zadovoljstva u različitim domenama života.

Treći model, model dinamičke ravnoteže, uključuje i utjecaj različitih dimenzija ličnosti na procjenu zadovoljstva. Međutim, taj se model ne zasniva isključivo na utjecaju dimenzija ličnosti, nego uključuje i određene objektivne pokazatelje i subjektivne procjene života na raznim područjima kao varijable koje utječu na zadovoljstvo. Model dinamičke ravnoteže upućuje i na to da, kada životni događaji naruše određenu ravnotežu, dolazi do promjena stanja subjektivne dobrobiti. Dimenzije ličnosti trebalo bi promatrati kao osnovne prediktore zadovoljstva životom, ali ne smije se isključivati ni utjecaj različitih, spomenutih, životnih događaja koji mogu utjecati na procjenu zadovoljstva.[46]

[45] G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 17-18.
[46] G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, str 19-20.

4. MLADI I LOKALNA ZAJEDNICA

4.1. Mladi u EU

U društvenim znanostima, poglavito u sociologiji, mladima se pristupa kao zasebnoj društvenoj grupi, koja je integralni dio društva.[47] To znači da mlade istodobno obilježavaju i neke zajedničke karakteristike, poput nastavka ozbiljnijeg procesa obrazovanja, ulaska u svijet rada i osamostaljivanja, te druga osobna postignuća. Kao društvenoj grupi, mladima je zajednička prije svega, pripadnost određenoj dobnoj skupini te specifične socijalne značajke, odgovarajuće društvene uloge i obrasci ponašanja. Statistički je kao donja granica mladosti najčešće određena 15 godina života, dok gornja granica varira zaustavljajući se najčešće na 24., a ponekad na 29. ili 34. godina života.[48]

Mladi su ti koji čine prioritet socijalne vizije Europske unije. Budućnost Europe ovisi o mladima koji u njoj žive. Međutim, mogućnosti življenja za mnoge mlade su narušene, i to pokazuje činjenica da je danas 7,5 milijuna nezaposlenih mladih ljudi u EU.[49]

Prema podacima Eurostata, u Europi je u 2013. godini živjelo 94 milijuna mladih osoba u dobi od 15-29 godina života, a od toga 60 milijuna u dobi od 15-24, te 33 milijuna u dobi od 25-29 godina života.[50]

4.1.1. Europske strategije za mlade

Suradnja mladih je dobro strukturirano i razvijeno europsko političko područje. Programi Europske unije za mlade provode još od 1988. Politički proces razvijen je Bijelom knjigom.

Bijela knjiga iz 2001. godine, prva europska strategija za mlade, unijela je jedan važan mehanizam europske politike u politiku za mlade – tzv. Otvorenu metodu koordinacije (eng. OMC – Open Method of Coordination). OMC je decentralizirani način upravljanja određenom politikom kojim Vijeće ministara, uz preporuke Europske komisije, donosi ciljeve i prioritete u određenom polju i daje smjernice o načinima na koje bi zemlje članice trebale te

[47] http://www.idi.hr/wp-content/uploads/2014/04/Mladi_zg_zupanije.pdf
[48] www.idi.hr/wp-content/uploads/2014/03/mladi_uvk.pdf
[49] http://www.poslovni.hr/tag/zaposlenost-nezaposlenost-u-eu-3482
[50] http://www.dzs.hr/

ciljeve i prioritete provesti i podržati. Te smjernice nisu obvezujuće, no zemlje članice su dužne redovno podnositi izvješća o svojim naporima i postignućima u njihovom ispunjenju. [51]

Osnovne poruke Bijele knjige su: [52]

- omogućiti mladima da sudjeluju u procesu donošenja odluka
- pored formalnog razvijati i neformalno obrazovanje
- poticati volonterstvo i veću mobilnost
- olakšati put do neovisnosti (problemi posla, stanovanja, prijevoza)
- otvoriti institucije prema mladima

Kad je započela ekonomska kriza, ukazala se potreba da se njeguje ljudski kapital mladih ljudi, jer mladi ljudi nisu teret odgovornosti, nego društveni resurs kojeg je potrebno mobilizirati kako bi se dosegli viši društveni ciljevi, a upravo o tome govori sljedeća europska strategija.

„EU strategija za mlade – Ulaganje i osnaživanje" donesena je 2009. godine. Donosi smjernice europske strategije za mlade u nadolazećem desetljeću. Jedno od glavnih obilježja nove strategije je dvostruki pristup rješavanju izazova identificiranih kod mladih. Ta dva pristupa su navedena već u naslovu strategije – ulaganje i osnaživanje. Ulaganjem će se staviti na raspolaganje „veća sredstva za razvoj područja politike koja utječu na mlade u njihovom svakodnevnom životu i doprinose njihovom boljitku", dok će se osnaživanjem „promicati potencijali mladih za obnovu društva i doprinos vrijednostima i ciljevima Europske unije", a sve u svrhu stvaranja više mogućnosti za mlade u području obrazovanja i zapošljavanja, smanjenja prepreka za sudjelovanje mladih u društvu te poticanja solidarnosti između mladih i ostatka društva.[53]

Strategija „Ulaganje i osnaživanje" donosi osam područja djelovanja, koja su identificirana kao ključna u provedbi europske strategije za mlade:

1. ***Obrazovanje***

[51] www.mmh.hr
[52] http://europski-dom-sb.hr/download/Pokreni-se-povezi-reci.pdf
[53] www.mmh.hr

Gotovo 80% mladih između 20 i 24 godine u Europi je završilo više obrazovanje. Međutim, četvrtina petnaestogodišnjaka pokazuje loše rezultate u području pismenosti, a 6 milijuna mladih napušta školovanje bez stjecanja bilo kakvih kvalifikacija. [54]

Aktivnosti država članica i Europske komisije unutar njihovih područja nadležnosti su razvijanje mogućnosti neformalnog učenja kao jedan od niza aktivnosti koje rješavaju rano napuštanje školovanja, promicanje mobilnosti u učenju svih mladih, poticanje suradnje između donositelja politika za obrazovanje i mlade, učiniti dostupnim kvalitetne službe za profesionalnu orijentaciju i savjetovanje mladih i dr.

2. Zapošljavanje

Prijelazna razdoblja mladih između obrazovanja i zapošljavanja postala su znatno duža i složenija. Oni često rade na poslovima niske kvalitete i privremenim poslovima te su za njih loše plaćeni. Nezaposlenost među mladima često je rezultat nedostatka vještina ili nedostatka traženih vještina. Promicanje pristupa tržištu rada i kvalitetnog zapošljavanja čine glavne prioritete Lisabonske strategije za rast i zapošljavanje te Europskog pakta za mlade. Sloboda kretanja na tržištu rada, osobito važna za mlade koji su na početku svojih karijera je glavno uporište Jedinstvenog tržišta.

Aktivnosti država članica i Europske komisije unutar njihovih područja nadležnosti su promicanje prekogranične mogućnosti vezane uz zanimanje i stručnost mladih, uključujući rano upoznavanje mladih sa svijetom rada, poticanje suradnje između donositelja politika za obrazovanje i mlade te uključenost mladih u politiku zapošljavanja, osiguravnje učinkovitog korištenja europskih fondova dostupnih za promicanje zapošljavanja mladih, osobito Europskog socijalnog fonda, umanjivanje prepreka slobodnom kretanju na tržištu rada u čitavoj Europskoj uniji i dr.

3. Kreativnost i poduzetništvo

Mlade ljude treba poticati na inovativno razmišljanje i djelovanje te je potrebno prepoznati mladi talent. Kultura potiče stvaralaštvo, a poduzetničko obrazovanje treba sagledati kao sredstvo promicanja ekonomskog rasta i novih radnih mjesta kao i izvor vještina, građanskog sudjelovanja, neovisnosti i samopouzdanja.

[54] http://arhiva.mobilnost.hr/prilozi/05_1364290092_ulaganje_i_osnaz_za_web.pdf

4. Zdravlje i sport

Europskom strategijom zdravlja (2008.-2013) zdravlje djece i mladih utvrđeno je kao prioritetna aktivnost te potvrđeno rezolucijom Vijeća. Uz poboljšanje tjelesnog zdravlja i psihološke dobrobiti mladih građana, sport daje obrazovnu dimenziju te ima važnu društvenu ulogu.

5. Sudjelovanje

Puno sudjelovanje mladih u civilnom i političkom životu postaje sve veći izazov u svijetlu raskoraka između mladih i institucija. Kreatori politike moraju prilagoditi svoj način govora tako da ga mladi mogu razumijeti – uključujući i civilne i europske teme - pogotovo kako bi privukli mlade koji nisu članovi organizacija te mlade s poteškoćama.

6. Društvena uključenost

Društvo treba pokazati solidarnost prema mladim ljudima, posebice prema mladima s poteškoćama. Isključivanje iz društva može biti uzrokovano nezaposlenošću, društvenim i pojedinačnim stavovima prema migraciji.

7. Volonterstvo

Pokazivanje solidarnosti društvu kroz volontiranje je važno za mlade ljude te je sredstvo osobnog razvoja, učenja mobilnosti, konkurentnosti, društvene kohezije i građanstva.

8. Mladi i svijet

Mladi Europljani su veoma zabrinuti za globalne izazove poput kršenja temeljnih prava, gospodarske nejednakosti te propadanje okoliša. Žele pokazati solidarnost s ostatkom svijeta boreći se protiv diskriminacije, pomažući drugima te čuvajući okoliš.

Ključni element za razumijevanje mladih je općenito dobar odnos između države i mladih, te zbog toga EU je uvela mehanizam pod nazivom *Strukturni dijalog.* To je relativno nova strategija kojom se nastoji prevladati sve dublji demokratski deficit koji postoji između građana EU i njenih institucija. Ideja je u tome da udruženi interesi građana dobiju što jači utjecaj na kreiranje politika EU, koja zbog svoje veličine i glomaznosti svog administrativnog

aparata, ne može znati što se događa (u smislu novih problema i potreba njenih građana) na njenom kompletnom teritoriju u svakom trenutku.[55]

4.2. Mladi u RH

U nešto više od pedeset godina razvijaju se teorije o mladima kao specifičnoj društvenoj skupini i to uglavnom u ekonomski razvijenijim zemljama svijeta. Svakako te teorije potvrđuju i hrvatsku sliku populacije mladih.[56] U Hrvatskoj živi 794.901 mladih osoba u dobi od 15 do 29 godina života, od toga je mladih od 15-24 godina 505.835, te od 25-29 godina života njih 289.066 prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, odnosno 18,6% u ukupnoj populaciji.[57]

Moguće ih je u isto vrijeme promatrati i kao društveni resurs i kao društveni problem.[58]

Pristup mladima kao resursu podrazumijeva da se mlade promatra kao predstavnike poželjne budućnosti, nositelje dominantnih društvenih vrijednosti koje se prenose s generacije na generaciju, ali i potencijalni izvor inovacija. Mladi su otuda vitalno društveno bogatstvo zbog čega im se trebaju osigurati optimalni društveni razvojni uvjeti. U takvom se kontekstu mlade promatra istodobno i kao buduću društvenu snagu i kao važan društveni resurs sadašnjosti. Drugim riječima, društvena važnost mladih proizlazi iz njihovih potencijala koji trebaju biti aktivirani dok su mladi, bez odlaganja za buduća vremena. Osim toga, i stalno smanjivanje demografskog udjela mladih u populaciji razvijenih zemalja sugerira da mlade treba tretirati kao razmjerno rijedak resurs.

Drugi pristup polazi od mladih kao problema (odnosno, izvora problema i/ili skupine koja je u problemima), što znači da ih promatra kao populaciju u osjetljivom stadiju razvoja i prijemljivu za razne oblike devijantnog ponašanja, a koja još nije zadovoljavajuće integrirana u dano društvo i koju to isto društvo treba štititi. S takvim gledištem često je povezana negativna javna slika o mladima i nepovjerenje društva spram mlade generacije. Posljedice se ogledaju u marginaliziranom društvenom statusu mladih i paternalističkom odnosu društva prema njima. Danas egzistiraju oba pristupa, iako u RH prevladava onaj koji na mlade gleda

[55] http://arhiva.mobilnost.hr/prilozi/05_1364290092_ulaganje_i_osnaz_za_web.pdf
[56] http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf
[57] www.dzs.hr
[58] http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf

kao osjetljivu društvenu skupinu sklonu neprihvatljivu ponašanju, kao skupinu koju treba pripremiti na preuzimanje postojećih društvenih obrazaca i kao na skupinu koja ne može ponuditi društveno prihvatljiva trajna rješenja i inovativne pristupe.[59]

U većini razvijenih zemalja, kao i u Hrvatskoj, ukupan društveni položaj mlade populacije znatno se promijenio u odnosu na osamdesete godine prošlog stoljeća, pri čemu se u većini važnih segmenata pogoršao. O tome svjedoči porast nezaposlenosti, opadanje kvalitete svakodnevnog života i širenje potencijalno devijantnih oblika ponašanja, i zbog toga postaje evidentno da je nužna promišljena društvena intervencija kako bi se promijenio njihov društveni status. U tu se svrhu koncipiraju politike prema mladima, čije provođenje u velikoj mjeri ovisi i o jedinicama lokalne i regionalne samouprave, jer se njihove brojne potrebe najbolje mogu zadovoljiti upravo na lokalnoj razini.[60]

Mladi u Republici Hrvatskoj suočeni su s nedostupnošću visokog obrazovanja, neizvjesnim mogućnostima zapošljavanja, sporijim ekonomskim osamostaljivanjem, kasnijim zasnivanjem obiteljskih odnosa, niskom političkom i opće društvenom participacijom, s brojnim rizicima produžene mladosti i kasnog odrastanja i osamostaljivanja, ali i tranzicijskim boljkama nejednakih šansi i nekvalitetnim procesima integracije. Prema istraživanjima Instituta za društvena istraživanja, najveći problemi mladih u Republici Hrvatskoj su nizak životni standard, nedostatak životne perspektive i nezaposlenost. [61]

U Hrvatskoj je broj mladih koji napuštaju redovno obrazovanje nizak – u 2013. godini stopa ranog napuštanja školovanja iznosila je 4,2% (EUROSTAT).
Također, podaci koji se odnose na obrazovanje nakon srednje škole nisu impresivni. Samo 9,3% mladih od 20 do 24 godine u Hrvatskoj ima tercijarno obrazovanje (EU-27 = 33,6%), dok je broj osoba od 25 do 34 godine s doktorskim stupnjem obrazovanja na tisuću stanovnika u EU-27 bio 1,5%, a samo 0,2% za Hrvatsku. Također, uzevši u obzir kako po posljednjem popisu stanovništva tek 16,4% ukupne populacije posjeduje visoko obrazovanje, Hrvatska će vrlo teško dostići ne samo cilj 40% visokoobrazovane populacije zacrtan Strategijom Europa 2020, već i sadašnji Europski prosjek.
Iako su mladi u velikom broju europskih zemalja od nastupanja ekonomske krize 2008. suočeni sa snižavanjem životnog standarda, RH kao članica ima treću najvišu stopu

[59] http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf
[60] http://www.idi.hr/wp-content/uploads/2014/04/Mladi_zg_zupanije.pdf
[61] http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf

nezaposlenosti mladih u dobi od 15-24 (43,1% - srpanj 2015), te su mlade osobe u RH u komparativno nepovoljnijem položaju u odnosu na mlade u zemljama stabilne ekonomije. Podaci izloženi u studiji Instituta za društvena istraživanja i Friedrich Ebert Stiftunga govore o četvrtini mladih koji žele iseliti iz Hrvatske, na taj se korak u pravilu odlučuju visokoobrazovani mladi koji osim zbog stečenog obrazovanja na europskom tržištu mogu biti konkurentni i zbog znanja stranih jezika. Time Hrvatska gubi svoj najvredniji resurs i dolazi u opasnost da u dogledno vrijeme kada sadašnja generacija stručnjaka srednje i starije dobi bude pred mirovinom neće imati dovoljno kompetentnih ljudi za pokretanje rasta i razvoja društva i ekonomije.

Suvremeni problemi, kao što su veliki postotak nezaposlenosti mladih u Republici Hrvatskoj, produljenje vremena ovisnosti o roditeljima, dovode do pojave sve većeg broja mladih koji se nalaze u riziku od socijalne isključenosti sukladno kategorijama obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja i zdravstvene skrbi.

Ministarstvo socijalne politike i mladih, u svrhu podizanja kvalitete života mladih te jasnog i dugoročnog opredjeljenja u stvaranju socijalnih, obrazovnih, odgojnih, kulturnih, materijalnih i ostalih uvjeta za trajnu dobrobit mladih te njihovo aktivno, potpuno i odgovorno sudjelovanje u društvenoj zajednici, izrađuje prijedloge zakona, strategija i drugih akata, kreira javne politike za mlade te provodi mjere sukladno propisima i nacionalnim dokumentima.[62]

Ključni dokument, koji od brojnih mjera u sklopu različitih politika za mlade objedinjuje one najvažnije, jest Nacionalni program za mlade (NPM). To je jedini dokument koji jasnije definira mlade, njihovu dob, potrebe i probleme, društveni položaj, i njihovo organiziranje u Republici Hrvatskoj.

Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2014. do 2017. (dalje u tekstu: Nacionalni program) je treći po redu strateški dokument za mlade u Republici Hrvatskoj. Cilj ovog Nacionalnog programa je unaprjeđenje aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje, svojim djelokrugom i nadležnostima, pridonose zadovoljavanju potreba mladih i podizanju kvalitete njihova života sa svrhom njihove optimalne društvene integracije.

[62] www.mspm.hr

Sukladno europskim standardima i smjernicama „Europske strategije za mlade – ulaganje i osnaživanje“ za razdoblje od 2010. do 2018. godine, obrađeno je osam tematskih područja:[63] Obrazovanje, zapošljavanje i poduzetništvo, socijalna zaštita i uključivanje, zdravlje i zdravstvena zaštita, aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kultura i mladi te mladi u Europskom i globalnom okruženju.

Od svih mjera u sklopu programa, najviše su zaživjele one vezane za integraciju mladih na tržište rada (npr. Garancija za mlade), volonterske programe za mlade i sl.

U konačnici, ovaj nacionalni program za mlade mora promijeniti svakodnevni život mladih u Republici Hrvatskoj, doprinijeti stvarnim učincima i podići kvalitetu života mladih.

4.3. Lokalna zajednica i mladi

Definiranje pojma lokalne zajednice razlikuje se od autora do autora, ovisno o području kojim se bave u stručnom i znanstvenom pogledu. Polazna točka pri strukturalnom određivanju pojma lokalne zajednice su prostor, ljudi, potrebe i djelatnosti.

Kada bismo ova četiri pojma objedinili u jednoj definiciji, moglo bi se reći da lokalnu zajednicu čine ljudi koji žive na određenom prostoru, koji imaju zajedničke potrebe i koji se bave različitim djelatnostima.

Dakle, lokalna zajednica je vezana za određeni prostor, gdje na najnižoj razini nastaju zajedničke potrebe stanovništva, koje se mogu zadovoljiti isključivo na zajednički način. Bez ljudi taj bi prostor bio prazan, ljudi su ti koji taj prostor ispunjavaju, u njemu žive i rade, i samim time ga stvaraju. Svaka je lokalna zajednica određena kulturnim, povijesnim i tradicionalnim vrijednostima, a posebno ljudi koji tu žive i rade.[64] Lokalna zajednica nastaje radi održavanja običaja, tradicije i vrijednosti, jačanja društvene solidarnosti, osiguravanja reda i sigurnosti, zastupanja općih interesa i sl.[65]

---

[63] www.mspm.hr

[64] Mataga Tintor A. (2007.): „Razlike u percepciji lokalne zajednice i prevencije poremećaja u ponašanju između ključnih ljudi s obzirom na spol, UO za društvene djelatnosti, školstvo ipredškolski odgoj, Velika Gorica, str 83.

[65] http://www.ogi.hr/files/publikacije/ogi/Priru%E8nik%202005%20lokalna%20samouprava%20i%20gra%F0ani.pdf

Europska unija izuzetno puno napora ulaže u promociju načela supsidijarnosti (European Governance White Paper, 2001.) prema kojem poslove iz javne nadležnosti treba obaviti ona javna vlast koja je najbliža građanima.[66]

Vijeće Europe je međunarodni akter koji se najsustavnije bavi mladima (još od 1968.) te je prvi uočio važnost lokalne zajednice za sveobuhvatan i kvalitetan razvoj mlade osobe.

Jednostavnije rečeno, činjenica da je mlada osoba rođena u određenoj općini, selu, gradu, uvelike može utjecati na mogućnost ispunjavanja njenog potencijala. Upravo je zbog toga 1992. godine Kongres regionalnih i lokalnih vlasti usvojio te 2003. revidirao Europsku povelju o sudjelovanju mladih u životu na lokalnoj i regionalnoj razini.[67] U tom se dokumentu po prvi put spominju mladi na lokalnoj/regionalnoj razini gdje se pokušava jasno definirati njihove potrebe i pronaći rješenja kako bi im se kroz provođenje politika za mlade omogućio što kvalitetniji život.

Dokument se sastoji od dva dijela: prvoga, koji popisuje područja politike za mlade u kojima bi lokalne i regionalne vlasti trebale djelovati s ciljem da ujednače šanse mladih ljudi; te drugog, koji daje smjernice za izgradnju institucionalne strukture za sudjelovanje mladih na lokalnoj i regionalnoj razini. [68]

Brojni su razlozi za sudjelovanje mladih u životu lokalne zajednice. Uslijed globalizacijskih procesa, procesa decentralizacije i privatizacije, uloga države sve se više smanjuje u području gospodarstva, definiranja proizvodnje i potrošnje, socijalne sigurnosti i solidarnosti. Unutar države sve više raste važnost lokalne zajednice i povećava se odgovornost pojedinca za vlastitu sudbinu. U novonastalim uvjetima umanjeno nacionalno društveno bogatstvo teško je pravedno raspodijeliti na brojne društvene skupine. Zbog decentralizacije državnih institucija i sredstava njegova raspodjela i borba oko njega prenijet će se na lokalnu razinu. Poradi toga i izbor vlastite sudbine zbiva se na istom nivou.

Značaj sudjelovanja što većeg broja građana, a posebice mladih, u decentraliziranom društvu, u procesu prepoznavanja potreba, izrade vizije i strateških planova razvoja, donošenja odluka i provedbe razvojnih programa za gospodarstvo, obrazovanje, kulturu i zaštitu okoliša -

[66] http://www.ogi.hr/files/publikacije/drugi/SMZ_ISTRAZIVANJE_final.pdf
[67] Europska povelja o lokalnoj samoupravi, Strasbourg, 1985. http://polis.iju.hr/propisi/propisi/povelja.html
[68] http://www.ogi.hr/files/publikacije/drugi/SMZ_ISTRAZIVANJE_final.pdf

odlučujući je za kvalitetan cjelokupni život i razvoj lokalne zajednice sukladan njezinim potrebama. [69]

Mladi su izravno pogođeni odlukama o gospodarskom razvoju, obrazovanju, sportskim terenima i igralištima, prometu, okolišu, razonodi i javnom redu. Najčešće odluke donose odrasli ne savjetujući se s mladima. Rezultati takvog načina rješavanja zajedničkog problema nisu često zadovoljavajući. Mladi imaju vlastiti stil, vlastite ideje kako riješiti određeni problem i nestrpljivi su da ih primijene u stvarnosti, da pokažu kako su sposobni mijenjati svijet. Samo ako se njihove želje, interesi i ideje shvate ozbiljno i uzmu u obzir; samo tako će htjeti surađivati na pronalaženju rješenja. Postanu li njihove potrebe i interesi, želje i vizije dio gospodarske, kulturne, zdravstvene, obrazovne ili neke druge politike, prihvati li ih se kao partnere – slika se mijenja. Oni prestaju biti ljuti i cinični ili, pak, nezainteresirani i apatični. Zato je iznimno važno dati mladima kreativnu, partnersku, aktivnu ulogu u životu lokalne zajednice,[70] jer sa savjetom iz prve ruke sredstva će biti najučinkovitije utrošena i zadovoljavat će stvarne, a ne nametnute potrebe mladih.

4.4. Lokalna samouprava

Počeci izgradnje lokalne samouprave su iz davnih vremena izgradnje prvih nastambi i uspostavljanja novih oblika življenja. Od tada do danas proces izgradnje neprekidno je evoluirao i u povijesti prolazio kroz različite oblike življenja. Ljudi su u zajednici tijekom vremena ostvarivali zadovoljavanje svojih interesa i potreba ugrađujući u nju svoje spoznaje, svoju kulturu, običaje i načine mišljenja. [71]

Lokalna samouprava je pojmovno određena brojnim definicijama:[72]

- Zajednički naziv za različite organizirane načine na koje građani lokalne zajednice na vlastitu odgovornost relativno samostalno uređuju određene javne poslove i upravljanje njima. Taj sustav je organiziran kroz pravno definirana pravila koja bi trebala omogućiti bolju kvalitetu življenja stanovnika lokalne zajednice.

[69] http://europski-dom-sb.hr/download/Pokreni-se-povezi-reci.pdf
[70] http://europski-dom-sb.hr/download/Pokreni-se-povezi-reci.pdf
[71] Čulo I. (2011.): „Funkcioniranje lokalne i područne samouprave u Republici u Hrvatskoj, GENO, d.o.o., Požega, str 37.
[72] Čulo I. (2011.): „Funkcioniranje lokalne i područne samouprave u Republici u Hrvatskoj, GENO, d.o.o., Požega, str 41.

- Razina vladavine najbliskija građaninu, s ulogom predstavljanja važnosti i stajališta lokalnog
- Skup institucija putem kojih građani lokalne jednice izravno ili putem svojih predstavnika relativno samostalno uređuju i upravljaju određenim javnim poslovima na vlastitu odgovornost i u vlastitom interesu.

U teritorijalnom ustroju Republike Hrvatske općina je najmanja jedinica lokalne samouprave ustrojena na temelju Ustava i zakona.[73]

O općini kao osnovnoj jedinici lokalne samouprave de Tocqueville navodi: "Općina je jedina zajednica koja je toliko u ljudskoj naravi da se svuda gdje se ljudi okupe, sama od sebe stvara općina. Općinsko društvo, dakle, postoji kod svih naroda, kakvi god im bili običaji i zakoni; kraljevstva i republike stvara čovjek, a općina kao da izravno dolazi iz ruku Božjih" (Tocqueville de, 1995.: 30)[74]

Prema definiciji općina je temeljna jedinica lokalne samouprave na čijem području djeluje neki lokalni sustav upravljanja, ali je i lokalna zajednica u kojoj se ostvaruje oblik neposredne međusobne aktivnosti i povezanosti ljudi radi zadovoljavanja potreba i interesa na osnovi prostorne bliskosti. Danas nema niti jedne demokratske zemlje koja u svojoj upravnoj strukturi nema lokalne jedinice. Osniva se u pravilu, za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva.[75]

U skladu sa zakonskim odredbama, jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi) u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja i to osobito poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanja; prostorno i urbanističko planiranje; komunalne djelatnosti; brigu o djeci; socijalnu skrb; primarnu zdravstvenu zaštitu; odgoj i osnovno obrazovanje; kulturu, tjelesnu kulturu i sport; zaštitu potrošača; zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša; protupožarnu i civilnu zaštitu; promet na svom području te ostale poslove u skladu s posebnim zakonima.[76]

---

[73] http://www.hils.hr/hils/upload/documents/europskapovelja.pdf
[74] Antić T. (2011.) : Komparativni prikaz sustava lokalne samouprave u nekim europskim gradovima, Stručni rad, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave RH, Zagreb, str 46.
[75] http://www.ogi.hr/files/publikacije/ogi/Priru%E8nik%202005%20lokalna%20samouprava%20i%20gra%F0ani.pdf
[76] http://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi

5. Istraživanja o kvaliteti života u Europi i Hrvatskoj

5.1. Europsko istraživanje o kvaliteti života (EQLS)

Svake četiri godine provodi se Europsko istraživanje o kvaliteti života (EQLS). To je osnovni alat za dokumentiranje i analizu kvalitete života u EU. Ustanovljeno je 2003. godine, a dosad su se provela tri istraživanja (2003., 2007., 2011.). Sagledava niz pitanja poput zapošljavanja, prihoda, obrazovanja, stanovanja, obitelji, zdravlja i ravnoteže između posla i privatnog života. Promatra i subjektivne teme poput razine ljudske sreće, koliko su zadovoljni životom i kako doživljavaju kvalitetu svojih društava. Redovito provodeći istraživanja, tijekom vremena moguće je pratiti ključne trendove u kvaliteti života. Prethodna su istraživanja pokazala, primjerice, da ljudi od početka gospodarske krize imaju veće poteškoće u zadovoljenju osnovnih potreba. U mnogim zemljama ljudi također osjećaju da postoji veća napetost između pripadnika različitih etničkih skupina. Diljem Europe ljudi manje nego prije vjeruju svojim vladama. Ipak i dalje najviše zadovoljstva crpe iz obiteljskog života i osobnih veza. Treće istraživanje provedeno 2011. pruža autentičnu sliku životnih uvjeta i društvenoga stanja u EU-u, omogućujući usporedbu iskustava i uvjeta diljem država članica.

Osnovni pokazatelji dobiveni istraživanjem:

- Osobe s nižim primanjima osjetile su negativne financijske posljedice i izvještavale o više problema u sastavljanju kraja s krajem. Ova je skupina također imala više problema s ravnotežom između posla i života, sa zdravljem i pristupom zdravstvenim uslugama
- Nezaposlenost, a posebice dugotrajna nezaposlenost imali su ogroman utjecaj na osobno zadovoljstvo. Najviša razina društvene isključenosti nalazi se među dugotrajno nezaposlenim osobama.
- Žene koje rade puno radno vrijeme prije su izvijestile o problemu ravnoteže između poslovnog i privatnog života od muškaraca, što naglašava problematiku unutar sve veće ženske radne snage. Također žene su manje zadovoljne od muškaraca s nekim javnim uslugama, posebice dugoročnom skrbi i zdravstvenim uslugama.
- Zemlje koje navode bolju kvalitetu života one su u sjevernim i zapadnim dijelovima EU-a, dok su one koje izražavaju više nedostataka pretežno iz južne i istočne Europe.

- Optimizam za budućnost izrazilo je manje od 30% ljudi u Grčkoj, Slovačkoj i Portugalu, a više od 80% u Danskoj i Švedskoj.
- Razine zadovoljstva s osobnim stanjem i dalje su relativno visoke diljem država članica i više su od zadovoljstva s kvalitetom društva ili lokalnim okruženjem.
- Najosjetljivije skupine – oni s najnižim dohotkom, nezaposleni, starije osobe u središnjoj i istočnoj Europi – pokazuju najveće nazadovanje u osjećaju osobnog zadovoljstva između istraživanja.
- Obitelj i dalje ima glavnu ulogu u svim zemljama kao osnova društvenih kontakata i glavni izvor podrške za sve dnevne ili hitne potrebe.
- Sve je manje povjerenje u javne institucije, posebice u vlade i parlamente na nacionalnoj razini. Ovo je posebno vidljivo u zemljama koje su najviše pogođene gospodarskom krizom.[77]

5.2. Analiza kvalitete života u Hrvatskoj

Istraživanje koje je provela Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound), predstavlja prvu sveobuhvatnu analizu kvalitete života u Hrvatskoj kojom se uzimaju u obzir trendovi indeksa kvalitete života u razdoblju od pet godina (2007.- 2012.).[78]

Istraživanje pruža važnu mogućnost za razumijevanje stanja u vezi s kvalitetom života u Hrvatskoj prije integracije u EU. Ključni rezultati su sljedeći:[79]

- Životni standard, izražen u pogledu prihoda dostupnih kućanstvu, mogućnosti izlaženja na kraj s troškovima i materijalne deprivacije, niži je u Hrvatskoj nego u EU28, ali se nije vidno pogoršao između 2007. i 2012. usprkos gospodarskoj krizi koja je počela u Hrvatskoj 2008. Najugroženije skupine bili su stariji građani i osobe s nižom razinom obrazovanja.
- Vlasništvo nad nekretninama vrlo je često u Hrvatskoj. To je ponajviše posljedica privatizacije socijalnog smještaja 1990-tih čime je osobama omogućeno da postanu vlasnici nekretnina, a ne da ostanu stanari. Stoga troškovi stanovanja ne stvaraju dodatan pritisak na ionako ograničena financijska sredstva mnogih hrvatskih

[77] https://www.eurofound.europa.eu
[78] https://bib.irb.hr/datoteka/745259.Hrvatska-Kvaliteta_zivota_2007-2012.pdf
[79] https://bib.irb.hr/datoteka/745259.Hrvatska-Kvaliteta_zivota_2007-2012.pdf

kućanstava. U vezi s veličinom i kvalitetom stanovanja, stanje u Hrvatskoj, posebice u ruralnim područjima, u 2007. nije bilo vrlo povoljno, iako se poboljšalo od 2007. do 2012.

- Jedan je od najvećih problema hrvatskoga gospodarstva relativno niska stopa zaposlenosti i visoka stopa nezaposlenosti, osobito mladih i starijih osoba.
- Hrvatski radnici u prosjeku imaju dulje radno vrijeme nego radnici u EU28 i EU12. Glede (ne)sigurnosti radnog mjesta, osjećaj sigurnosti hrvatskih radnika smanjio se u razdoblju od 2007. do 2012. Stoga su u 2012. radnici percipirali relativno visoku mogućnost gubitka posla u idućih šest mjeseci. Duže radno vrijeme, u kombinaciji s osjećajem nesigurnosti, niskim plaćama i lošim uvjetima rada, rezultiraju situacijama velikog nesklada između poslovnog i privatnog života. Hrvatski radnici imaju takve uvjete češće od radnika u drugim europskim zemljama.
- Određivanje kvalitete društvenog konteksta u kojem građani žive upotpunjuje sliku sveukupne kvalitete života. U Hrvatskoj percepcija građana o kvaliteti društva nije vrlo visoka: na pojedinačnoj razini osobe imaju vrlo malo povjerenja u druge i u institucije. Razina povjerenja u institucije niža je nego u EU28 i EU12 i nije se promijenila u razdoblju od 2007. do 2012. Institucija prema kojoj je najmanje povjerenja jest pravni sustav, što može biti posljedica visoke percepcije korupcije u zemlji.
- Stanovništvo Hrvatske ima dojam da postoji visoka razina napetosti između različitih društvenih skupina, osobito između siromašnih i bogatih osoba te uprave i radnika. Percipirana socijalna isključenost smanjila se između 2007. i 2012., no tijekom obiju godina bila je nešto veća od prosjeka EU28. Osobe s višim dohotkom, s višom razinom obrazovanja i osobe mlađe dobi osjećale su se manje isključenima iz društva. Smanjivanje razlika između različitih društvenih skupina u smislu osjećaja pripadnosti i povezanosti s društvom pozitivna je promjena koja se dogodila između 2007. i 2012.
- Volontiranje nije dobro razvijeno u Hrvatskoj. Samo 8,2% stanovništva redovito volontira (najmanje svakog mjeseca), što je znatno manji postotak od prosjeka u EU28 (17%). Više je volontera u urbanim nego u ruralnim područjima, a najaktivniji volonteri su studenti. U pogledu sudjelovanja u društvenim aktivnostima, građani Hrvatske blizu su prosjeku u EU28.
- Analiza zdravlja i pristupa zdravstvenim uslugama pokazala je znatna poboljšanja između 2007. i 2012. Percepcija fizičkog i mentalnog zdravlja hrvatskih građana znatno se poboljšala, kao i percepcija dostupnosti usluga zdravstvene zaštite. Jedan

mogući razlog za ta poboljšanja jest uvođenje inicijative "e-zdravstvo" hrvatskog Ministarstva zdravlja 2011. godine, koja je uspješno primijenjena te je dobila dobru javnu vidljivost i medijsku popraćenost.

- Subjektivno blagostanje hrvatskog stanovništva znatno je poraslo između 2007. i 2012. u smislu procjene zadovoljstva životom i sreće. U različitim područjima života hrvatski su građani procijenili obiteljski život i stanovanje kao područja kojima su najzadovoljniji, a životni standard kao područje kojim su najmanje zadovoljni, što je slično ocjenama cjelokupnog stanovništva u EU28. Zadovoljstvo životom i sreća hrvatskog stanovništva povećali su se u razdoblju 2007. – 2012., osobito među najugroženijim skupinama: osobama s nižim prihodom, osobama koje žive u ruralnim područjima, nezaposlenima i umirovljenicima. Ovaj rast razine subjektivnog blagostanja među stanovništvom Hrvatske može se djelomično pojasniti pozitivnim očekivanjima povezanima s članstvom u EU-u; istraživanje je provedeno u proljeće 2012. kada su neke osobe imale velika očekivanja od budućih promjena.

Prema novom istraživanju provedenog u razdoblju od 7. do 16. studenoga 2015., ispitavalo se kako hrvatski građani doživljavaju Europsku uniju, tj. jesu li im očekivanja bila previsoka. Rezultati su pokazali da hrvatski ispitanici u iznadpolovičnoj većini doživljavaju Europsku uniju pozitivno, dok u prosjeku EU28 prevladava neutralan stav.

Samo 12% ispitanika misli negativno o Europskoj uniji, dok je u prosjeku EU takvih 23% ispitanika. I hrvatski, kao i prosječni europski ispitanici, u iznadpolovičnoj se većini gotovo podjednako zalažu za jaču Europsku uniju s jedinstvenim politikama na europskoj razini. Također, hrvatski ispitanici među najoptimističnijima su glede budućnosti Europske unije. Hrvatski ispitanici kao najveći problem u Hrvatskoj vide nezaposlenost. Što se tiče kakvoće života u svojoj zemlji, hrvatski ispitanici ocjenjuju je lošom, unatoč tome na idućih 12 mjeseci ne gledaju s pesimizmom, ali više je onih koji ne očekuju nikakve promjene stanja nego onih koji se nadaju promjenama na bolje. Hrvatima su ljudska prava najvažnija, a slijede poštovanje ljudskog života i mira. Prosječnim Europljanima na prvom mjestu među vrijednostima je mir.[80] Hrvati su među najnezadovoljnijim nacijama u EU:[81]

[80] http://www.vecernji.hr/eu/objavljen-novi-eurobarometar-evo-kako-hrvati-dozivljavaju-europsku-uniju-1064363
[81] ec.europa.eu/eurostat

Average satisfaction with different aspects of life in the EU Member States, 2013
(on a scale from 0 "not satisfied at all" to 10 "fully satisfied")

	Life overall satisfaction	Personal relation-ships	Accommo-dation	Commuting time	Living environ-ment	Green & recreational areas	Job	Time use	Financial situation
EU	7.1	7.8	7.5	7.4	7.3	7.1	7.1	6.7	6.0
Belgium	7.6	7.7	7.8	7.6	7.6	7.3	7.5	7.1	6.9
Bulgaria	4.8	5.7	6.0	5.9	5.2	5.2	6.0	5.7	3.7
Czech Republic	6.9	8.1	7.7	7.5	7.5	7.5	7.4	6.7	6.0
Denmark	8.0	8.5	8.3	8.3	8.2	8.3	8.1	7.8	7.6
Germany	7.3	7.8	7.5	7.5	7.7	7.6	6.9	6.5	6.3
Estonia	6.5	7.6	7.1	7.4	6.8	7.0	7.3	6.7	5.4
Ireland	7.4	8.6	8.0	8.0	8.0	7.5	7.2	6.9	5.5
Greece	6.2	7.0	6.6	6.5	6.2	5.9	6.1	6.1	4.3
Spain	6.9	7.8	7.3	7.1	7.2	6.6	6.9	6.6	5.8
France	7.0	7.8	7.5	7.5	7.6	7.2	7.2	6.9	6.4
Croatia	6.3	7.3	6.9	7.2	6.3	5.8	7.0	6.6	4.6
Italy	6.7	7.3	7.2	7.0	6.0	6.1	7.0	6.4	5.7
Cyprus	6.2	8.0	7.7	7.3	6.0	5.9	7.2	6.7	5.2
Latvia	6.5	8.1	6.6	7.2	7.2	7.5	7.3	7.1	5.0
Lithuania	6.7	8.0	7.4	7.7	7.8	7.4	7.5	6.8	5.8
Luxembourg	7.5	8.0	7.8	7.7	7.8	7.8	7.5	7.2	6.9
Hungary	5.2	7.6	6.8	7.1	6.5	6.2	7.1	6.3	5.2
Malta	7.1	8.4	7.9	6.6	7.1	6.6	7.5	6.6	6.0
Netherlands	7.8	8.2	8.1	8.0	8.0	8.1	7.7	7.5	7.4
Austria	7.8	8.5	8.3	8.0	8.4	8.3	8.0	7.3	7.0
Poland	7.3	8.0	7.4	7.5	7.6	7.5	7.3	6.8	5.7
Portugal	6.2	7.9	7.3	7.5	6.3	6.0	7.0	6.5	4.5
Romania	7.2	7.6	7.4	7.2	7.4	7.0	7.1	6.9	6.2
Slovenia	7.0	8.3	7.6	7.8	7.7	7.9	7.3	6.8	5.6
Slovakia	7.0	7.9	7.6	7.3	6.9	6.8	7.2	6.9	5.5
Finland	8.0	8.3	8.4	8.2	7.8	8.3	8.1	7.7	7.5
Sweden	8.0	8.3	8.2	7.9	7.7	8.4	7.7	7.3	7.6
United Kingdom	7.3	8.3	7.9	7.5	7.8	7.6	7.0	6.9	6.2
Serbia	4.9	8.2	6.2	6.7	5.0	5.4	6.0	6.2	4.0
Iceland	8.0	8.1	8.1	8.2	7.5	8.0	8.0	7.4	6.4
Norway	7.9	8.4	8.0	8.2	8.3	8.5	8.0	7.2	7.5
Switzerland	8.0	8.7	8.4	8.2	7.9	8.4	7.9	7.0	7.6

eurostat

Slika 1:Prosječno zadovoljstvo različitim aspektima života u članicama EU, 2013.
Izvor:http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6856850/3-01062015-APEN.pdf/1ee2a79c-3fca-4c69-854f-4a72c07b1712

6. Mladi u Privlaci i Viru - kvaliteta i zadovoljstvo životom

6.1. Općina Privlaka

Ravničarski kraj, puno obradive zemlje, obilje pitke vode, obala bogata školjkama, more bogato ribom, bili su razlogom ranog naseljavanja stanovništva i kontinuiranog boravka na ovom prostoru. Ime Privlaka hrvatskog je podrijetla i vuče korijen od stare hrvatske riječi, označava jezičac što spaja kopno s otočićem. Ovaj naziv nastao je u vrijeme kad se privlački poluotok spojio s otokom Virom.

6.1.1. Geografski položaj i klimatske značajke

Općina Privlaka je od 1997. godine samostalna općina u Zadarskoj županiji. Smještena je na prostranom, ravnom poluotoku pjeskovitog tla (7km dužine i 4km širine), točnije površine od 11,17km^2 koji sa sjeveroistočne strane zatvara Ninski zaljev, a s jugozapadne Zadarski kanal. Od Zadra je udaljena 28km, a od povijesnog i najstarijeg hrvatskog grada Nina 5,5km.[82]

Slika 2: Geografski položaj općine Privlaka

Izvor: Google Earth

[82] http://www.privlaka.hr/

Privlaka ima elemente mediteranske klime, koju obilježavaju suha i vruća ljeta (tzv. sredozemna klima ili klima masline). Ovaj prostor obilježava znatna vjetrovitost, sa snažnim utjecajem bure. Prosječna temperatura najhladnijeg mjeseca iznosi 10 °C, a prosječna temperatura najtoplijeg mjeseca iznosi oko 24 °C (DHMZ, 2010.). Osnovno obilježje klime Privlake je, kao i u cijelom zadarskom priobalju, izloženost blagotvornom utjecaju mora, posebice izraženom kroz sjeverozapadna ljetnja strujanja zraka (maestral). [83]

6.1.2. Demografska slika Privlake

Kontinuitet naseljavanja moguće je pratiti od najstarijih vremena. Privlaka se sastoji se od jednog naselja. Prema posljednjem popisu iz 2011. godine Općina ima 2.253 stanovnika, što je u odnosu na 2001. godinu rast broja ukupnog stanovnišva od 2,4%, dok je broj mladog stanovništva pao. Ovaj pozitivan demografski trend i dalje nije na tragu 1991. godine kada je Privlaka imala gotovo 3000 stanovnika. [84]

Tablica 1. Broj stanovnika po godinama; Privlaka

Godina	**2001.**	**2011.**
Ukupan broj stanovnika	2199	2253
15-19	141	127
20-24	155	133
25-29	123	121

Izvor: DZS

[83] Mustać M.,Pupovac D.,don. Sorić A. (2011.): „Privlačko rodoslovlje“, Zadarska nadbiskupija, Zadar, Privlaka, broj 1.,str 32.
[84] www.dzs.hr

Graf 1. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima; Privlaka

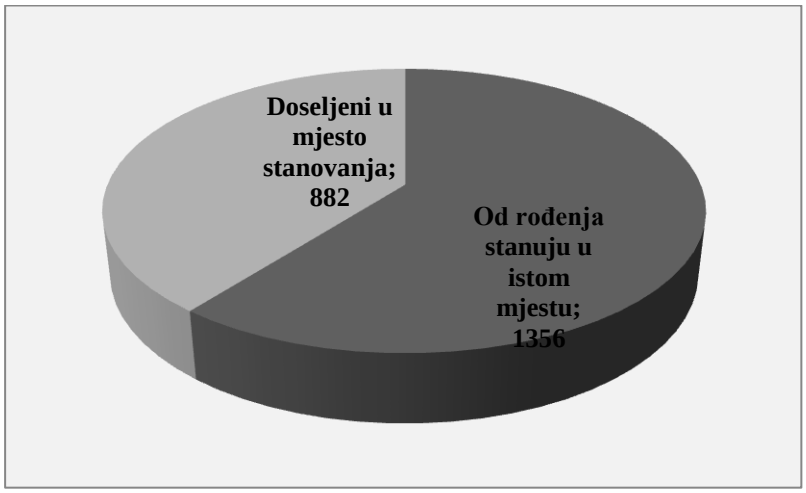

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, 2011.g.

Graf 2. Stanovništvo doseljeno iz RH; Privlaka

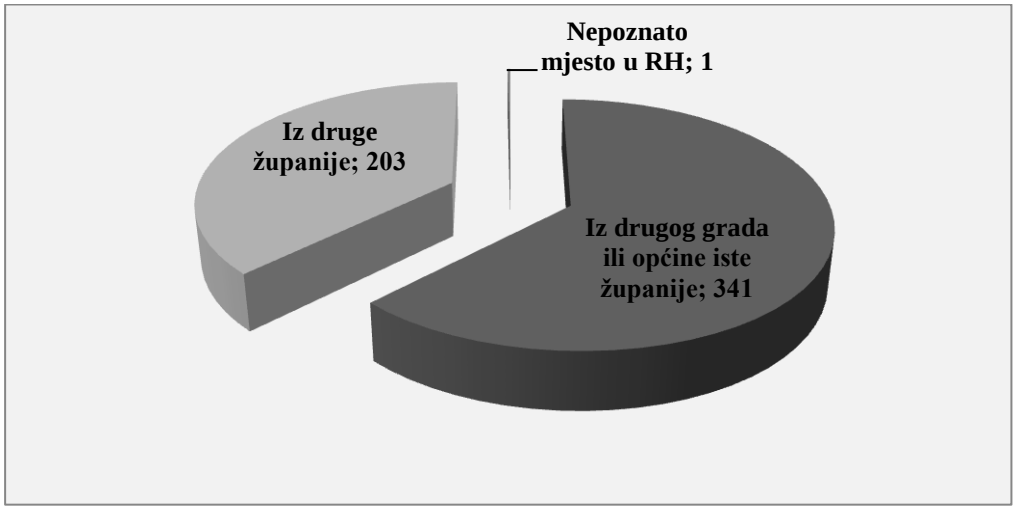

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, 2011.g.

Graf 3. Stanovništvo doseljeno iz inozemstva; Privlaka

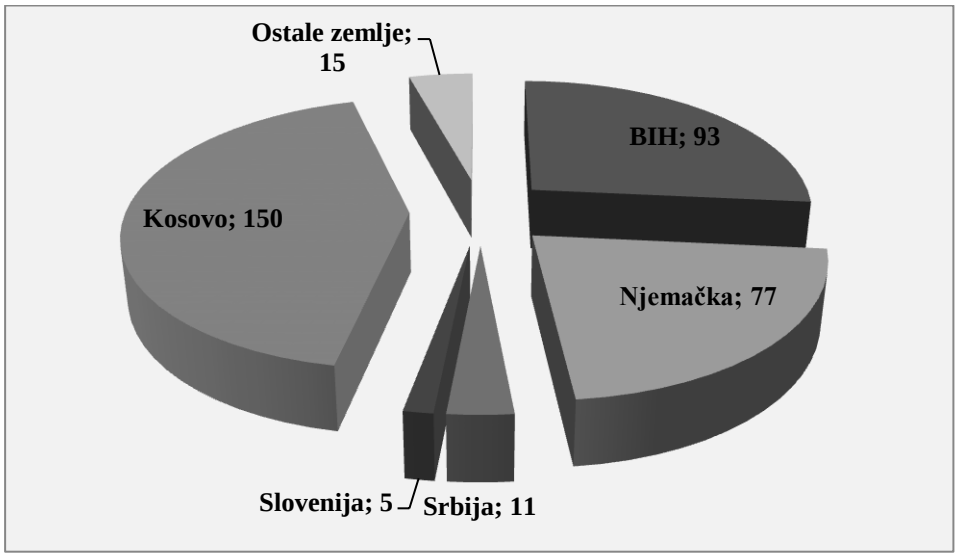

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva, 2011.g.

6.1.3. Infrastruktura, prometna povezanost i komunalne usluge

Prometna povezanost i dostupnost općine Privlaka je izvrsna. Od 1957. godine autobus povezuje Privlaku sa Zadrom.[85] Danas je povezana, izravno ili neizravno, s hrvatskim i europskim prometnim sustavom, putem pomorskih, cestovnih zrakoplovnih i željezničkih veza. Glavna državna cesta D 306 cestovno povezuje Općinu s kopnom, integrirajući je u prometni sustav priobalne urbane regije koju sačinjava potez Vir-Nin-Zadar. Osim navedene državne ceste, iznimno je bitna i autocesta A1 koja se nalazi na udaljenosti od samo 17 kilometara od općine Privlaka, a najbliži čvor je Zadar 1.

Za prometni sustav još je bitna Luka Privlaka lokalnog značaja. Formirana je unutar postojećeg naselja. Luka je mješovite namjene, ograničenog kapaciteta, kojom se odvija javni, nautički i sportski promet. Pored objekata lučke infrastrukture u luci Privlaka, unutar područja naselja postoji veći broj malih luka i priveza za čamce koji su značajni za prometno povezivanje naselja te za razvoj nautičkog turizma. Izravne lokalne, odnosno unutrašnje brodske pomorske veze s Privlakom nema, s obzirom da na području općine ne postoji izgrađena marina niti trajektno pristanište.

Područje Općine u potpunosti je pokriveno električnom mrežom, koja je dio elektroenergetskog sustava na prostoru HEP-a Zadar. Dostupne su klasična (žičana) i mobilna telefonija (T-Mobile i VIP- net). Postojeći vodoopskrbni sustav zajednički je za grad Nin i općinu Privlaka. Na području općine Privlaka ne postoji organizirani zajednički sustav odvodnje otpadnih voda, odnosno, još uvijek nije izrađeno jedinstveno, tehnički i sanitarno ispravno rješenje u svezi sakupljanja, pročišćavanja i dispozicije otpadnih voda za cijelo područje ovog dijela Zadarske županije. Otpadne vode najvećim dijelom sakupljaju se u individualnim septičkim jamama, koje su uglavnom vodo propusnog dna, pa se otpadne tvari bez ikakvog prethodnog pročišćavanja direktno procjeđuju u podzemlje i more.
Usluge odvoza i deponiranja komunalnog otpada i održavanja čistoće javno – prometnih i ostalih uređenih površina obavlja zadarsko komunalno poduzeće „Čistoća" d.o.o., dok je općinsko poduzeće„ Artić" d.o.o. zaduženo za čišćenje plaža i ostalih javnih površina, košnju trave i održavanje komunalne infrastrukture.[86]
Opće stanje infrastrukture može se ocijeniti kao dobro, ali s velikim prostorom za poboljšanje.

---

[85] Mustać M.,Pupovac D.,don. Sorić A. (2011.):„Privlačko rodoslovlje", Zadarska nadbiskupija, Zadar, Privlaka, broj 1., str 721.
[86] www.privlaka.hr/.../temeljni-dokumenti?...strategiju-razvoja-turizma

6.1.4. Gospodarstvo i zaposlenost

Poljoprivredu je bilo najlakše pokrenuti zbog dobrih karakteristika tla šireg područja poluotoka i velikih količina vode do koje se uglavnom dolazilo kopajući bunare.Vinogradarstvo je bilo okosnica razvijene poljoprivrede. Ništa manje nije nije zaostajalo ni raznoliko stočarstvo, koje se razvijalo u izobilju pašnjaka bogatih raznovrsnom, kvalitetnom i ljekovitom travom. Niska i plitka obala omogućavala je da se s naprimitivnijim ribolovnim alatima priskrbi dovoljne količine ribe.

Sredinom 20. stoljeća u Privlaci je započet proces deagrarizacije. Privlačna mogućnost stalnog zaposlenja u gradu, najčešće u industriji, pogodovali su iseljavanju mladog aktivnog stanovništva koje nije bilo spremno čekati postupnu preorijentaciju gospodarstva na sekundarne i tercijarne djelatnosti. Nakon Drugog svjetskog rata sastav pučanstva Privlake prema zaposlenju bitno se mijenja. Smanjuje se udio primarnog, a povećava se udio sekundarnog i tercijarnog sektora.[87] Razvija se turizam, koji je danas okosnica gospodarskog razvoja Privlake. Prema službenim podacima Državnog zavoda za statistiku, tijekom 2014. godine je u općini Privlaka ostvareno 30,1 tisuća turističkih dolazaka i 238,2 tisuće noćenja turista, što predstavlja porast broja noćenja od 17,2% odnosno porast broja dolazaka turista od 14,0% u odnosu na 2013. godinu.[88]

Najviši je porast zapošljavanja u pomorstvu, na domaćim i stranim brodovima, a stočarstvo se svelo isključivo na vlastite potrebe.

Danas u Općini posluje ukupno 17 poduzetnika sa 107 zaposlenih. Djelatnost trgovine u Privlaci zastupljena je sa nekoliko prodavaonica mješovite robe, 2 mesnice, te 2 pekare. Pored toga, stanovnicima i gostima, na raspolaganju su i usluge 2 frizerska salona, jednog salona za uljepšavanje, te 1 cvjećarne, praonice rublja i eletroobrta. Također posluju i 3 agencije za promet nekretninama i 1 turistička agencija.

[87] Mustać M.,Pupovac D.,don. Sorić A. (2011.): „Privlačko rodoslovlje“, Zadarska nadbiskupija, Zadar, Privlaka, broj 1., str 41.
[88] www.dzs.hr

Tablica 2. Zaposleni prema djelatnostima; Privlaka (Popis 2011)

Područje djelatnosti	Spol	Ukupno	15-19	20-24	25-29
Ukupno	Sv.	581	5	42	69
	M.	332	1	20	35
	Ž.	249	4	22	34
A)Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	Sv.	17	-	1	1
	M.	15	-	1	1
	Ž.	2	-	-	-
B)Prerađivačka industrija	Sv.	31	-	4	4
	M.	23	-	2	3
	Ž.	8	-	2	1
C)Građevinarstvo	Sv.	33	-	1	2
	M.	26	-	1	1
	Ž.	7	-	-	1
D)Trgovina na veliko i malo,popravak motornih vozila i motocikala	Sv.	108	-	8	15
	M.	30	-	2	6
	Ž.	78	-	6	9
E)Prijevoz i skladištenje	Sv.	117	-	6	9
	M.	110	-	6	6
	Ž.	7	-	-	3
F)Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Sv.	78	4	6	8
	M.	47	1	5	6
	Ž.	31	3	1	2
G)Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Sv.	17	-	2	4
	M.	4	-	-	1
	Ž.	13	-	2	3
H)Stručne,znanstvene i tehničke djelatnosti	Sv.	12	-	-	3
	M.	6	-	-	3
	Ž.	6	-	-	-
I)Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Sv.	18	-	1	1
	M.	15	-	1	1
	Ž.	3	-	-	-
J)Javna uprava i obrana,obvezno socijalno osiguranje	Sv.	43	1	10	5
	M.	18	-	2	-
	Ž.	25	1	8	5
K)Obrazovanje	Sv.	32	-	-	7
	M.	8	-	-	2
	Ž.	24	-	-	5
L)Umjetnost, zabava i rekreacija	Sv.	8	-	1	2
	M.	4	-	-	1
	Ž.	4	-	1	1
M)Ostale uslužne djelatnosti	Sv.	14	-	1	4
	M.	2	-	-	2
	Ž.	12	-	1	2

Izvor. www.dzs.hr

6.1.5. Društvene djelatnosti i usluge

- Obrazovne usluge

U Privlaci je prisutno osnovnoškolsko obrazovanje, a djeca u srednju školu odlaze u Zadar. Prema dostupnim podacima, škola je u Privlaci ustanovljena 1869. godine. Gravitacijsko područje Osnovne škole Privlaka je samo mjesto Privlaka, gdje je i matična škola, te otok Vir na kojem se nalazi četverorazredna područna škola. Učenici iz Vira od 5. do 8. razreda pohađaju nastavu u Privlaci. Broj učenika tijekom vremena se smanjivao tako da npr. 2011. školu pohađa ukupno 305 učenika, a 2010. godine ih je bilo 307.[89]

2011. godine je bilo manje od 2% stanovnika bez školske spreme, te 13,7% stanovnika s nepotpunom osnovnom školom. Osnovnu školu je završilo 31,3% stanovnika, a SSS ima najveću udio stanovnika, njih 49,77%. Više i visoko obrazovanje, te magisterij ili doktorat prema popisu je imalo samo 10% stanovnika. [90]

U sklopu škole postoji i predškolski odgoj u dječjem vrtiću "Sabunić". Od 2000. godine Općina pridonosi poboljšanju obrazovanja na način da sufinancira knjige za osnovnoškolce, a od 2007. sufinancira autobusni pokaz u suradnji sa državom i županijom. Svaku godinu predviđa se financiranje stipendija i školarina nadarenih učenika i studenata u iznosu od 110 000,00 kn, a za učeničke pokaze 100 000,00 kuna. Odlukom Općine Privlaka utvrđeno je da novčana potpora u mjesečnom iznosu od 500,00 kuna bude dodijeljena za ukupno dvadeset studenata, a oslobođeni su povrata ukoliko godinu studija polože redovno, bez ponavljanja.

- Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvene potrebe zadovoljavaju se u postojećoj ambulanti, postoji i jedna privatna stomatološka ordinacija, ljekarna te dom za starije i nemoćne. Općina također pomaže starijim, nemoćnim i ugroženim jer daje novčanu pomoć od 1000 kn.

---

[89] Mustać M.,Pupovac D.,don. Sorić A. (2011.): „Privlačko rodoslovlje", Zadarska nadbiskupija, Zadar, Privlaka, broj 1., str 36.
[90] www.dzs.hr

- Sport, rekreacija, zabava i odmor - U općini Privlaka djeluje nekoliko udruga u kulturi, sportskih i drugih udruga:

- KUD „Privlaka“ Kulturno-umjetničko društvo "Privlaka" osnovano je 2001. godine i u proteklih deset godina svog uspješnog rada i djelovanja ostvarilo je zapažene rezultate. Osim što je nezaobilazni čimbenik kulturnog života, društvo od svog osnutka u velikoj mjeri njeguje i promiče pučke običaje mjesta, izvode autentične pjesme i kola mjesta Privlake te promoviraju njen folklorni izričaj.
- Klapa „Libar“ je osnovana 2005. godine i sastavljena je od deset članica. U okviru svog bogatog glazbenog izričaja darovite pučke pjevačice u prvom redu njeguju i promiču izvorne privlačke pučke napjeve, kao i druge dalmatinske pjesme, hrvatske duhovne skladbe te obrade popularnih skladbi.
- Šahovski klub Sv. Vid
- NK Sabunjar Nogometni klub „Sabunjar“ osnovan je 1972. godine, djeluje na igralištu u Sabunikama i natječe se u 4. HNL. NK Sabunjar – veterani
- KK Sabunjar Košarkaški klub „Sabunjar“ osnovan je 1987. godine.
- Udruga mladih – postoji samo jedna udruga mladih “Šijavoga”. Osnovana je 2013. godine sa ciljem promicanja tradicijskih vrijednosti i civilnog društva.

- Uprava

Mjestom upravljaju Općinsko vijeće kao predstavničko tijelo (11 članova), Načelnik Općine kao izvršno tijelo i jedinstveni upravni odbor.

6.2. Općina Vir

6.2.1. Geografski položaj i klimatske značajke

Vir je sjevernodalmatinski otok. Jedan je od 300 otoka i otočića zadarskog arhipelaga, odnosno jedan od 1186 otoka i hridi u hrvatskom Jadranu. Dvadeseti je po veličini među hrvatskim otocima, a osmi u zadarskom arhipelagu. [91] Površina otoka, a time i općine, je 22,38 km2 , dužina 10,12 km i najveća širinu je 4,25 km. Od Zadra, administrativnog središta županije, Vir je udaljen 26 km, a od Nina, kao najbližeg gradskog središta, udaljen je 15 km.

[91] Bašić I. (2005.): „Povijest mog otoka-Vir“. Tiskara Zelina d.d., Sv.Ivan Zelina, str 9.

Vir po klimi spada u područje pravog Mediterana. Prosječan broj sunčanih sati godišnje iznosi oko 2450, skoro 300 sunčanih dana. To ga čini klimatski ugodnim kroz cijelu godinu. Srednja temperatura najtoplijeg mjeseca srpnja je 24,5°C, a najniža u siječnju 6,5°C.[92]

6.2.2. Demografska slika Vira

Vir je prema rezultatima istraživanja, naseljen od najstarijih vremena. S kopnom je spojen preko Privlačkog gaza lučnim mostom od 1976. godine.

Tablica 3. Broj stanovnika po godinama;Vir

Godina	2001.	2011.
Ukupan broj stanovnika	1608	3000
15-19	108	115
20-24	128	121
25-29	111	175

Izvor:DZS

Složena društvena zbivanja ponekad su se pozitivno odražavala, a katkada negativno na broj stanovnika na Viru. Prometna izoliranost, agrarna prenaseljenost, iseljavanje u gradove Rijeku i Zadar, ekonomska migracija u europske i prekooceanske zemlje, utjecali su na rapidno opadanje broja stanovnika, čak po stopi od -1,03% godišnje. U periodu od 1961. do 1971. godišnje se smanjivalo za 11 osoba, ukupno 110 ljudi, sa 1069 na 959. U vremenu od 1971. do 1981. godine broj stanovnika i dalje pada s 959 na 866, a od 1981. do 1991. bilježi se pad za daljnjih 6 stanovnika. U posljednjih 20 godina brojno stanje je povećano.

Vidi se drastičan rast od 1991. godine sa 860 stanovnika, broj se udvostručio i 2001. bilo je 1608 stanovnika. Porast je posljedica migracije stanovništva na Vir, za vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj, te onog vođenog u BIH. Također prirasti stanovništva su sve veći zbog doseljavanja radnika i njihovih obitelji na Vir uzrokovanog naglom i masovnom izgradnjom vikend kuća na Viru, zbog niskih cijena zemljišta.

Sve do 1960-tih godina prevladavalo je žensko stanovništva. Žene su naročito bile brojnije u starijim dobnim skupinama, zreloj i starijoj, a u mlađoj dobi prevladavali su muškarci. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine ima nešto više muškog stanovništva, 1516 muškaraca i 1484 žena, i također prevladava starija dobna skupina. Udio mlađih od 20 godina iznosi svega 16%, dok je 34% starijih od 60 godina. Dakle mladih u dobnoj skupini od 15-19 godine ima 115, od 20-24 godine ima 121, i 175 mladih od 25-29 godine.

[92] www.vir.hr

Graf 4. Stanovništvo prema migracijskim obilježljima; Vir

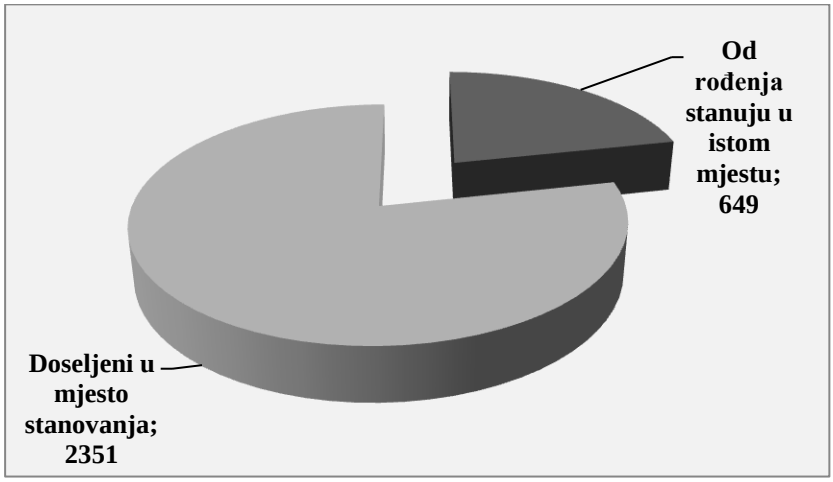

Izvor:DZS (Popis 2011.)

Graf 5. Stanovništvo doseljeno iz RH; Vir

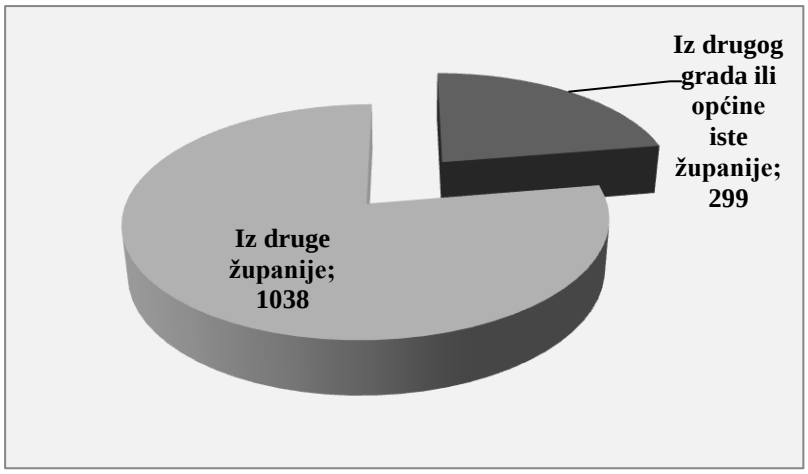

Izvor:DZS (Popis 2011.)

Graf. Stanovništvo doseljeno iz inozemstva; Vir

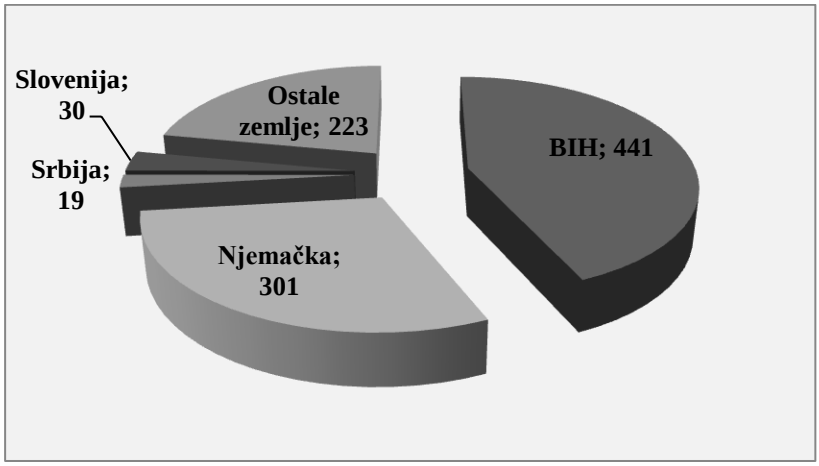

Izvor:DZS (Popis 2011.)

6.2.3. Infrastruktura, prometna povezanost i komunalne usluge

Prometne komunikacije imaju presudno značenje za život ljudi određenog mjesta, a pogotovo ljudi koji obitavaju na otocima. Izgradnjom Virskog mosta 1976. uspostavljen je autobusni promet na relaciji Vir-Privlaka-Nin-Zadar. Danas postojeću cestovnu mrežu na prostoru Općine čine glavna prometnica koja povezuje otok Vir s kopnom preko mosta, te lokalne prometnice.

Redovno se održava autobusni promet sa Zadrom, devet linija dnevno u oba smjera. Postoji i redovna linija u oba smjera i prema Zagrebu, a tijekom sezone i ostalim gradovima (Varaždin, Bjelovar, Požega...). U ljetnim mjesecima, Vir po broju ljudi koji na njemu borave, postaje turističkim gradom. Postojeće prometnice postaju usko grlo, a u pojedinim dijelovima dana dolazi do prometnog kolapsa. Otok koji je pred samo 35 godina bio gotovo u potpunoj izolaciji, za kojega pri raspravi o izgradnji mosta u državnim tijelima neki nisu znali da postoji, izgradnjom mosta postao je jedan od najprometnijih otoka hrvatskog Jadrana.

Kako je otok zbog svog geostrateškog položaja oduvijek bio orijentiran na more, formirala su se pristaništa na za to najprikladnijim mjestima na obali. U procesu nagle ekspanzije izgradnje kuća za odmor, gotovo na čitavom prostoru otoka, počela je i neorganizirana i bespravna upotreba obalnog prostora za stvaranje privezišta plovila. Zbog toga je do 2020. godine predviđena izgradnja tri nautička centra s ukupno šeststo vezova, te oko tisuću komunalnih vezova duž cijele virske obale.
Područje općine je u sklopu jedinstvenog elektroenergetskog sustava Zadarske županije.

- Vodoopskrba

Nakon sto je voda fizički prešla Virski most u svibnju 2013., i tako simbolično obilježila dolazak vode na Vir, virska komunalna firma Vodovod Vir d.o.o., je krenula u tehničko priključivanje prvih potrošača na otoku. Prvi objekat koji je spojen na mrežu bio je dječiji vrtić „Smješko“ i ambulanta.

Preostala mreža vodoopskrbe i odvodnje na otoku Viru koja će omogućiti priključenje ostalih 9000 objekata u ostalim Virskim naseljima trebala bi biti izgrađena do 2020. godine. Cjelokupni projekt je planiran u suradnji Općine Vir sa gradom Ninom te općinama Vrsi i

Privlaka, a među ostalim uključuje i sustav zbrinjavanja otpadnih voda i biološke pročišćivaće u Ninu i Viru. [93]

Trgovačko društvo "Vodovod-Vir" d.o.o. za komunalne djelatnosti, osnovano je 2003. godine u svrhu projektiranja, izgradnje i gospodarenja vodovodnim i kanalizacijskim sustavom otoka Vira. Ciljevi ovog poduzeća su: izgradnja vodovodnog i kanalizacijskog sustava otoka Vira, te pružanje kvalitetne usluge vodoopskrbe i odvodnje stanovnicima i posjetiteljima otoka Vira

- Gospodarenja otpadom:

Za to su zadužena: Poduzeće "Čisti otok", "Virsko komunalno gospodarstvo" d.o.o., Komunalno poduzeće "Vir održavanje".

"Čisti otok" - pored sakupljanja i zbrinjavanja otpada, tvrtka je zadužena za čišćenje i održavanje javnih površina, groblja i okoliša svih javnih objekata na području Općine Vir.

Komunalno poduzeće "Vir održavanje"- osnovano je s ciljem učinkovitog gospodarenja javnim površinama na prostoru Općine Vir. Sve dosadašnje zahvate na uređenju javnih površina i poslova vezanih uz komunalno uređenje Općina je morala ugovarati s drugim poduzećima, a pri tome i izdvajati znatno veća sredstava. Osnivanjem vlastite tvrtke željelo se racionalizirati izdvajanja za uređenje i održavanje javnih površina i objekata, ali i podignuti kvalitetu djelovanja u tom segmentu.

6.2.4. Gospodarstvo i zaposlenost

Nekoliko je osnovnih djelatnosti s kojima su se Virani bavili kroz dugu povijest. Na prvom mjestu je bilo stočarstvo, a potom poljodjelstvo. Obilati pašnjaci i šume uvjetovale su da na otok ljudi najprije doseljavaju radi ispaše blaga. Otud i prvi naziv otoka Uera što znači pašnjak.[94] Poljodjelstvo je uz stočarstvo bila osnovna djelatnost kojom su se bavili Virani od davnina. Krčile su se, a potom i obrađivale njive, sadili vinogradi (trsje) i kopali vrtovi. Uzgajao se ječam (žito), pšenica, kukuruz, proso raž i zob. Polovicom 20. stoljeća gotovo svaki mogući komadić zemlje se obrađuje. Bilo je to najintenzivnije razdoblje obrade zemlje na otoku. Vinogradarstvo je poslje uzgoja žitarica najzastupljenije. Voćarstvo na otoku od najranijeg doba nije bilo razvijeno. Najveći uzrok tome su klimatske nepogodnosti izazvane

[93] www.vir.hr
[94] Bašić I. (2005.): „Povijest mog otoka-Vir". Tiskara Zelina d.d., Sv.Ivan Zelina, str 275.

burom i posolicom. Od voćaka jedino su smokve bile značajnije zastupljene. U vrijeme kad otok više nije mogao prehranjivati svoje stanovništvo, osnovna djelatnost postaje pomorstvo.

Zbog porasta broja stanovnika i složenijih uvjeta života, nameće se potreba odlaska, pogotovo mladih ljudi tog doba, za zaradom izvan otoka. "Obećana zemlja", Amerika postala je san svakog mladića. Poslije Drugog svjetskog rata, posebno pedesetih i šezdesetih godina, gotovo svaka kuća je imala barem po jednog pomorca na maloj obalnoj, ili prekooceanskim plovidbama.

Malobrojni su Virani, kroz dugu povijest, bili profesionalni ribari. Danas je na Viru registrirano oko 150 brodova i brodica za ribolov. I dalje se lovi riba za osobne potrebe, a eventualni viškovi se daju na tržište, pogotovo za vrijeme turističke sezone.

U najnovije vrijeme turizam i obrtništvo preuzelo su glavnu ulogu u gospodarstvu otoka. To su najmlađe grane privređivanja kojima su se Virani počeli baviti po otvaranju mosta. Prvi turističko-ugostiteljski objekt izgrađen je sedamdesetih godina 20. stoljeća. Odmah po puštanju u promet mosta kopno – Vir, započinje izgradnja kuća za odmor, kojih je danas nešto manje od 7000. Godine 1977. osniva se "Turističko društvo Vir" sa svrhom unaprjeđenja turizma. Intenzivni razvoj turizma, donekle prate i druge popratne djelatnosti: ugostiteljstvo, agencije i zabava.[95] Na Viru je 2008. godine poslovalo 67 ugostiteljskih objekata (restorana, konoba, caffe barova itd.). Turističku ponudu popunjavalo je i 7 autokampova. Uz njih je poslovalo još dodatnih 97 objekata u ostalim uslužnim djelatnostima. U istom razdoblju na Viru je poslovalo 67 trgovina različitih veličina, te niz malih obrta i poduzeća u građevinskoj djelatnosti.

Prema podacima Turističke zajednice od početka 2015. godine do 9.08.2015. na Viru je ostvareno milijun i 795 noćenja uz 90,935 turističkih dolazaka, čime se Vir četvrtu godinu uzastopno svrstao među elitne hrvatske turističke destinacije s ostvarenih milijun noćenja.[96]

[95] Bašić I. (2005.): „Povijest mog otoka-Vir". Tiskara Zelina d.d., Sv.Ivan Zelina, str 275.
[96] www.virturizam.hr

Tablica 4. Zaposleni prema djelatnostima; Vir

Područje djelatnosti	Spol	Ukupno	15-19	20-24	25-29
Ukupno	Sv. M. Ž.	756 443 313	4 2 2	41 24 17	97 52 45
A) Prerađivačka industrija	Sv. M. Ž.	74 51 23	2 2 -	5 5 -	6 6 -
B)Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda	Sv. M. Ž.	29 24 5	- - -	1 1 -	4 4 -
C)Građevinarstvo	Sv. M. Ž.	156 145 11	- - -	10 9 1	19 17 2
D)Trgovina na veliko i malo,popravak motornih vozila i motocikala	Sv. M. Ž.	138 45 93	- - -	10 2 8	21 7 14
E)Prijevoz i skladištenje	Sv. M. Ž.	38 35 3	- - -	2 2 -	3 3 -
F)Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Sv. M. Ž.	74 40 34	1 - 1	5 3 2	8 4 4
G)Stručne,znanstvene i tehničke djelatnosti	Sv. M. Ž.	18 8 10	- - -	1 - 1	2 - 2
H) Javna uprava i obrana,obvezno socijalno osiguranje	Sv. M. Ž.	49 26 23	- - -	2 - 2	7 3 4
I) Obrazovanje	Sv. M. Ž.	31 6 25	- - -	1 - 1	5 - 5
J)Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Sv. M. Ž.	49 6 43	1 - 1	2 - 2	8 1 7
K) Umjetnost, zabava i rekreacija	Sv. M. Ž.	15 4 11	- - -	2 - 2	5 2 3
L) Ostale uslužne djelatnosti	Sv. M. Ž.	8 4 4	- - -	- - -	2 1 1

Izvor. www.dzs.hr (Popis 2011.)

6.2.5. Društvene djelatnosti i usluge

- Obrazovne usluge

Vir je osnovnu školu dobio krajem 19. stoljeća. Škola je djelovala u kontinuitetu, osim za vrijeme Prvog svjetskog rata i u postratnim godinama. To je za posljedicu imalo značajan broj nepismenih mladih ljudi tih generacija.

Promet mostom unio je bitne promjene u životu otočana. Tako je bilo i na području predškolskog odgoja. Poznati Autobus – vrtić, već 1976. godine počeo je posjećivati i Vir. U toj dječjoj igraonici družili su se najmlađi Vira, dva do tri puta tjedno po nekoliko sati.[97]

Danas na području Općine Vir djeluje jedna predškolska ustanova i to Dječji vrtić "Smješko", te područno odjeljenje Osnovne škole Privlaka u kojem učenici pohađaju prva četiri razreda osnovne škole. Općina je osnivač Dječjeg vrtića "Smješko". Osnovan je 1994. godine, a kao samostalna ustanova djeluje od 2006. godine. Vrtić je djelovao na raznim lokacijama i u prostorima koji ne zadovoljavaju njegove potrebe, te je Općina Vir pokrenula projekt izgradnje suvremenog dječjeg vrtića sa svim popratnim sadržajima. Vrtić je apsolutno besplatan za svu djecu, a sva ta djeca kada odrastu i krenu sa školovanjem dobit će besplatne knjige, besplatan prijevoz, a one s odličnim uspjehom Općina nagrađuje i prijenosnim računalom.

Prema popisu iz 2011. godine bilo je manje od 2% stanovnika bez školske spreme. Osnovnu školu je završilo 24% stanovnika, a SSS ima najveću udio stanovnika, njih 63%. Više i visoko obrazovanje, te magisterij ili doktorat prema popisu je imalo samo 12% stanovnika.

Općina teži zadovoljstvu mladih, te im u području obrazovanja pomaže putem novčanih potpora i sufinanciranja. Ima dugu tradiciju financiranja u nabavi udžbenika i školskog materijala za učenike trećih i četvrtih razreda srednjih škola u iznosu od 2 500,00 kuna, te financiranje nabave školskog materijala za sve ostale učenike osnovnih i srednjih škola u iznosu od 1 500,00 kuna. Isplatila je i jednokratne naknade u iznosu od 1 500,00 kuna za nabavku školske opreme učenicima osnovne škole Privlaka, te izdvojila gotovo pola milijuna

[97] Bašić I. (2005.): „Povijest mog otoka-Vir". Tiskara Zelina d.d., Sv.Ivan Zelina, str 204.

kuna za opremu virske područne škole. Zajedno sa Zadarskom županijom, sudjeluje u sufinanciranju putnih troškova za učenike trećih i četvrtih razreda srednjih škola.

Za potrebe studenata Općina Vir izdvaja sredstva u vidu mjesečne naknade za one koji redovito upisuju više godine studija. Stipendije se dodjeljuju za studente preddiplomskih i poslijediplomskih studija, a prema uvjetima i kriterijima za stjecanje prava na dodjelu stipendija koja proizlaze iz Odluke o stipendijama Općine Vir. Time je posebna pažnja posvećena visokom obrazovanju i težnji da se u obrazovnoj strukturi stanovništva Vira poveća broj visokoobrazovanog kadra.

Visinu mjesečnog iznosa stipendije utvrđuje Općinsko poglavarstvo Općine Vir u skladu s raspoloživim proračunskim sredstvima za svaku akademsku godinu posebno. Trenutno Općina Vir, s obzirom na različitu visinu stipendija, dodjeljuje dvije vrste stipendija:

Stipendija za redovite i izvanredne studente koji studiraju u Zadarskoj županiji u iznosu od 800,00 kuna mjesečno

Stipendija za redovite i izvanredne studente koji studiraju izvan Zadarske županije u iznosu od 1 200,00 kuna mjesečno.

- Zdravstvo i socijalna skrb

Za zdrastvene potrebe trenutno djeluje ambulanta, stomatološka ordinacija i ljekarna, te privatni dom za starije i nemoćne, dok u budućnosti Općina planira izgraditi Dom zdravlja i Starački dom. Putem socijalnih potpora Općina im uvelike pomaže, omogućila je jednokratne materijalne pomoći teško oboljenim osobama; besplatni mjesni prijevoz za umirovljenike te pokazne karte za invalide, ali Općina putem potpora ne pomaže samo starijoj populaciji već i mladoj, tako da daje poticaje mladim obiteljma. Naime, za svako novorođeno dijete Općina isplaćuje jednokratnu pomoć od 7,5 tisuća kuna.

- Sport, rekreacija, zabava i odmor

Na području Općine Vir djeluje nekoliko kulturnih i sportskih društava mladih čiji rad ima poseban društveni značaj za Općinu Vir. Rad ovih udruga podupire se izdvajanjem određenih sredstava iz proračuna Općine Vir.

Kulturnoumjetničko društvo Sv.Ivan osnovano je 1998. godine. Unutar KUD-a djeluju folklorna sekcija i sekcija za maškare. U svojih desetak godina rada folklorna sekcija KUD-a

Sv. Ivan nastupala je širom Hrvatske. Folklorna sekcija KUD- a Sv. Ivan česti je akter raznih kulturnih događanja Viru, ponajviše za vrijeme turističke sezone. Sekcija za maškare njeguje dugu tradiciju pokladnih manifestacija na Viru i uglavnom je aktivna u pokladnom razdoblju.

Boćarski klub Vir, osnovan 1989. godine. Potiče i promiče boćarski šport; organizira natjecanja u boćarskom športu kako službena tako i trofejna; sudjeluje putem svojih članova u tim natjecanjima kao i u drugim natjecanjima u organizaciji saveza; poduzima aktivnosti na omasovljavanju i unapređenju boćarskog športa; djeluje na unapređenju materijalnih, kadrovskih i drugih uvjeta za postizanje najviših športskih dostignuća u boćarskom športu; educira i odgaja svoje članove kroz predavanja, tečajeve, savjetovanja i publikacije za boćarski šport pravilnu primjenu propisa o boćarskom športu.

Nogometni klub Mornar, osnovan 1955. godine. Osnovan je radi obavljanja sportskih nogometnih djelatnosti, sudjelovanja u natjecanjima u nogometu, promicanju sportske rekreacije i unapređenja nogometnog sporta.[98]

Društvene djelatnosti i razvijanje društvenih sadržaja za mlade Općini predstavljaju jedan od prioriteta. Jedan od projekta za mlade je gradnja Doma kulture, sportsko rekreacijskog centra te nove školske dvorane.

- UPRAVA

Uspostavom Hrvatske države 1990. godine Vir dobiva samostalnu općinu, gdje glavnu izvršnu vlast ima poglavarstvo na čelu s načelnikom. Danas se ustrojstvo Općine sastoji od: Načelnika; Općinskog vijeća; Upravnih odjela; te ostalih ustanova i poduzeća koja su 100%tnom vlasništvu općine.

Svi navedeni indikatori, i one koje Općina planira poboljšati, sve ima jedan cilj. Dodatno aktivirati i zaposliti mlade ljude te im pružiti visoku kvalitetu življenja na otoku s nadom da će to povećati njihovo zadovoljstvo i da će imati sve manju potrebu migrirati.

[98] www.vir.hr

7. ISTRAŽIVANJE

7.1. Pristup i metoda

S obzirom na najčešće korištene definicije, odnosno pristupe i pokazatelje zadovoljstva životom, u istraživanju, tj. u samom anketnom upitniku koristili su se i objektivni i subjektivni pristupi istraživanja kvalitete života, posebno u pogledu osobne dobrobiti i dobrobiti na lokalnoj razini. Kod analize zadovoljstva životom vodilo se konceptom modela dinamičke ravnoteže. Objektivnim pristupom ispitali su se okolinski uvjeti i demografski čimbenici kao indikatori kvalitete života, a kod subjektivnog pristupa ispitanike se direktno pitalo o zadovoljstvu s pojedinim čimbenicima kvalitete života u Općini.

7.2. Opis istraživanja

Provedenim istraživanjem nastoje se ispitati stavovi i percepcije mladih Privlake i Vira u svezi kvalitete življenja. Istraživanjem se želi doći do zaključka da li su mladi zadovoljni uvjetima koje im pruža život u općini i utječe li to na njihovu odluku o ostanku u svom mjestu, ili pak odlasku iz svog mjesta.

Metodom ankete ispitani su stavovi i mišljenja stanovnika općina Privlaka i Vir te je za te potrebe izrađen anketni upitnik. Sukladno strukturi stanovnika po mjestu boravka i broju mladih ispitano je 4% mladog stanovništva općine Privlaka, odnosno 15 stanovnika od ukupnih 381, dok je u Općini Vir ispitano 4,5% mladog stanovništva odnosno 18 stanovnika od ukupnih 411. Ispitivanje je trajalo deset dana, a dobiveni podaci su obrađeni u statističkom programu SPSS.

Anketni upitnik je sadržavao 20 pitanja za koje je trebalo 10ak minuta vremena za ispunjavanje. Pitanja su se, uz socio-demografske karakteristike, odnosila na mišljenja stanovnika o upravljanju razvojem općine, o prihodima kućanstva u kojemu žive, a stavovi o kvaliteti života ispitani su kroz zadovoljstvo raznolikim elementima života u mjestu kako materijalnim, tako i međuljudskim.

Sastojao se od pitanja sa mogućnostima višestrukih odgovora, ljestvicom odgovora od 1 do 5 (gdje je odgovor 1 uopće mi nije važno, a 5 vrlo mi je važno; te drugi slučaj gdje 1 znači jako sam nezadovoljan/na, a 5 jako sam zadovoljan/na), te od jednog pitanja otvorenog tipa.

7.3. Demografski podaci uzorka

Za potrebe istraživanja ispitanici su podijeljeni u tri dobne skupine mladih: 15-19 godina, 20-24 godina te 25-29 godina.

Ispitano je ukupno 33 mlade osobe,od toga 7 muškaraca i 8 žena u Općini Privlaka, a u Općini Vir ispitano je 11 muških osoba i 7 žena.

Graf 7. Distribucija ispitanika prema spolu u Općinama Privlaka i Vir

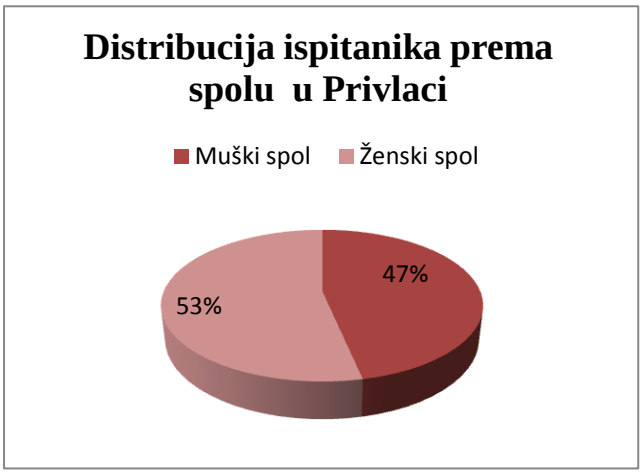

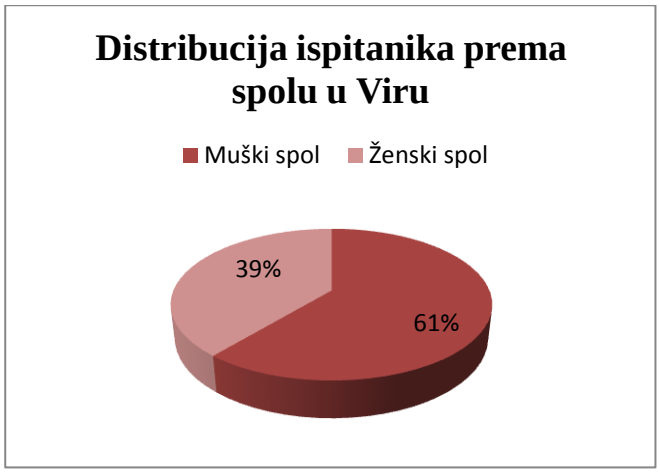

Izvor:Izrada autora

Graf 8.Ukupna distribucija prema spolu u Općinama Privlaka i Vir

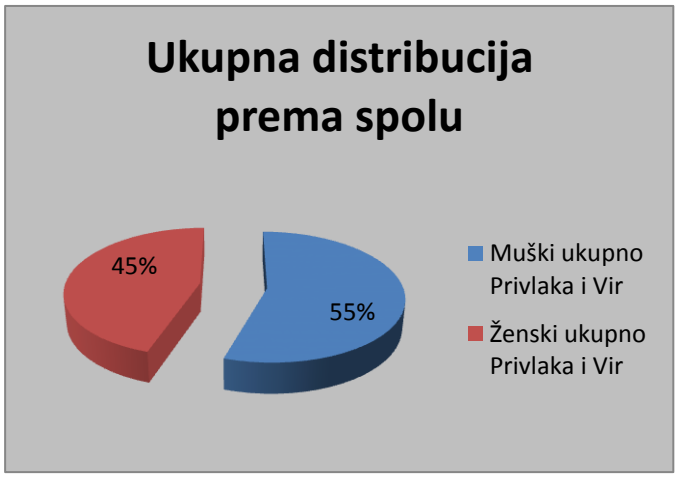

Izvor:izrada autora

Graf 9. Distribucija ispitanika prema dobnim skupinama u Općinama Privlaka i Vir

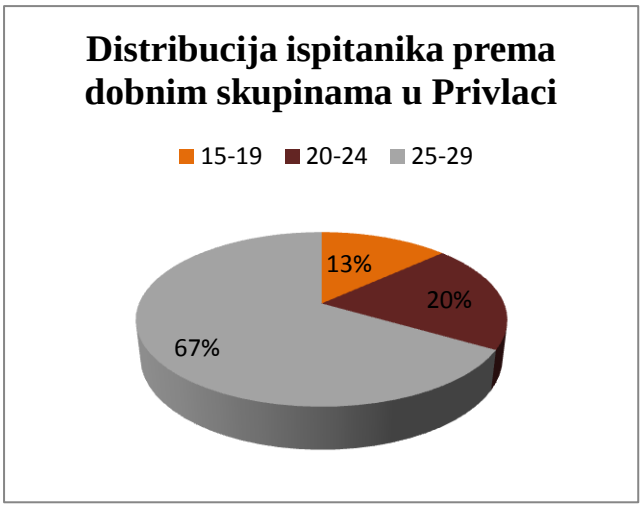

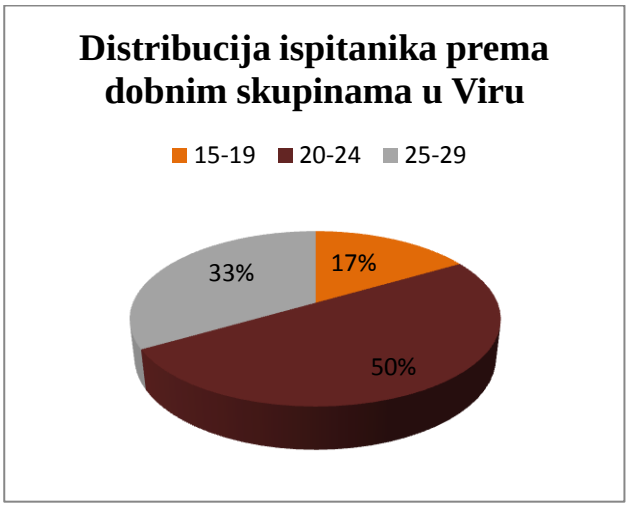

Izvor:Izrada autora

Graf 10. Ukupna distribucija ispitanika prema dobnim skupinama u Općinama Privlaka i Vir

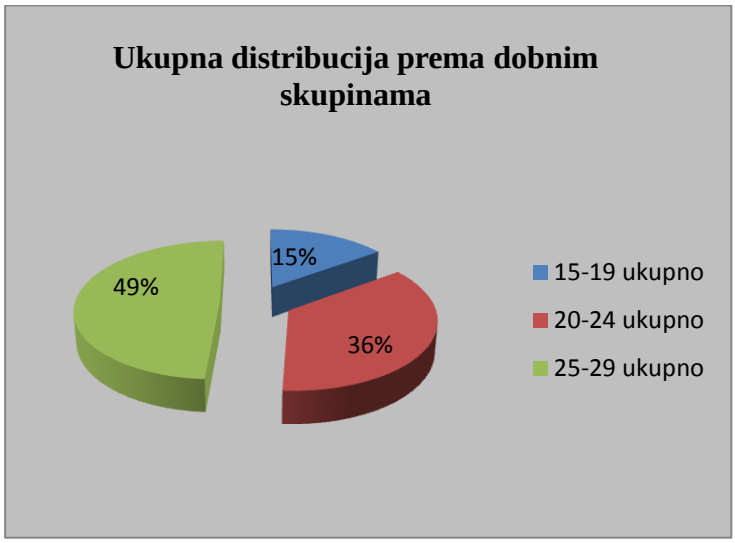

Izvor:izrada autora

Graf 11. Distribucija ispitanika prema mjestu rođenja u Općinama Privlaka i Vir

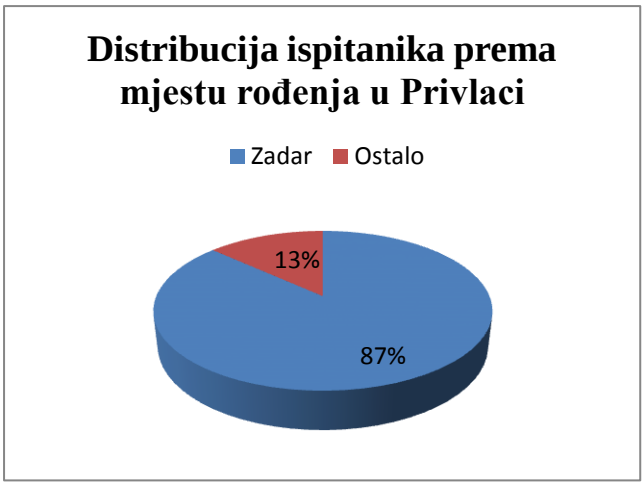

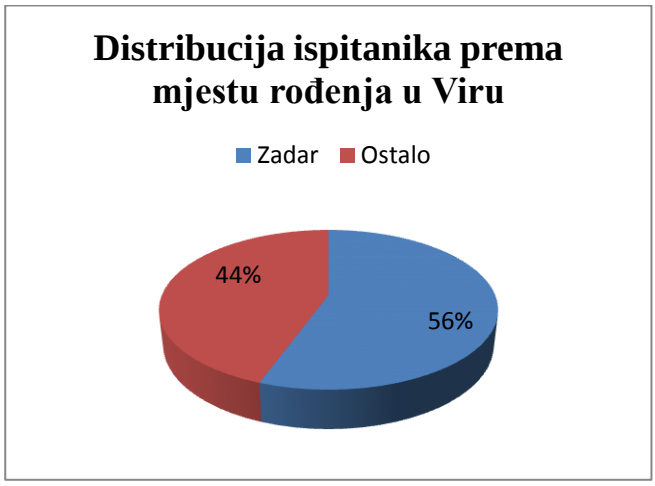

Izvor:Izrada autora

Graf 12.Ukupna distribucija ispitanika prema mjestu rođenja u Općinama Privlaka i Vi

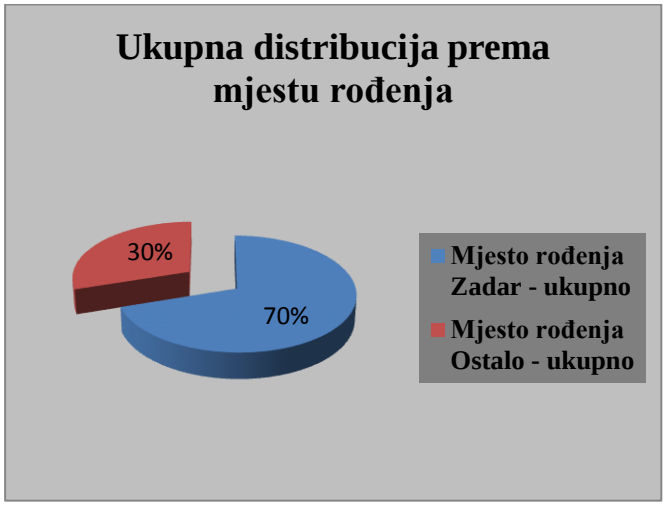

Izvor:izrada autora

Graf 13. Distribucija ispitanika prema stručnoj spremi u Općinama Privlaka i Vir

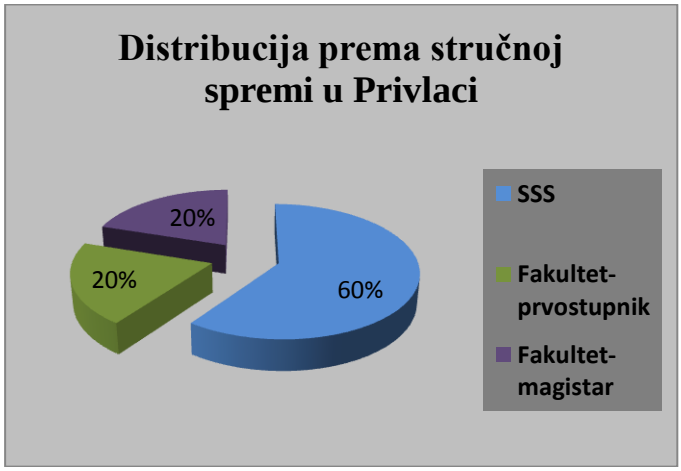

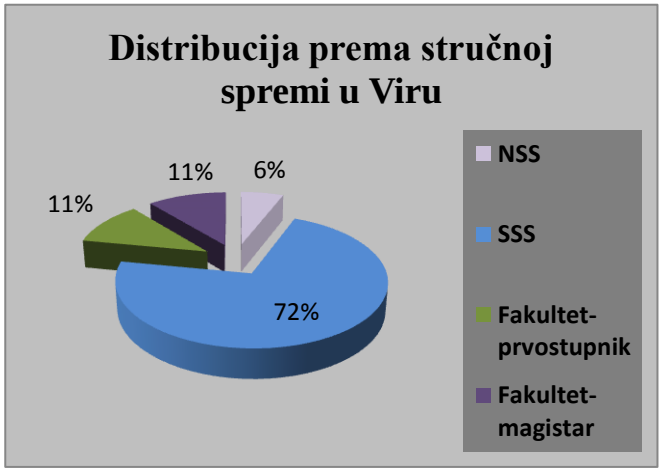

Izvor:izrada autora

Graf 14. Distribucija ispitanika prema zaposlenju u Općinama Privlaka i Vir

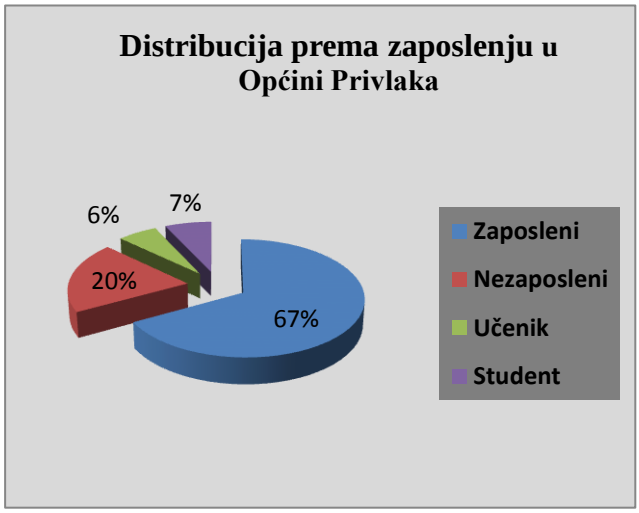

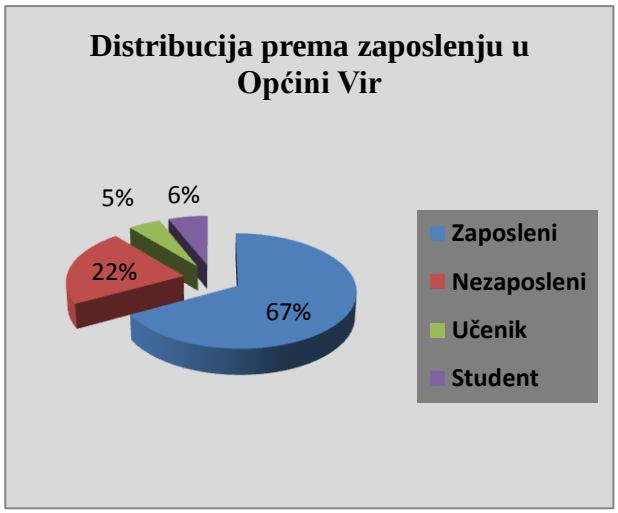

Izvor:izrada autora

Među ispitanicima u Općini Privlaka prevladava ženski spol sa 53%, dok u Općini Vir prevladava muški sa 61%. U ukupnoj distribuciji ispitano je 55% muških i 45% ženskih. Prema dobnoj skupini skupini u Privlaci najviše je ispitanika od 25-29, a u Viru od 20-24 godina. Mjesto rođenja ispitanih u Privlaci u većoj mjeri je Zadar i to s visokih 87%, dok je u Viru 56% rođenih u Zadru, a čak 44% nije. Među ispitanicima u obadvije Općine prevladava SSS, u Privlaci sa 60%, a u Viru sa 72%. U Općini Vir 6% ispitanog mladog stanovništva ima NSS. Ispitano je podjednako zaposlenog mladog stanovništva u Općinama, kao i nezaposlenog, učenika i studenata.

7.4. Rezultati istraživanja – Općine Privlaka i Vir

Graf 15. Mjesečni prihodi ispitanika u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

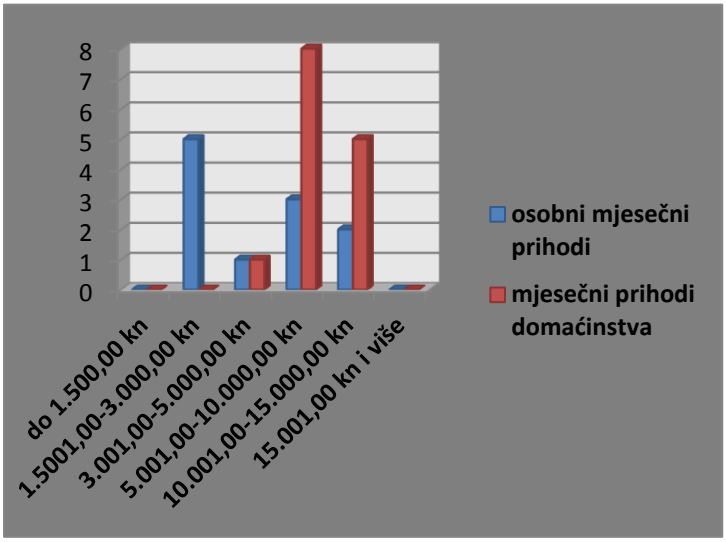

VIR

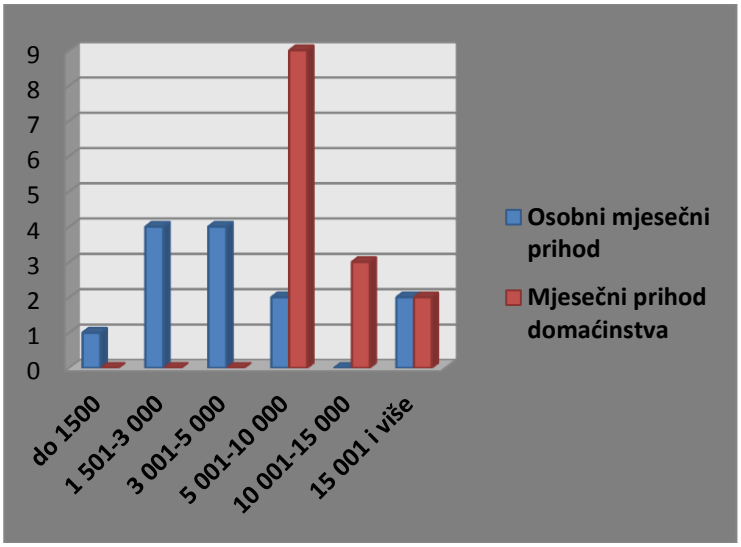

Izvor:Izrada autora

Graf 16. Izvor osobnih materijalnih prihoda ispitanika u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

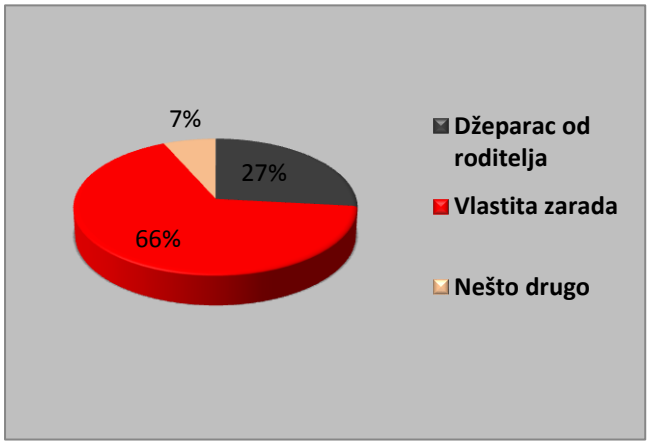

VIR

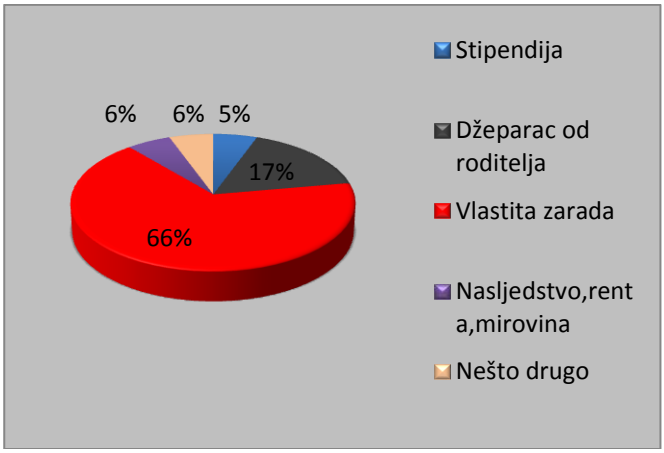

Izvor:izrada autora

Više od polovice ispitanih, njih 66%, samostalno zarađuju, dok njih 27% u Privlaci, a 17% u Viru prima džeparac od roditelja, što odgovara statusu zaposlenja.

Graf 17. Distribucija ispitanika prema usporedbi kvalitete života u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

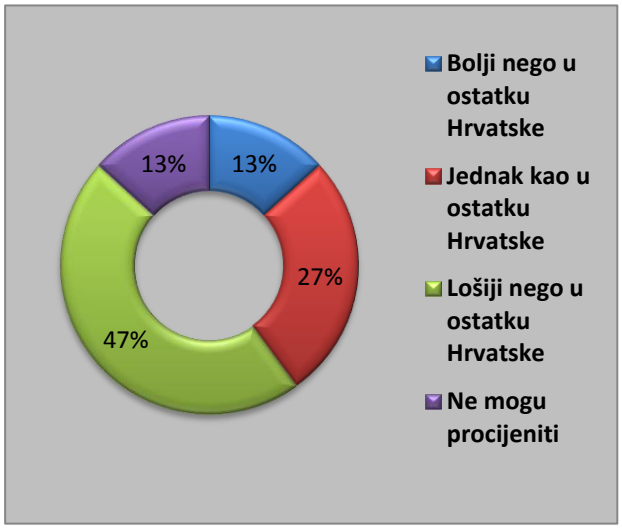

VIR

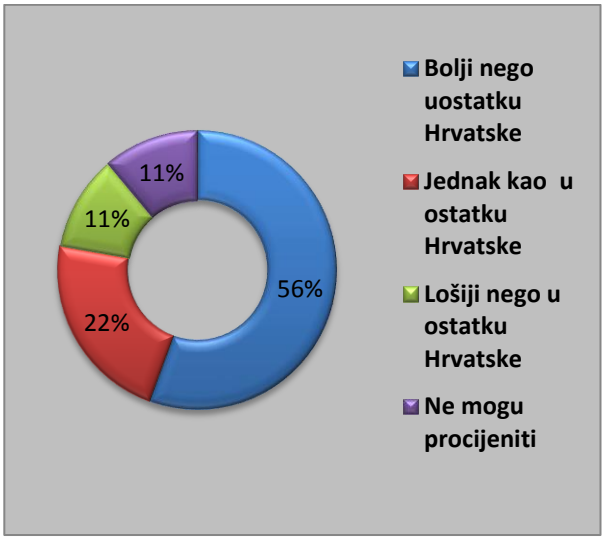

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o usporedbi kvalitete života u svom mjestu u odnosu na prosječnu kvalitetu života mladih u ostalim dijelovima Hrvatske, ispitanici iz Privlake većinom smatraju da je lošija nego u ostatku Hrvatske, dok u Viru čak 56% misle da je bolji nego u ostatku Hrvatske. Da je jednak kao u ostatku Hrvatske misle 4 osobe, tj. 27% u Privlaci, a 22% u Viru.

Graf 18. Distribucija ispitanika prema utjecaju mladih na donošenje odluka na razini općine u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

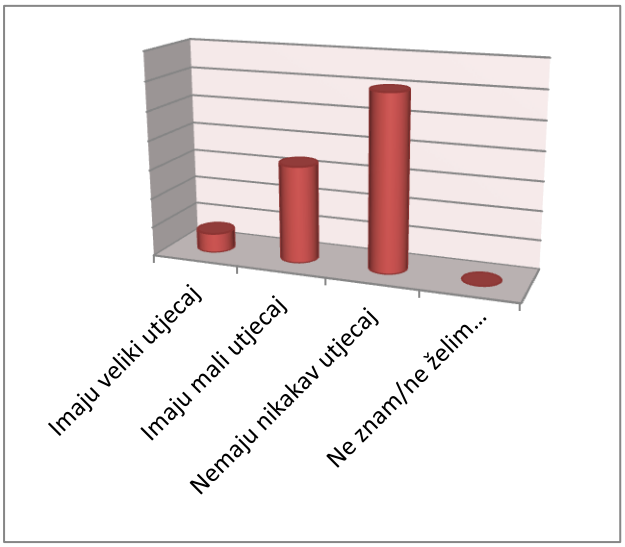

VIR

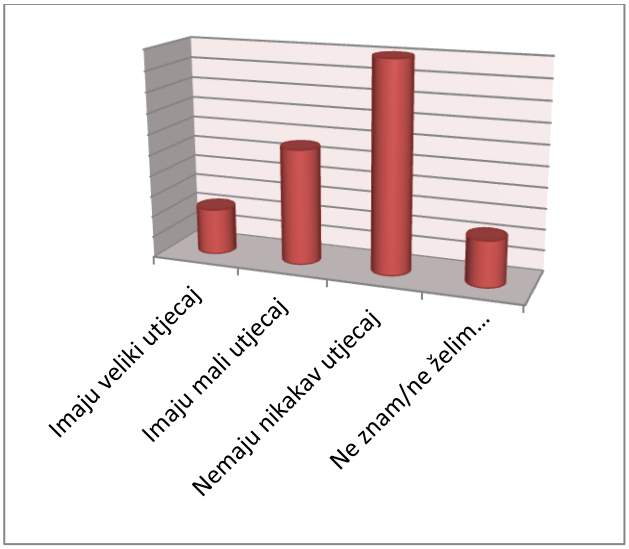

Izvor: Izrada autora

Većina ispitanika u obe općine misli da mladi nemaju nikakav utjecaj na donošenje odluka na razini općine, dok samo mali postotak smatra da imaju veliki utjecaj.

Graf 19. Postojanje organizacija mladih/nevladinih udruga u Općinama Privlaka i Vir

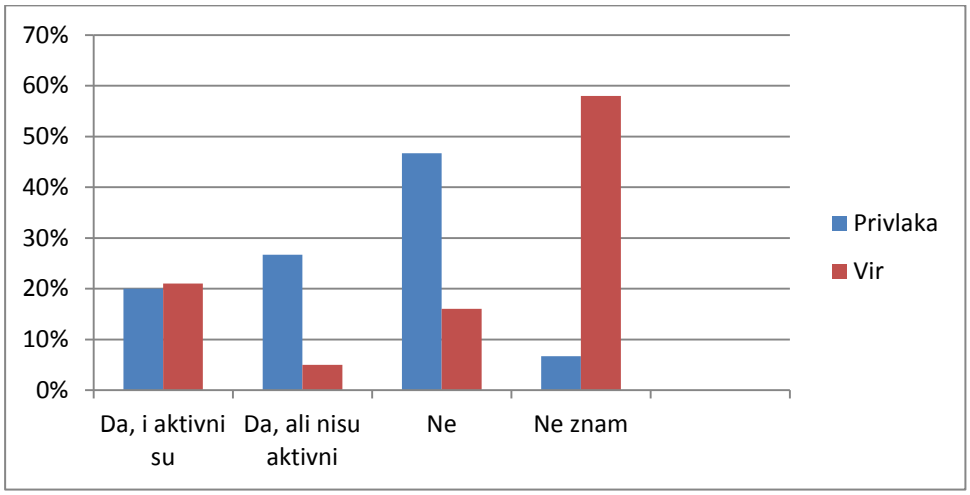

Izvor:Izrada autora

Na pitanje da li postoje u općini organizacije mladih/nevladinih udruga i sl. gdje mladi mogu dati svoj doprinos životu i razvoju općine njih 46,7 % u Privlaci odgovorilo je s NE, dok u Viru 16,7%, a čak 61,1% ispitanika u Viru ne zna da li postoje organizacije mladih. Isti postotak u Privlaci (46,7%) na ovo pitanje odgovorilo je s DA, ali podijeljena su mišljenja za da, i aktivni su njih 20%, a njih 26,7% da, ali nisu aktivni.

Graf 20. Distribucija ispitanika prema članstvu u organizaciji/udruzi mladih u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

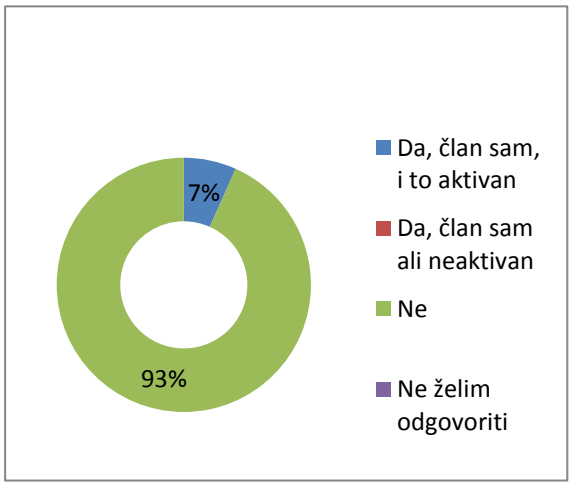

VIR

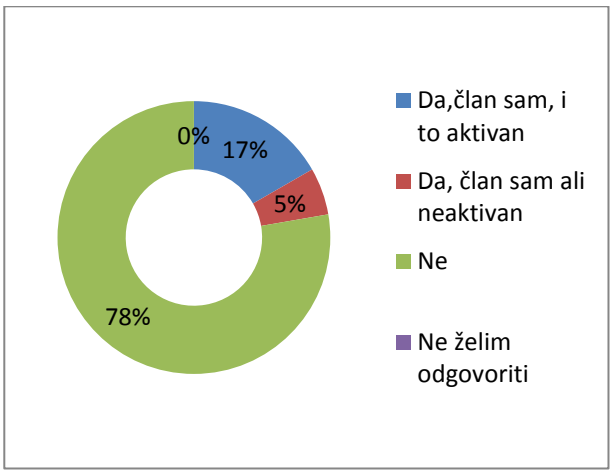

Izvor:Izrada autora

Graf 21. Distribucija ispitanika prema mišljenju da bi bolje organiziranje i veći broj organizacija mladih poboljšao položaj mladih u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

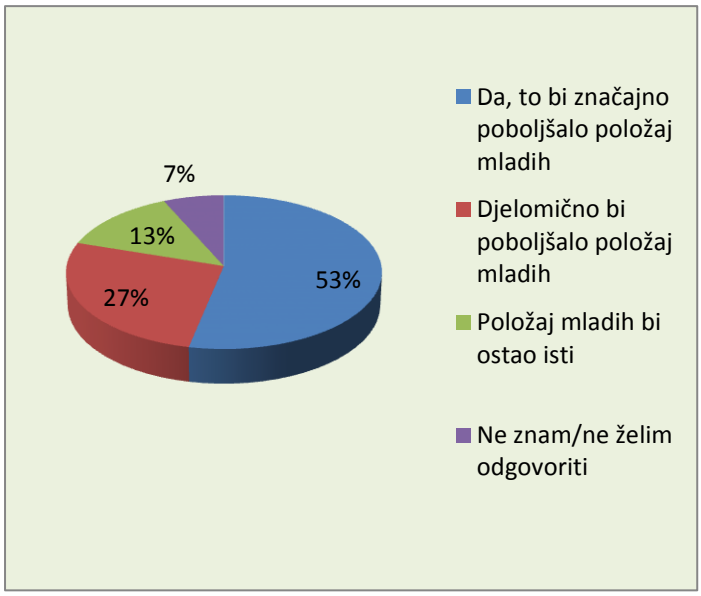

VIR

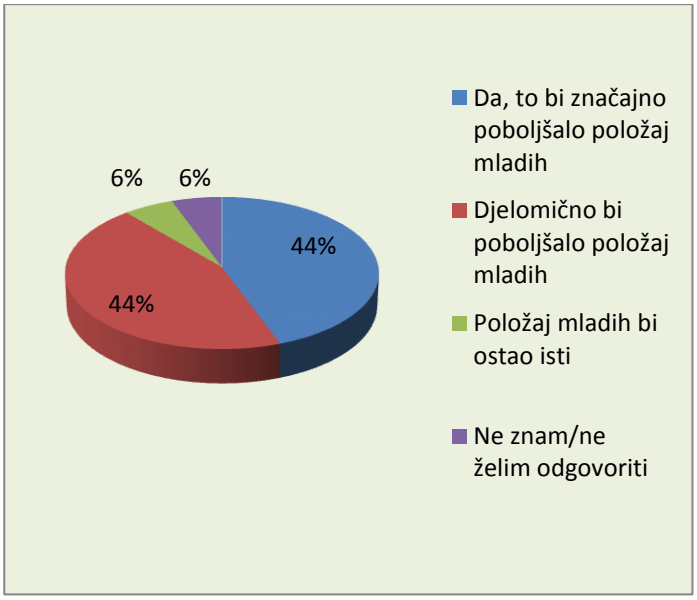

Izvor: Izrada autora

U obe općine mladi ispitanici smatraju da bi bolje organiziranje i veći broj organizacija mladih značajno poboljšao njihov položaj, a zanimljiva činjenica je da većina uopće i ne zna da li u Općinama postoje organizacije mladih i nevladinih udruga, te samim time jako mali postotak ispitanih je član neke organizacije/udruge.

Koristeći skalu 1 – 5, ispitanici su ocijenili koliku važnost pridaju svakoj od navedenih vrijednosti (uopće mi nije važno – vrlo mi je važno).

Graf 22. Distribucija ispitanika prema važnosti obitelji u Općinama Privlaka i Vir

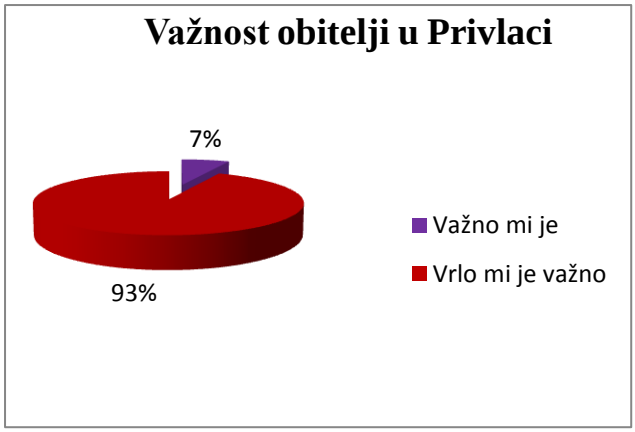

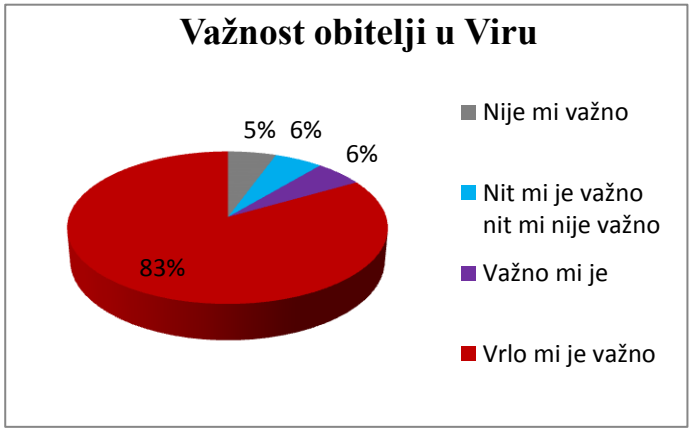

Izvor:Izrada autora

Graf 23. Distribucija ispitanika prema važnosti domoljublja u Općinama Privlaka i Vir

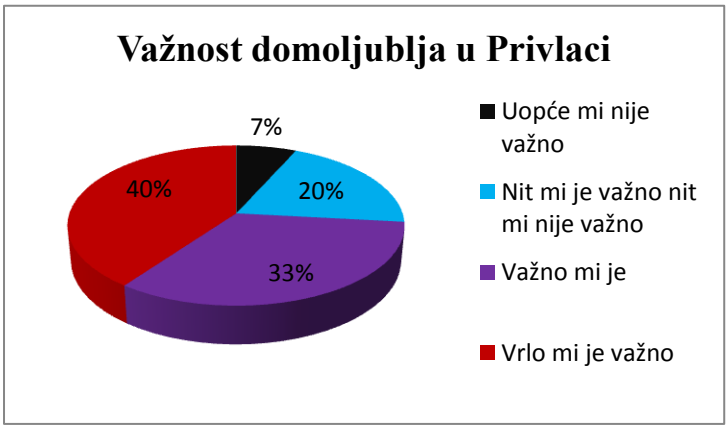

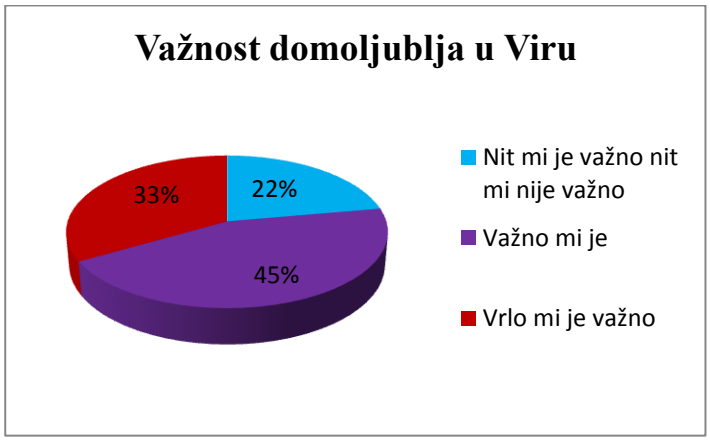

Izvor: Izrada autora

Graf 24. Distribucija ispitanika prema važnosti rada u Općinama Privlaka i Vir

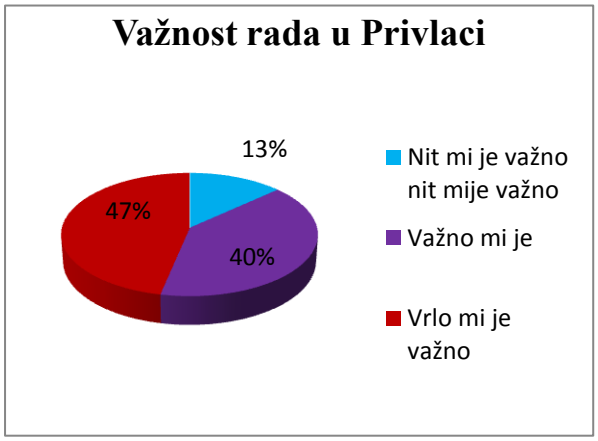

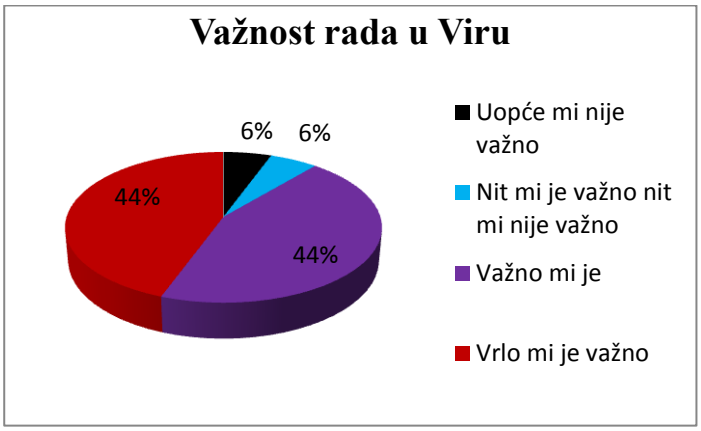

Izvor: Izrada autora

Graf 25. Distribucija ispitanika prema važnosti religije u Općinama Privlaka i Vir

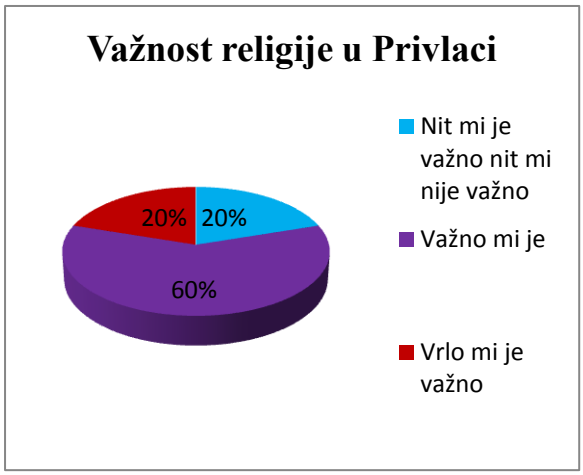

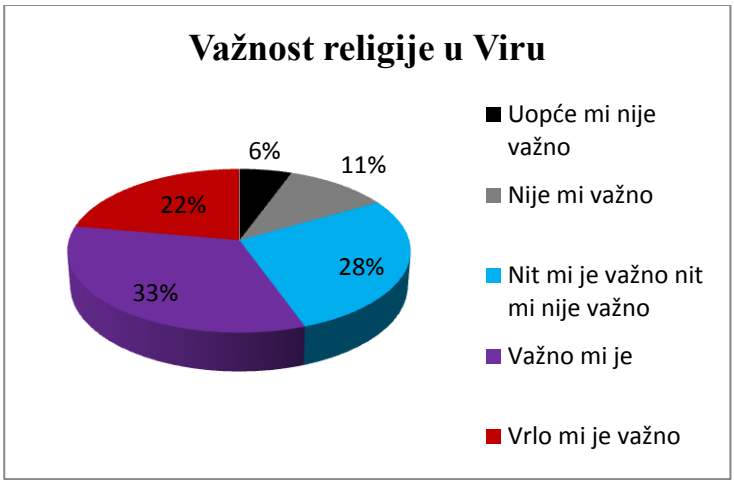

Izvor: Izrada autora

Graf 26. Distribucija ispitanika prema važnosti obrazovanja u Općinama Privlaka i Vir

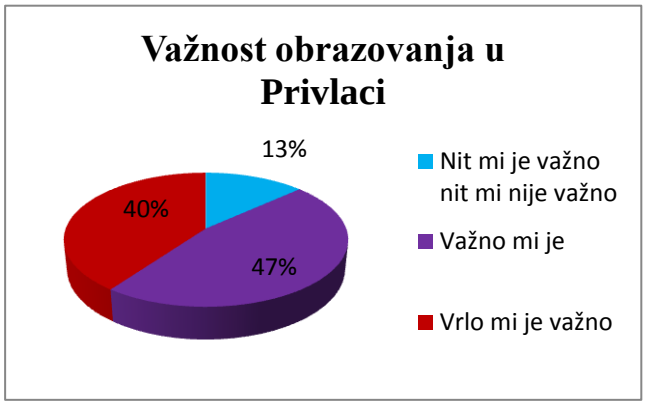

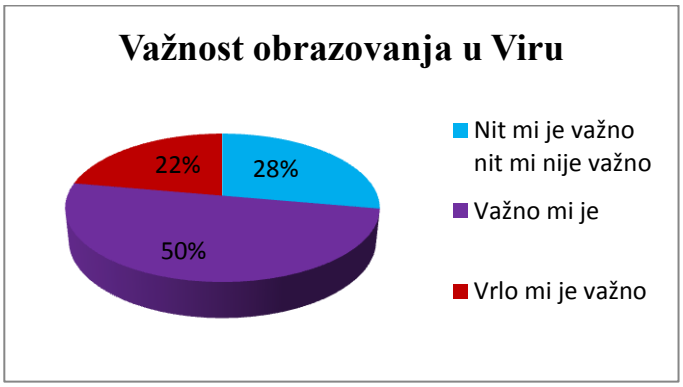

Izvor: Izrada autora

Graf 27. Distribucija ispitanika prema važnosti demokracije u Općinama Privlaka i Vir

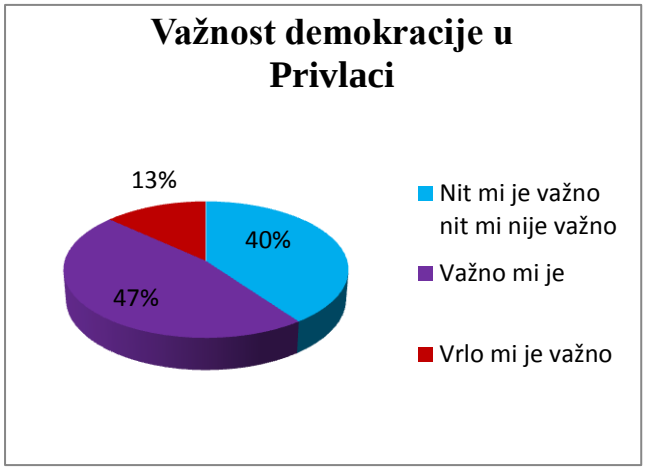

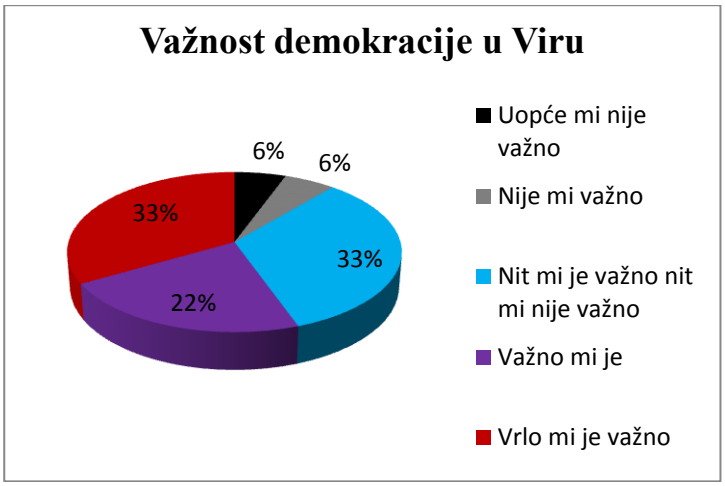

Izvor: Izrada autora

Graf 28. Distribucija ispitanika prema važnosti prijateljstva u Općinama Privlaka i Vir

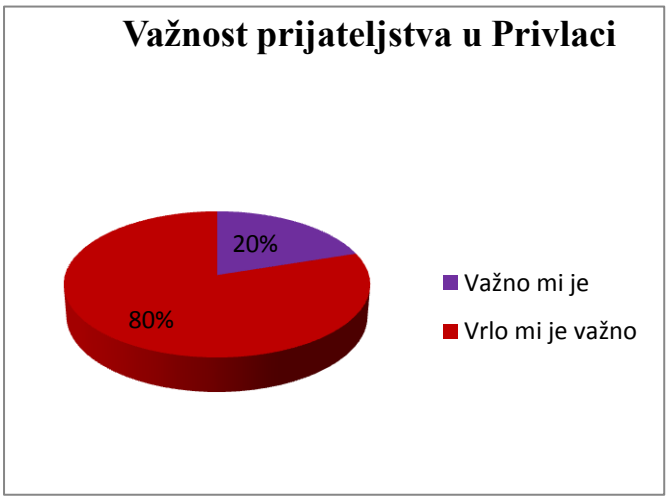

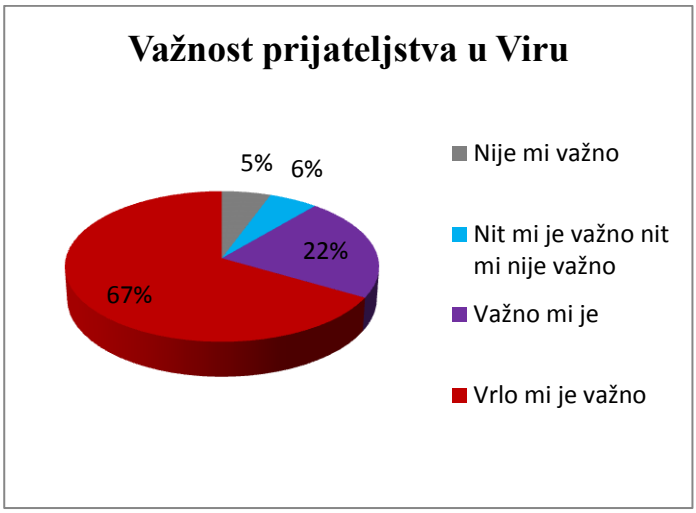

Izvor: Izrada autora

Graf 29. Distribucija ispitanika prema važnosti volonterstva u Općinama Privlaka i Vir

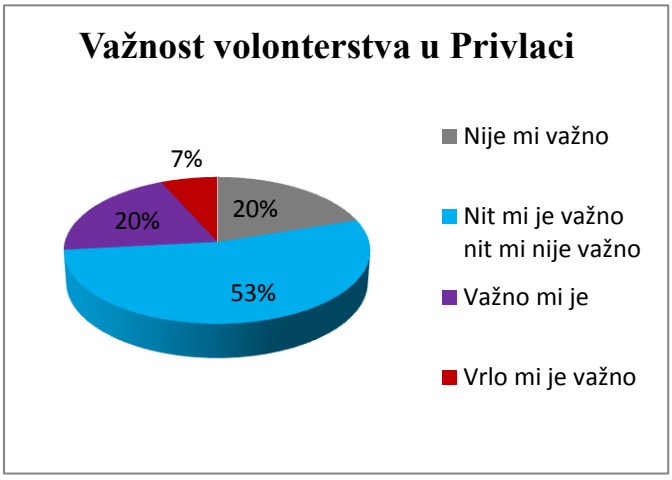

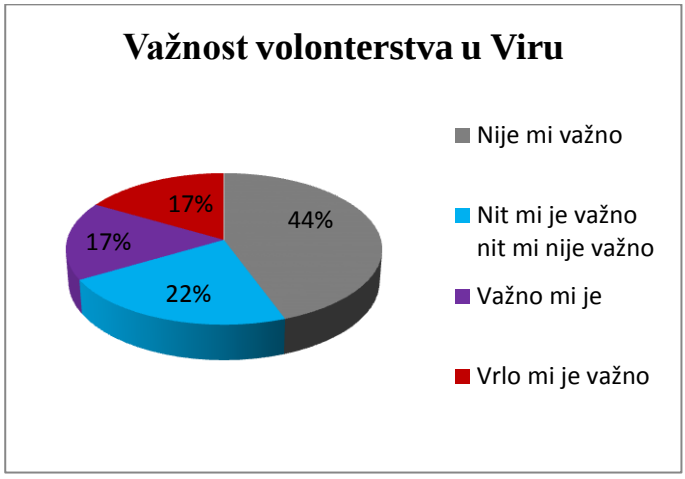

Izvor: Izrada autora

Graf 30. Distribucija ispitanika prema važnosti karijere u Općinama Privlaka i Vir

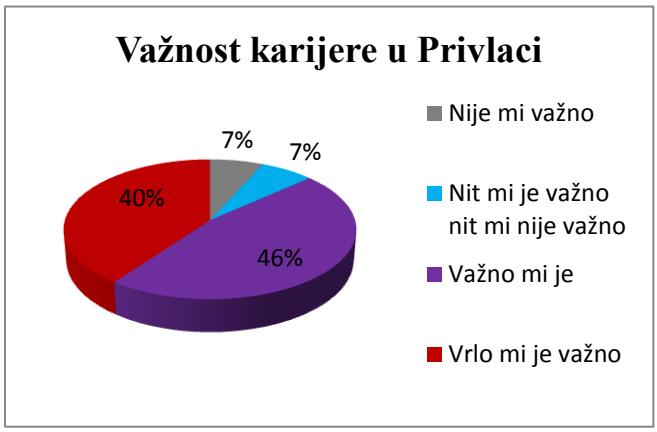

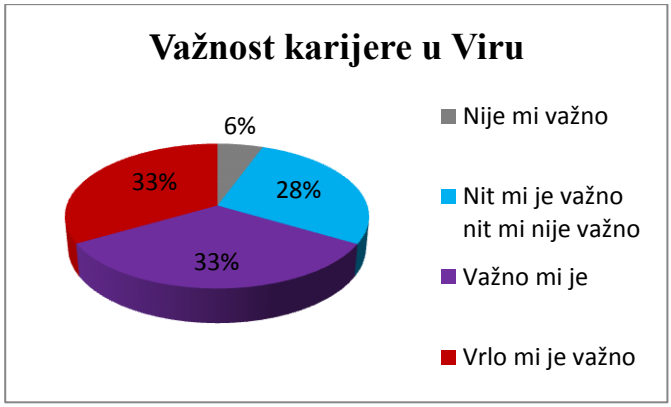

Izvor: Izrada autora

Graf 31. Distribucija ispitanika prema važnosti novca u Općinama Privlaka i Vir

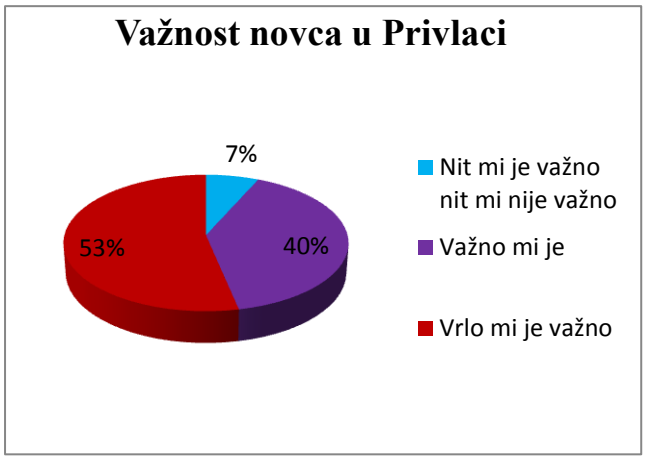

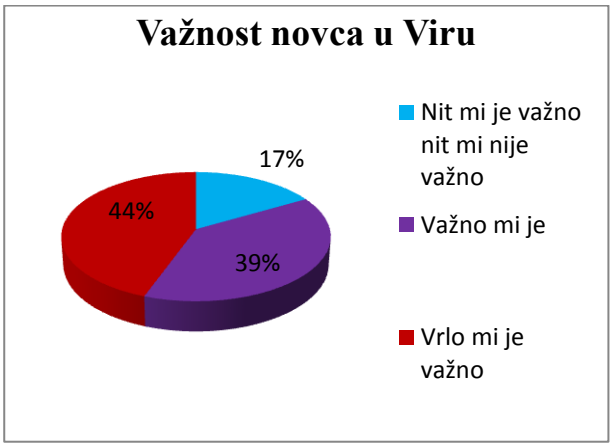

Izvor: Izrada autora

Graf 32. Distribucija ispitanika prema važnosti poštenja u Općinama Privlaka i Vir

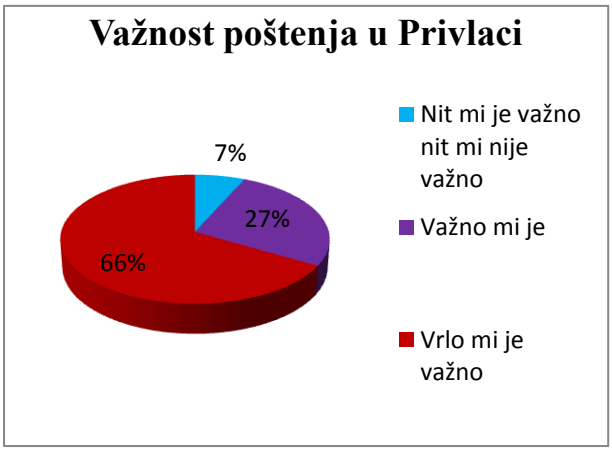

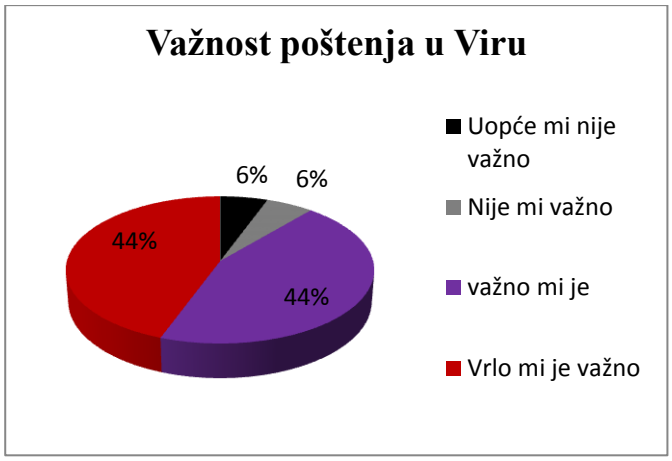

Izvor: Izrada autora

Graf 33. Distribucija ispitanika prema važnosti moći u Općinama Privlaka i Vir

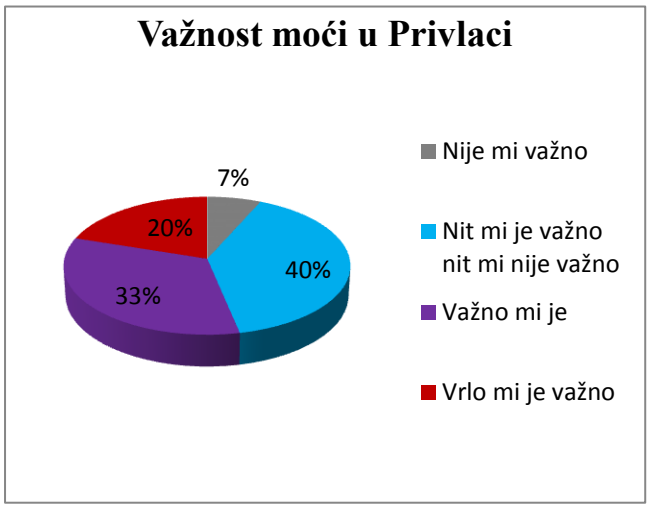

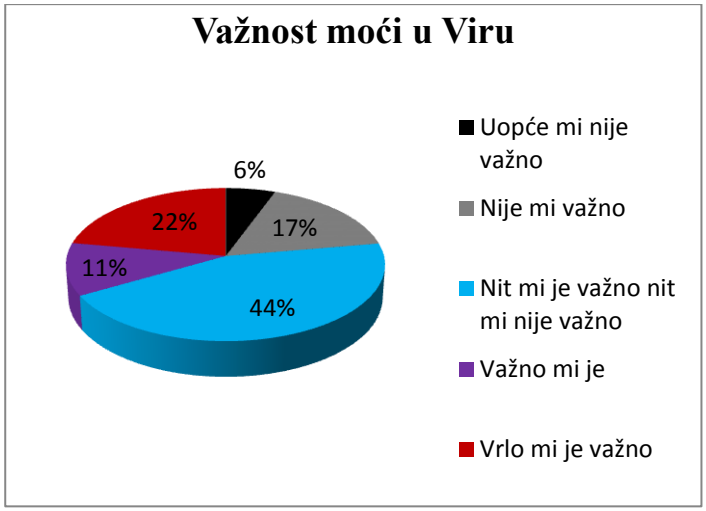

Izvor: Izrada autora

Mladi u Privlaci i Viru najveću važnost pridaju *obitelji i prijateljstvu*, dok najmanje im je važno *volonterstvo i moć*.

Zatim koristeći skalu 1 – 5, ocijenili su svoje (ne)zadovoljstvo važnom komponentom kvalitete života u lokalnim zajednicama, a to je dostupnost sekundarnih i tercijarnih socijalnih mreža (1-jako sam nezadovoljan/na; 2–nezadovoljan/na sam; 3-zadovoljan/na nit nezadovoljan/na; 4-zadovoljan/na sam; 5-jako sam zadovoljan/na)

Graf 34. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu uvjetima stanovanja u Općinama Privlaka i Vir

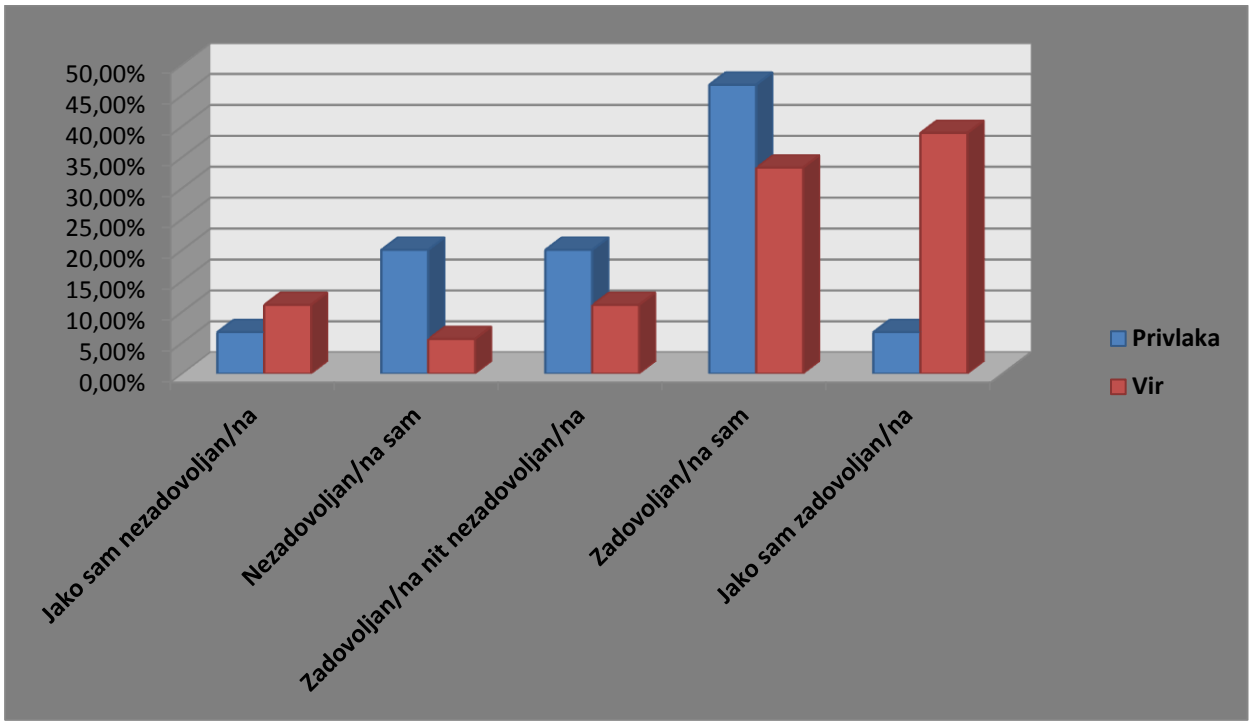

Izvor: Izrada autora

Graf 35. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu uslugama potrebnih za život (trgovine,servisi itd) u Općinama Privlaka i Vir

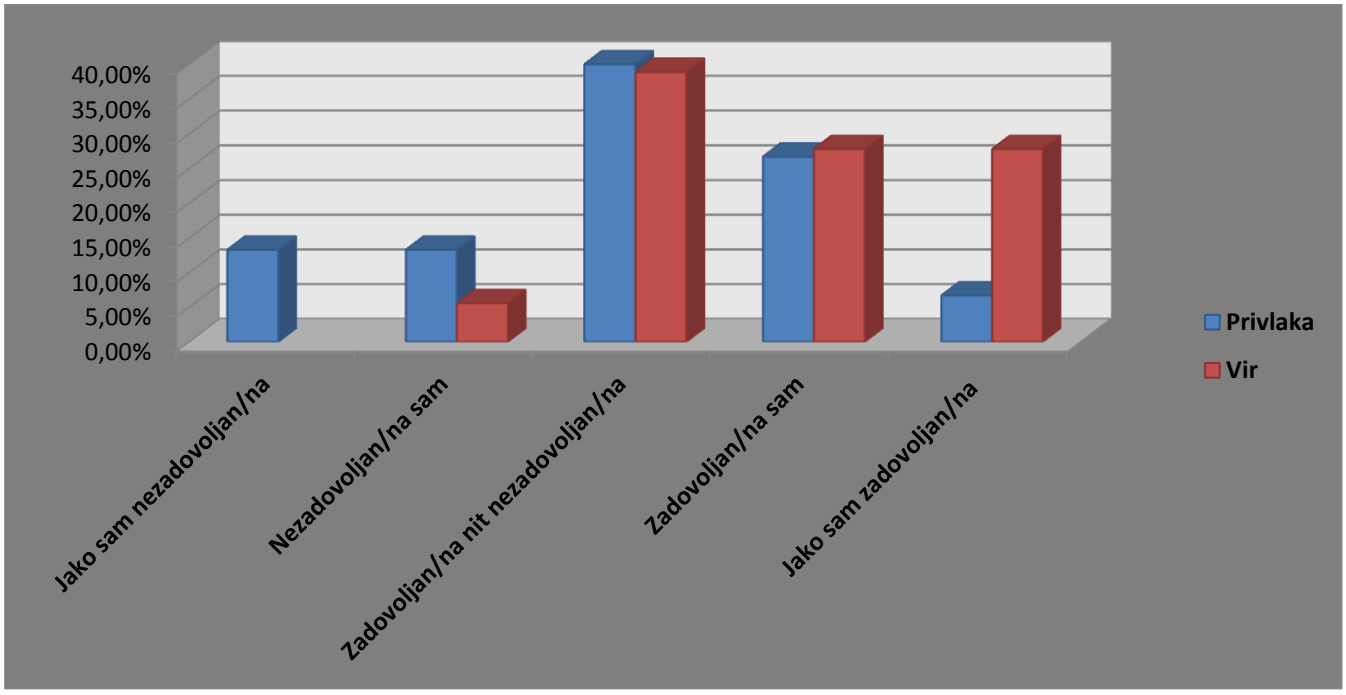

Izvor: Izrada autora

Graf 36. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu kvalitetom javnog prometa u Općinama Privlaka i Vir

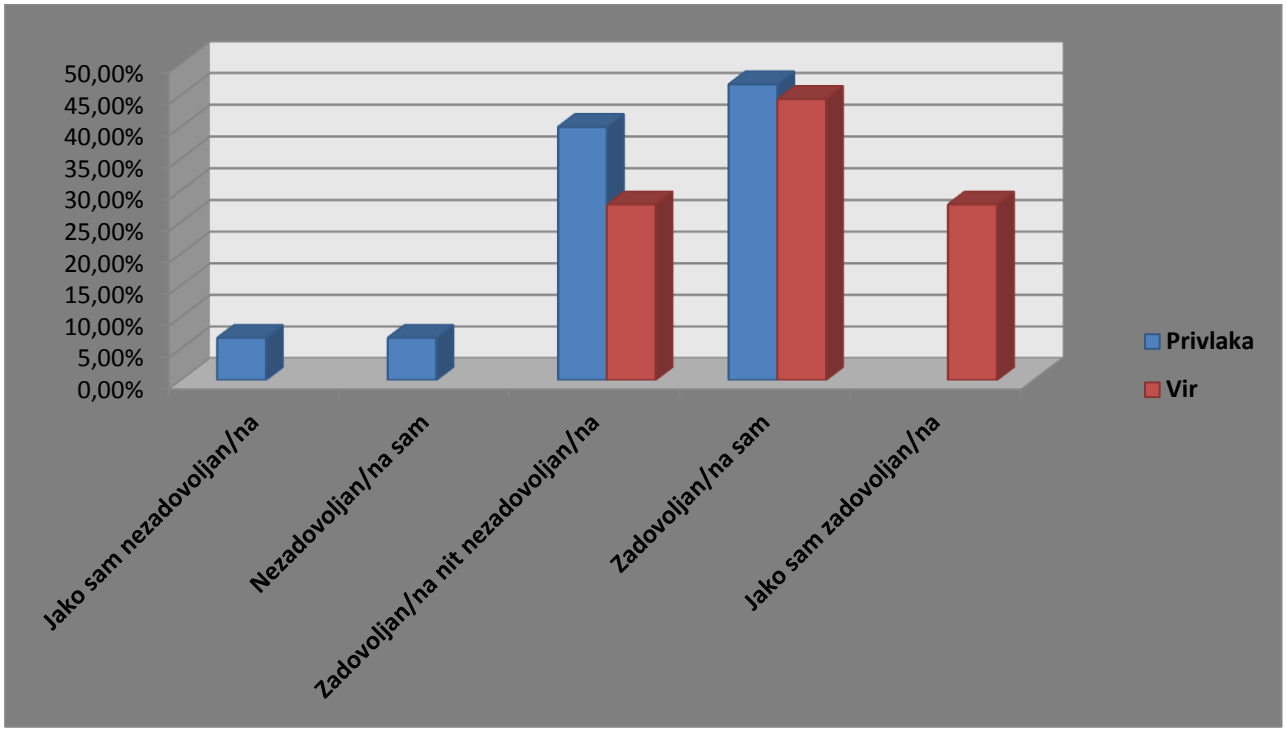

Izvor: Izrada autora

Graf 37. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu internetskim priključkom i brzinom interneta u Općinama Privlaka i Vir

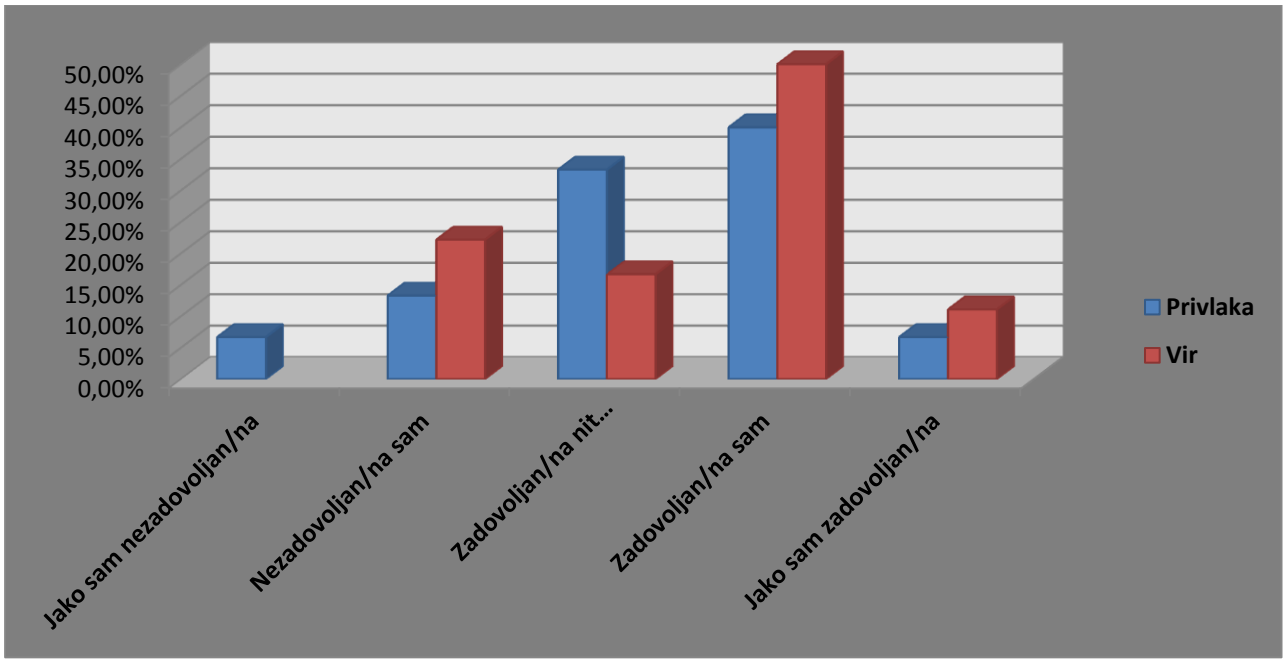

Graf 38. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu ponudama dodatnih i izvanškolskih sadržaja za mlade u Općinama Privlaka i Vir

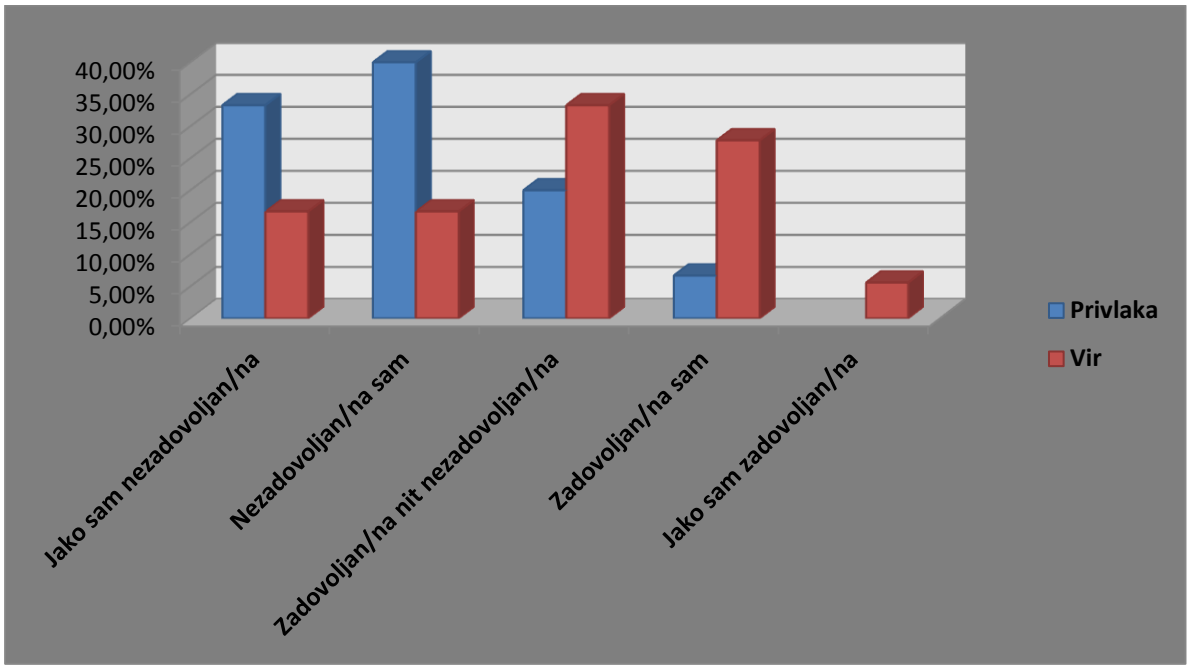

Izvor: Izrada autora

Graf 39. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu lokalnom upravom u Općinama Privlaka i Vir

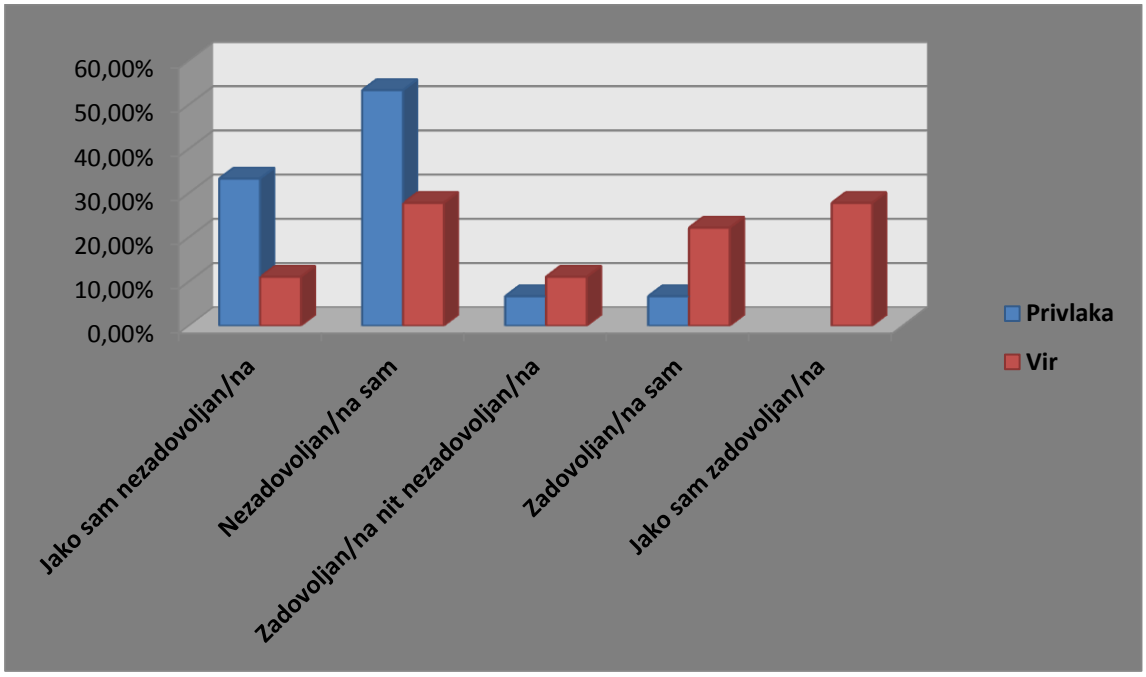

Izvor: Izrada autora

Graf 40. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu kvalitetom zdravstvene skrbi u Općinama Privlaka i Vir

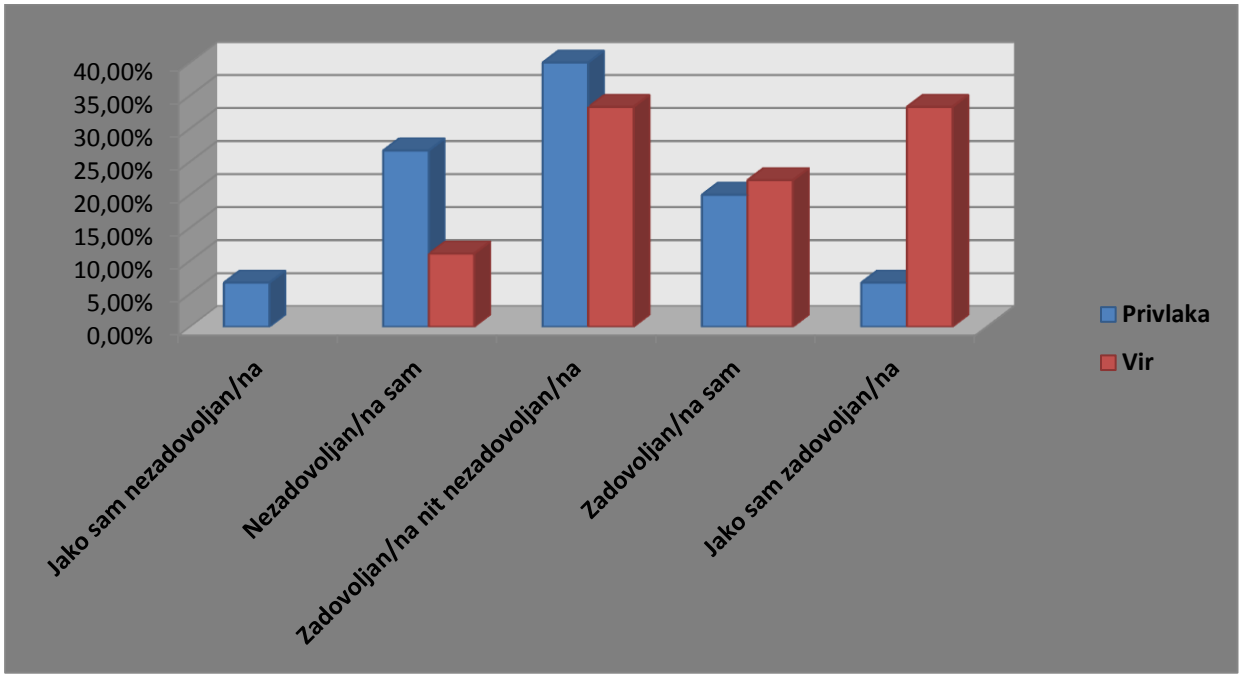

Izvor: Izrada autora

Graf 41. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu kulturnim sadržajima u Općinama Privlaka i Vir

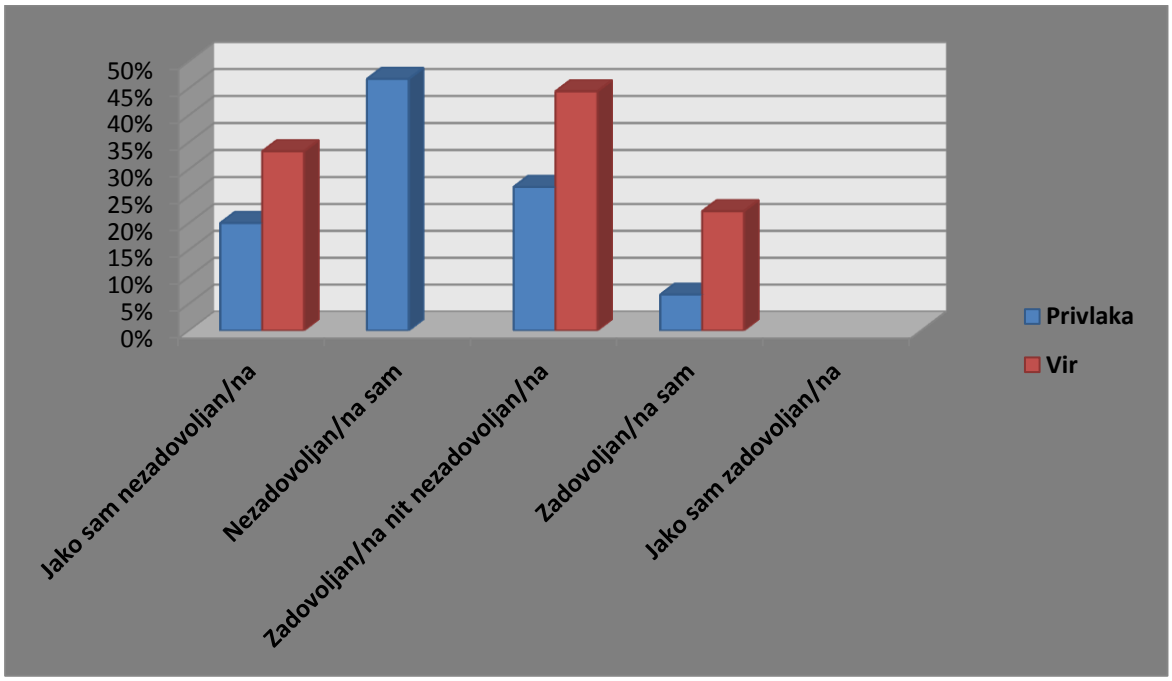

Izvor: Izrada autora

Graf 42. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu predškolskim obrazovanjem u Općinama Privlaka i Vir

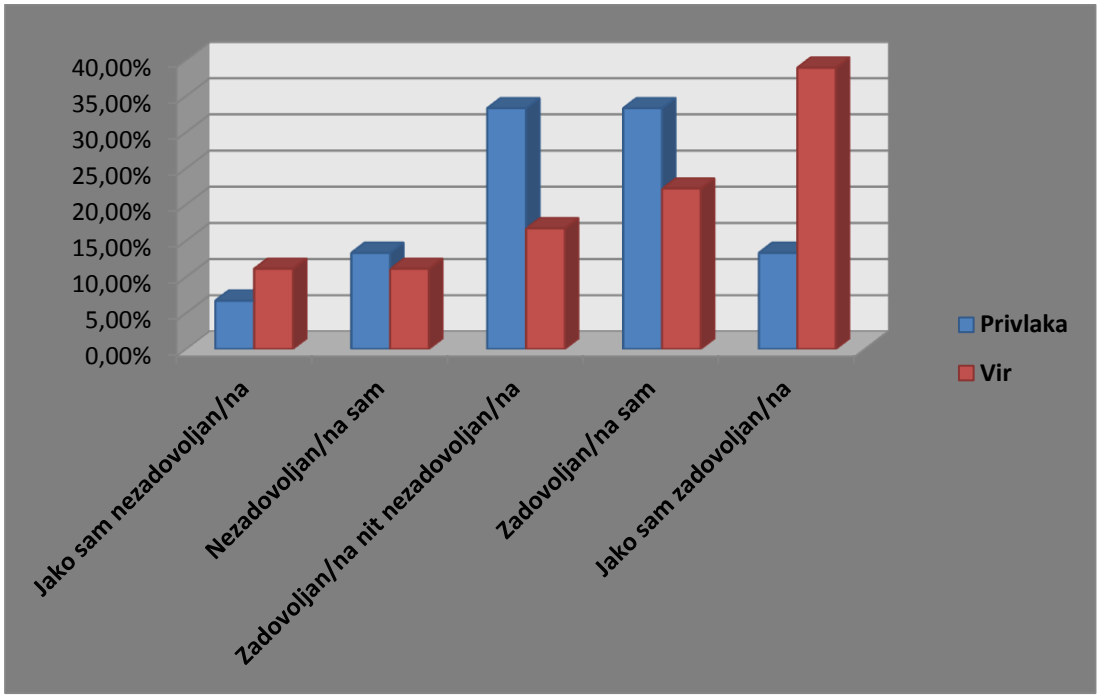

Izvor: Izrada autora

Graf 43. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu osnovnim obrazovanjem u Općinama Privlaka i Vir

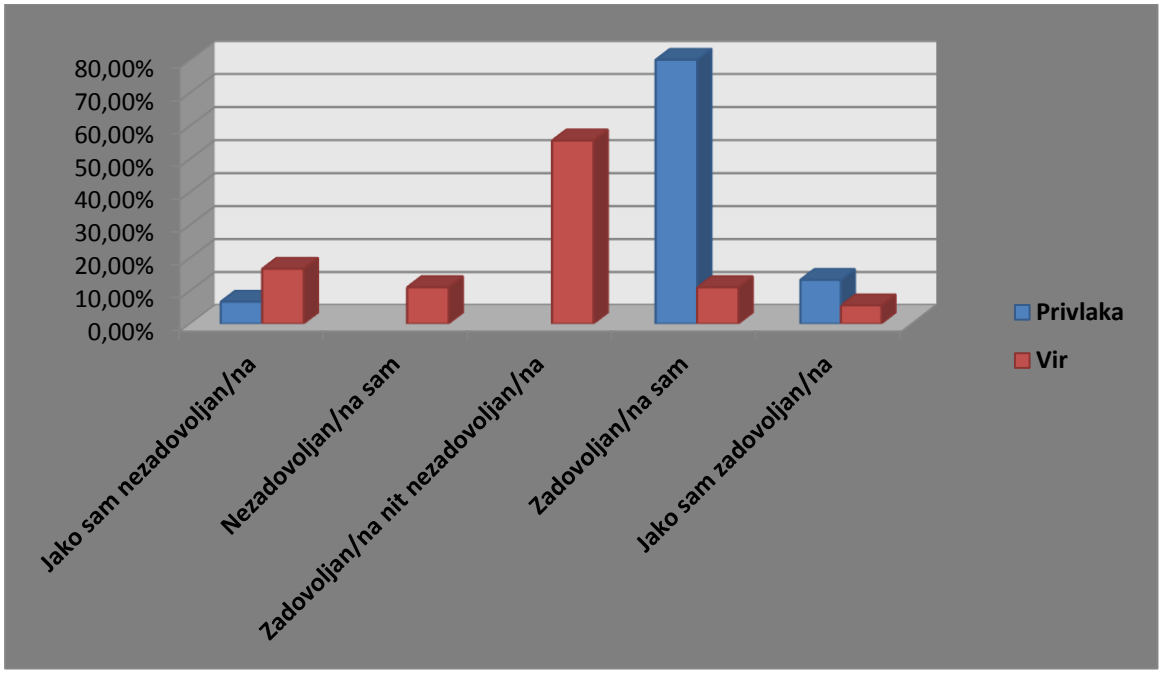

Izvor: Izrada autora

Graf 44. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu mogućnošću obrazovanja izvan škole u Općinama Privlaka i Vir

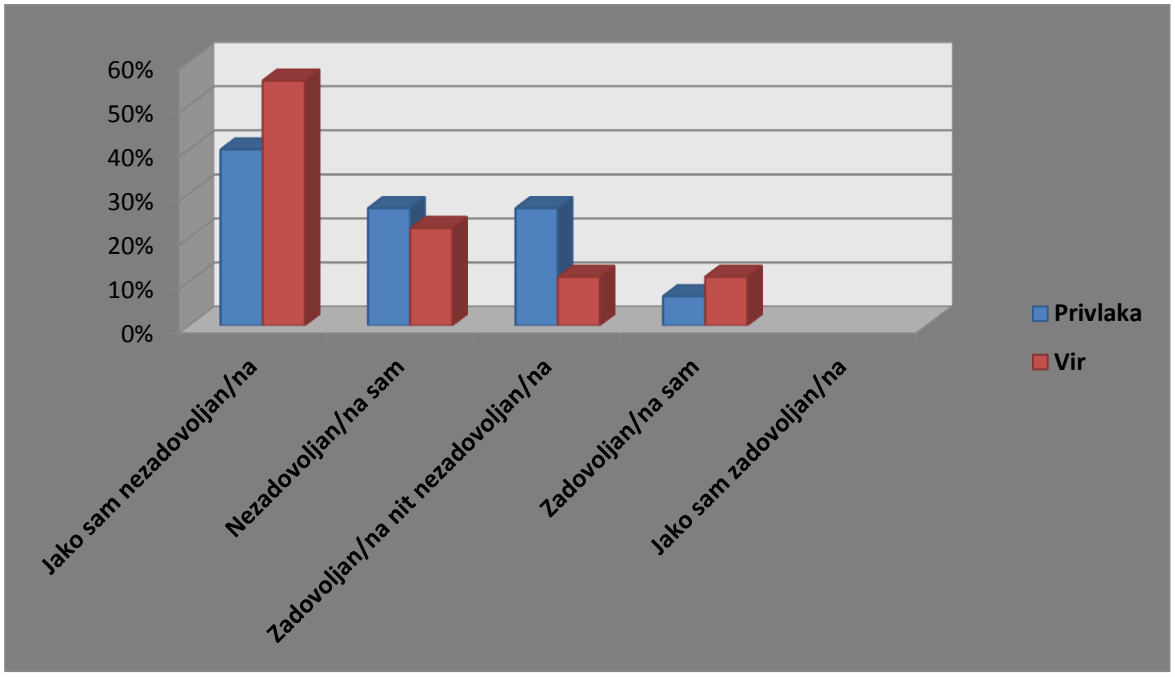

Izvor: Izrada autora

Graf 45. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu sportskim sadržajima u Općinama Privlaka i Vir

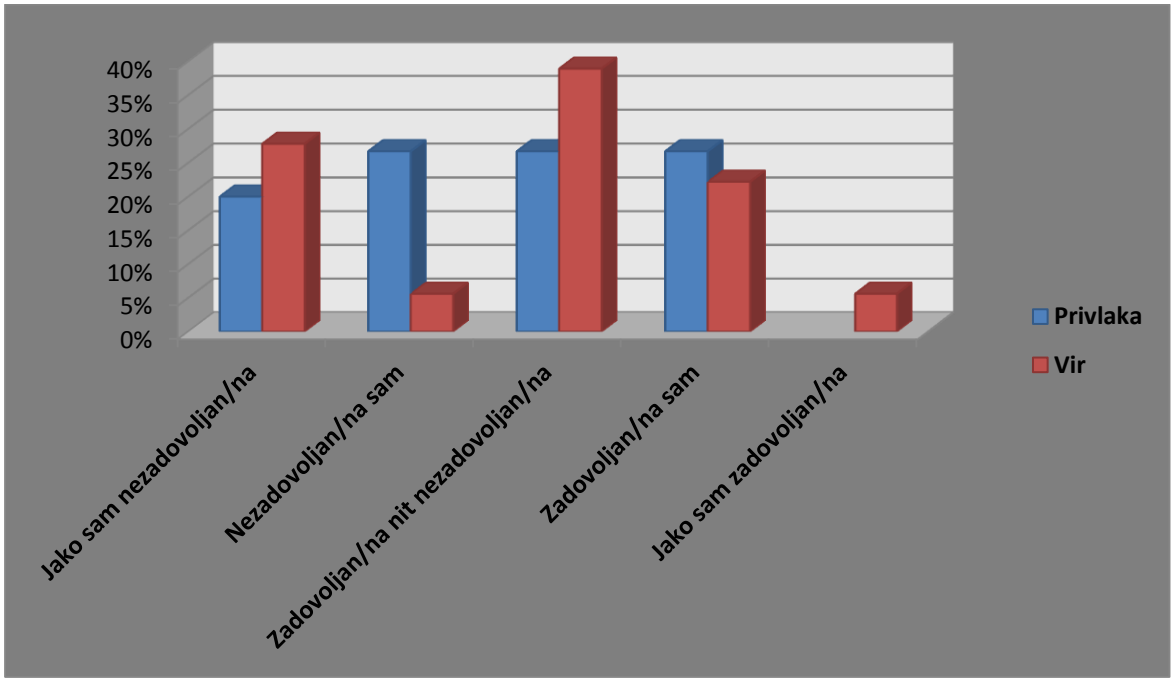

Izvor: Izrada autora

Što se tiče ocjenjivanja elemenata važnih za zadovoljstvo životom u mjestu, većina ispitanih je nezadovoljna s radom lokalne uprave u Privlaci, dok su najviše zadovoljni osnovnim

obrazovanjem. Ispitanici u Viru su najzadovoljniji uvjetima stanovanja i kvalitetom javnog prometa (72,2%), dok su najnezadovoljniji mogućnostima obrazovanja izvan škole (učenje stranih jezika i sl) njih 77,8%.

Graf 46. Distribucija ispitanika prema planiranju odlaska iz Općina Privlaka i Vir

PRIVLAKA

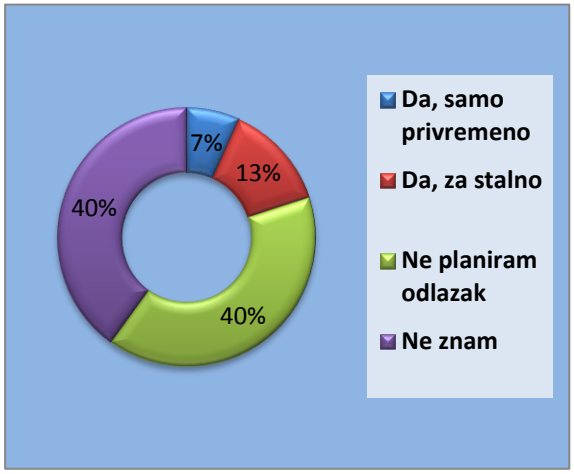

VIR

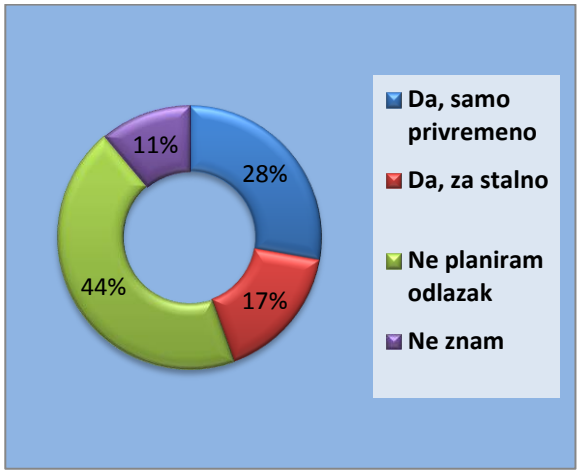

Izvor: Izrada autora

Čak 80% ispitanih u Privlaci ne planira odlazak ili ne zna bili otišlo iz svoje općine, a onaj mali postotak koji bi napustio svoje mjesto, glavni razlozi su naravno ekonomske naravi, a to su bolje zaposlenje i poboljšanje životnog standarda. Situacija u Viru je malo drukčija s obzirom na to da je po svemu vidljivo da su zadovoljniji čimbenicima kvalitete života od mladih u Privlaci, a ipak 45% ispitanika bi napustilo Općinu, što za stalno, što privremeno. Zanimljiva činjenica je da ispitanici koji su dali odgovor da bi za stalno napustili Općinu, također su zaokružili da nisu rođeni u Zadru. S obzirom na to, očito je da ti ispitanici ne osjećaju posebnu povezanost s mjestom, i smatraju da im iz bilo kojeg razloga ne bi bio problem za stalno napustiti Općinu, bez obzira koliko su zadovoljni čimbenicima kvalitete života. Ovi ostali koji bi privremeno napustili Općinu, to bi uradili radi obrazovanja i veze/udaje. Bitna razlika između ispitanika Privlake i Vira, koja je mogla utjecati na ovakav ishod rezultata o ostanku/odlasku je i dobna struktura, jer u Privlaci prevladavaju ovi od 25-29, koji su se već nekako "pronašli", dok u Viru prevladava mlađa dobna struktura od 20-24 koja se još uvijek "pronalazi."

Na otvoreno pitanje pod kojim uvjetima bi se vratili u mjesto, kao najvažnije naveli su mogućnost zaposlenja, više zabavnih sadržaja za mlade, uvažavanje mišljenja "malog" čovjeka u sredini, udaja, bolji posao, neka vodeća pozicija na poslu i za normalan suživot sa svojom rodbinom, obitelji i prijateljima.

Najvažniji problemi mladih u općini prema mišljenju ispitanika:

Graf 47. Distribucija ispitanika prema tome da je nemogućnost daljnjeg školovanja problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

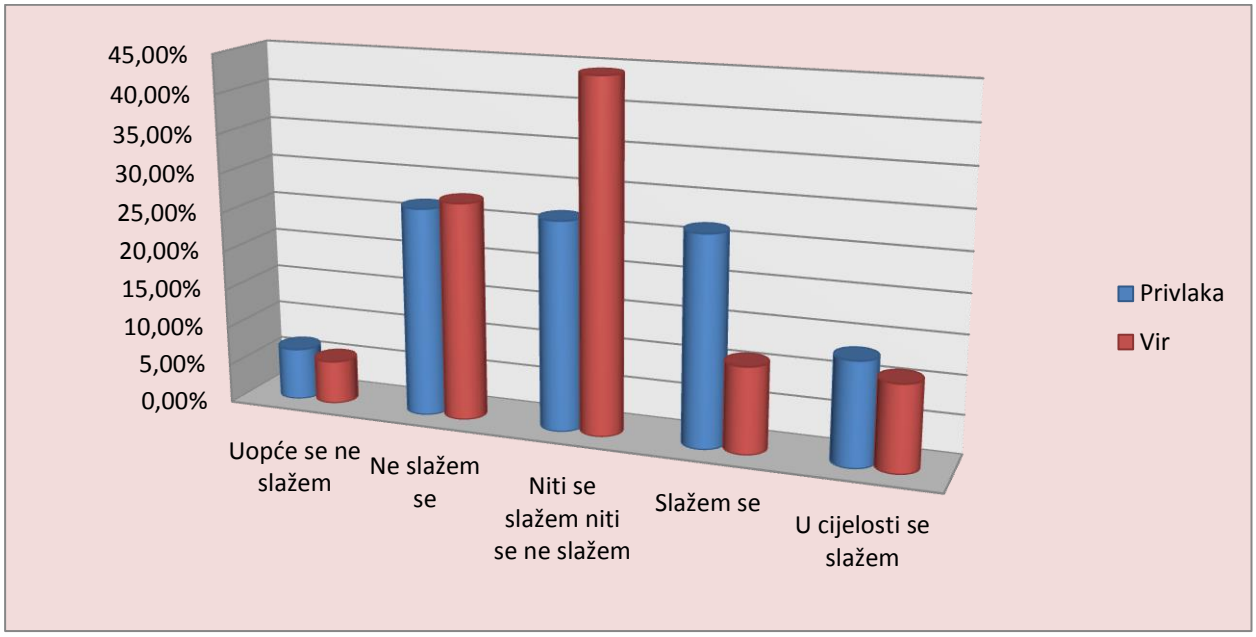

Izvor: Izrada autora

Graf 48. Distribucija ispitanika prema tome da je nezaposlenost problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

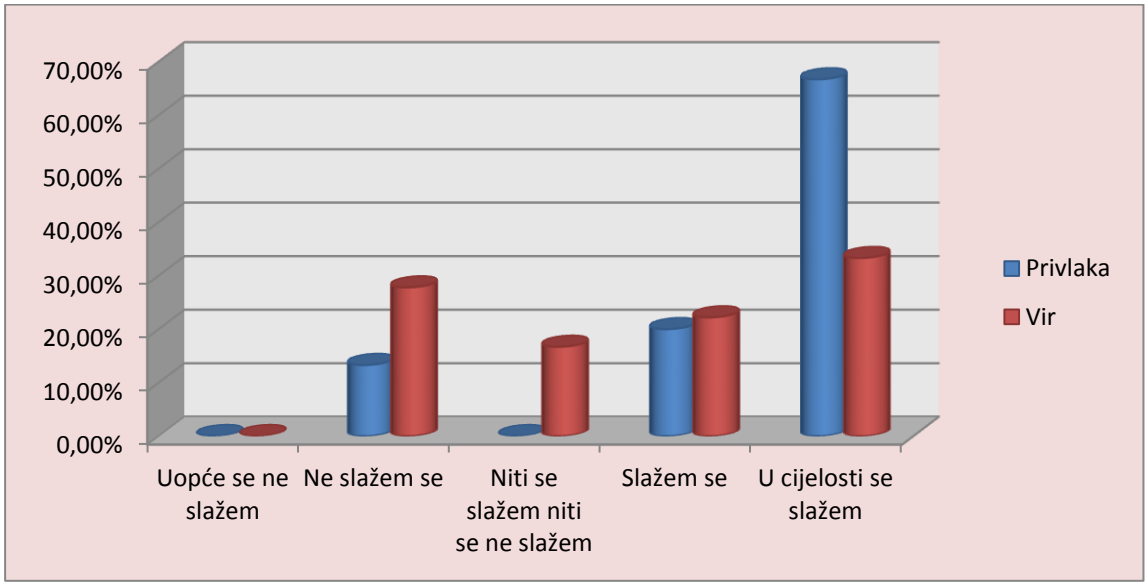

Izvor: Izrada autora

Graf 49. Distribucija ispitanika prema tome da je nedostatak slobodnih aktivnosti problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

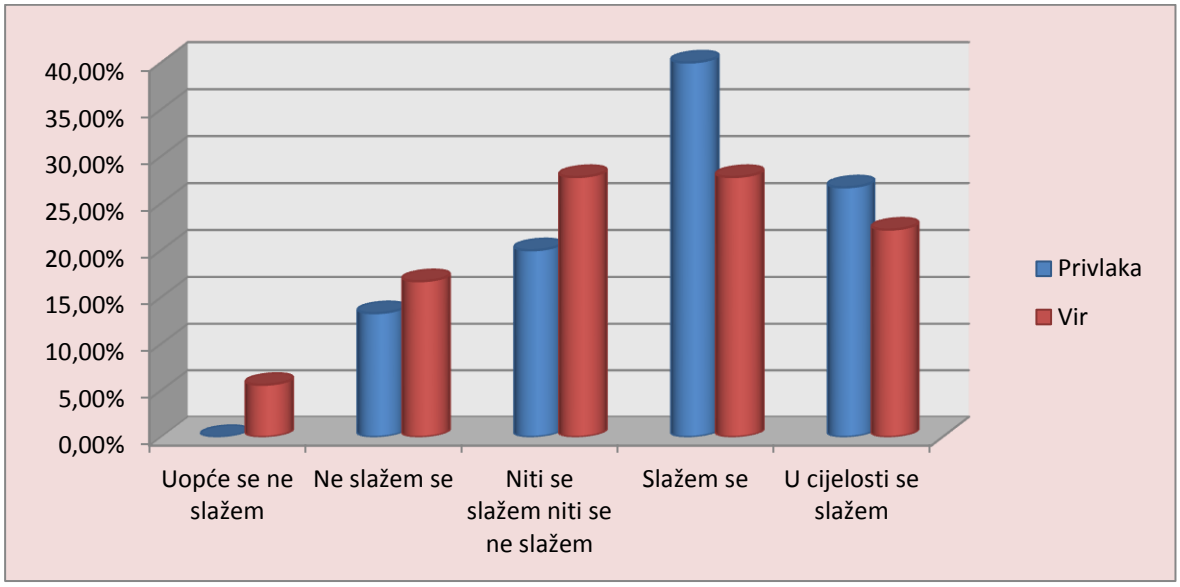

Izvor: Izrada autora

Graf 50. Distribucija ispitanika prema tome da je loš utjecaj prijatelja i vršnjaka problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

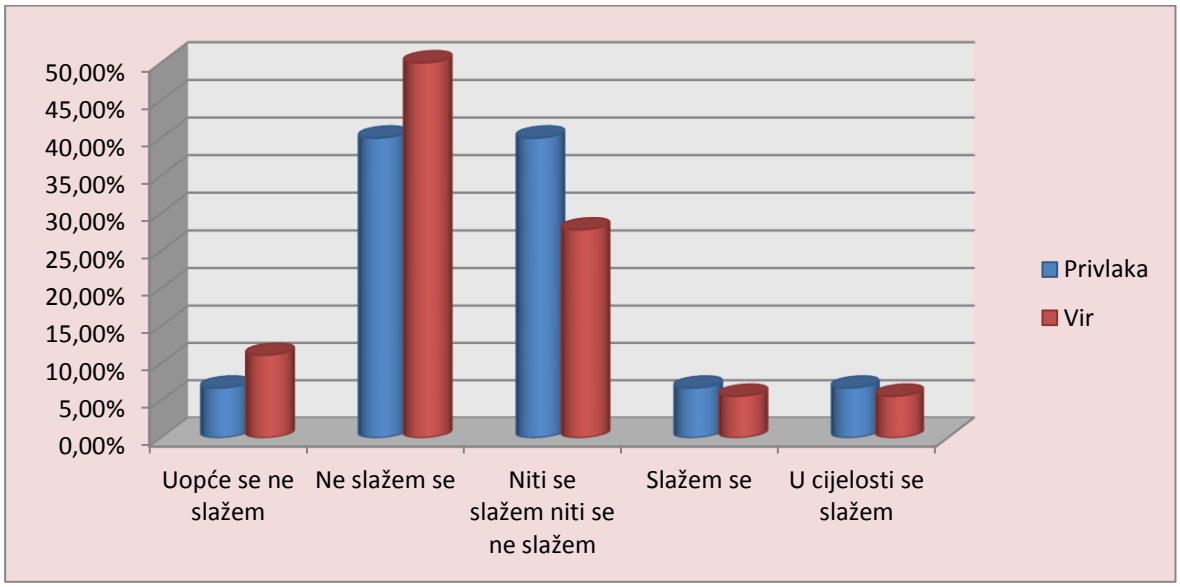

Izvor: Izrada autora

Graf 51. Distribucija ispitanika prema tome da je slab izbor mjesta za izlaske problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

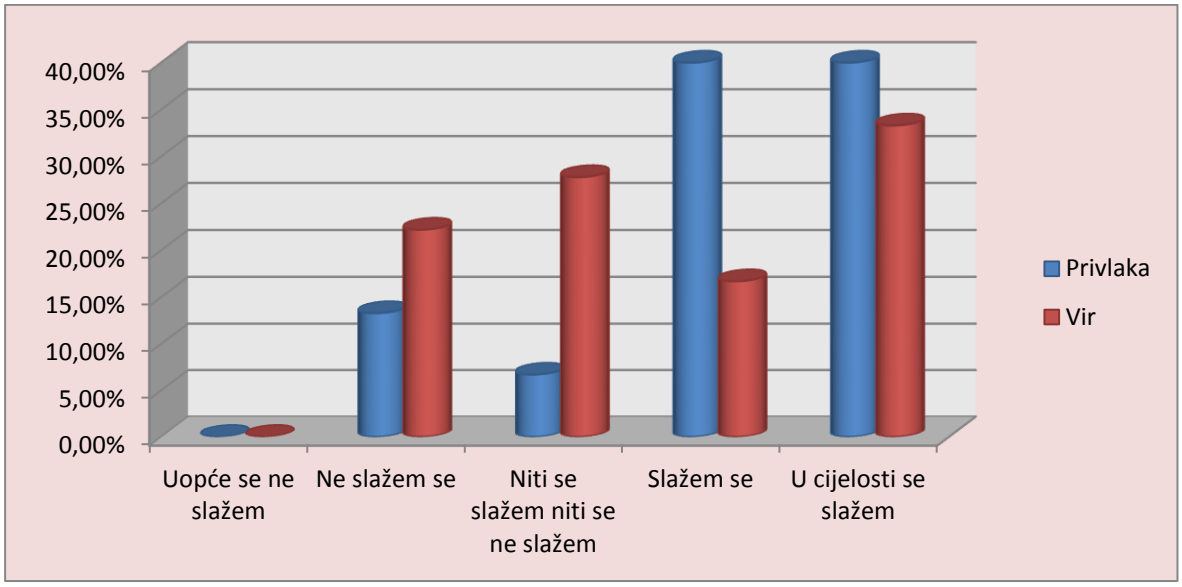

Izvor: Izrada autora

Graf 52. Distribucija ispitanika prema tome da je višak slobodnog vremena problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

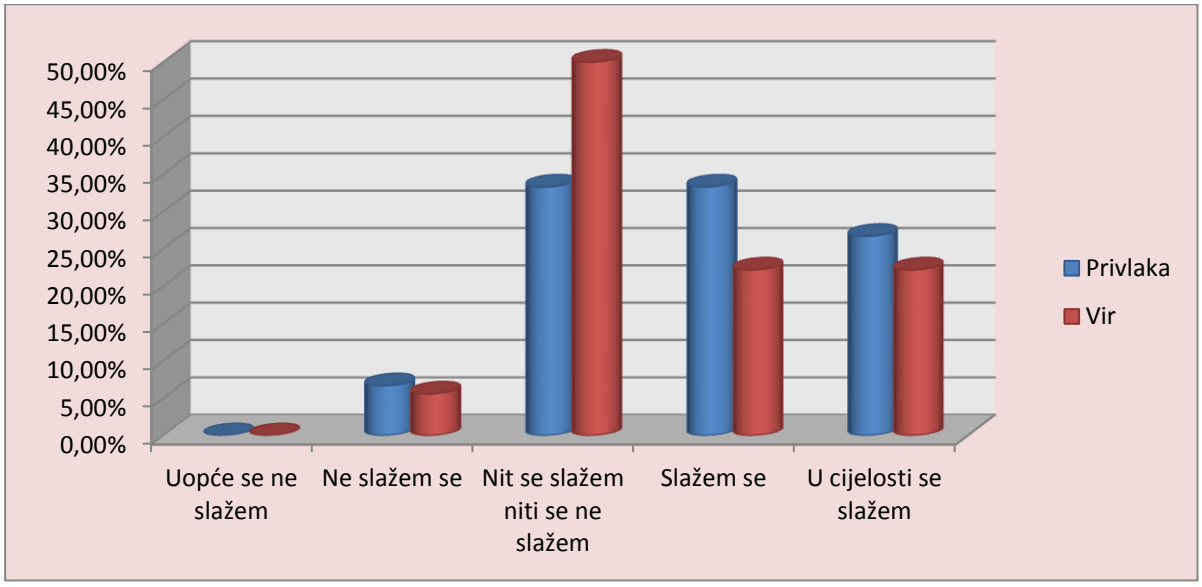

Izvor: Izrada autora

Graf 53. Distribucija ispitanika prema tome da je manjak privatnosti problem mladih u Općinama Privlaka i Vir

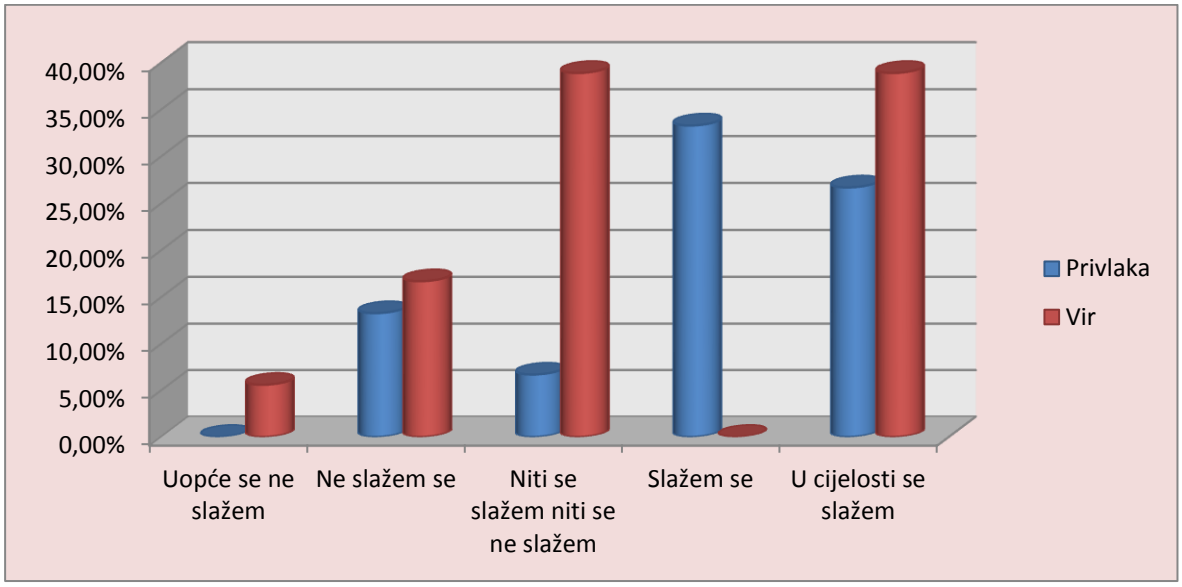

Izvor: Izrada autora

Kao najvažniji problem mladih u Općinama, najveći postotak je bio da je to nezaposlenost, a kao najmanji problem smatraju da je loš utjecaj prijatelja i vršnjaka.

Graf 54. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu životom u Općinama Privlaka i Vir

PRIVLAKA

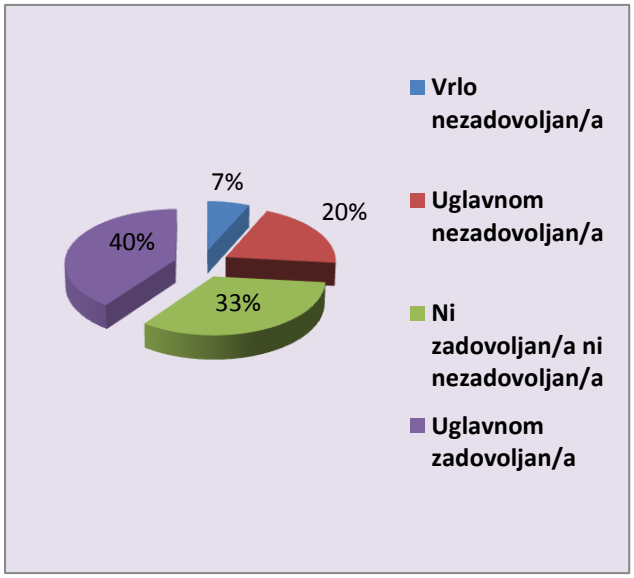

VIR

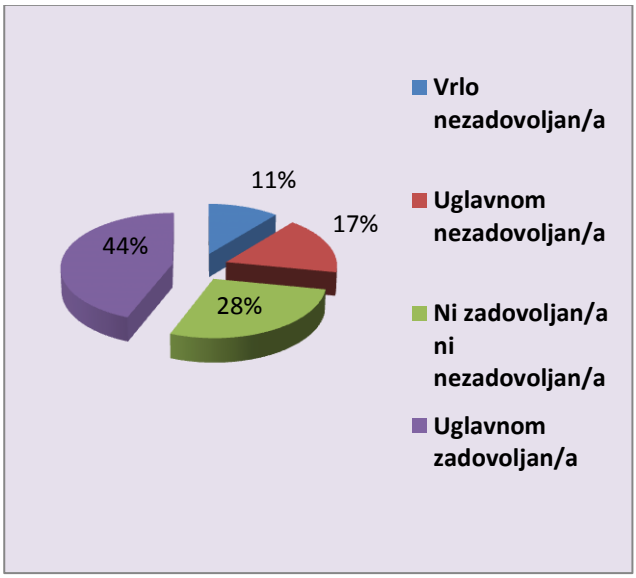

Izvor: Izrada autora

Mladi i u Privlaci i u Viru su uglavnom zadovoljni svojim životom u Općini.

7.5. Kritički osvrt

Nakon anketiranja mlade populacije od 15-29 godina, u Općinama Privlaka i Vir, dobila se cjelokupna slika koliko su mladi zadovoljni uvjetima života u svojoj lokalnoj zajednici, i dali bi zbog toga ostali ili napustili svoje mjesto stanovanja.

Graf 55. Distribucija ispitanika prema (ne)zadovoljstvu životom u Općinama Privlaka i Vir

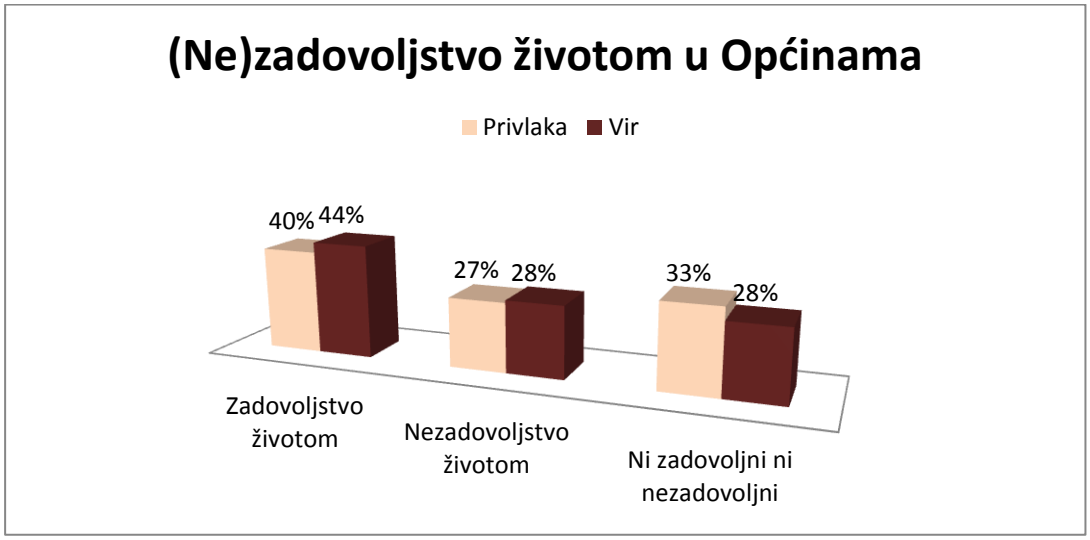

Izvor:izrada autora

Na grafu 55. prikazano je zadovoljstvo mladih u Općinama Privlaka i Vir. Mladi u obe općine iskazuju veće zadovoljstvo nego nezadovoljstvo, što uvelike utječe na njihovu odluku o ostanku u mjestu, prikazano grafom 56., iz koje je vidljivo da tek mali broj razmišlja o odlasku za stalno.

Graf 56. Distribucija ispitanika prema planiranju odlaska iz Općina Privlaka i Vir

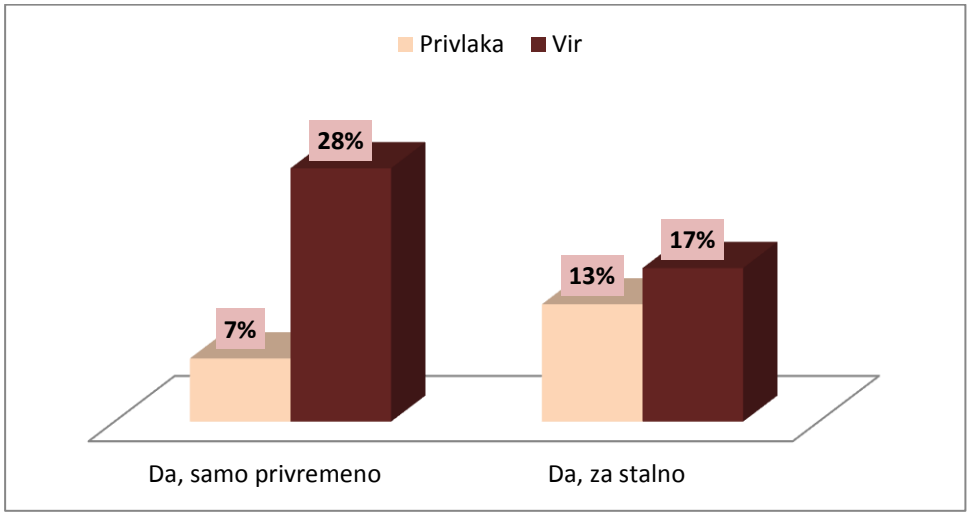

Izvor:izrada autora

Sa ukupnim zadovoljstvom života, situacija u Općinama ne razlikuje se bitno. Mladi ispitanici podjednako su zadovoljni. Promjene koje je sa sobom donijela globalizacija, utjecale su na sve mlade pa tako i na mlade u Privlaci i Viru. Zahtjeva se sve kvalificiranija i fleksibilnija radna snaga, a veća nezaposlenost i nesigurnost radnih mjesta pogađa prvenstveno njih, što je i vidljivo iz odgovora ispitanika koji smatraju da je nezaposlenost bitan problem mladih u Općinama. Ispitanici u Privlaci za taj ishod krive lokalnu upravu, i upravo zbog toga su najnezadovoljniji radom lokalne uprave. Sve sporije ulaze u svijet rada, i to otežano uključivanje u profesionalni rad odražava se i na (ne)mogućnost osiguranja vlastitog stambenog prostora i na duže zadržavanje u situaciji socijalne ovisnosti, što utječe na to da ispitanici i manjak privatnosti vide kao problem mladih. Usporeno preuzimanje trajnih društvenih uloga povezano je i s neadekvantnom uključenošću mladih u javni život i to prije svega u svijet politike i političkog odlučivanja, što se vidi iz odgovora ispitanika kojima demokracija nit je važna nit nije važna, međutim velikom postotku ispitanih volonterstvo nije važno. Za razliku od toga, novac im je važan, i osobni mjesečni prihodi razlikuju se po Općinama, što ne utječe bitno na razinu zadovoljstva. Prihodi su veći kod anketiranih u Viru, i iznose od 3001-5000 kn, dok u Privlaci od 1501-3000 kn, što se i vidi iz toga da ispitanici u Viru pridaju veću važnost radu od ispitanih u Privlaci, dok je njima važnije poštenje od rada. Nadalje, veće zadovoljstvo može se prepisati socijalnim atributima zajednice, poput prijateljstva i obitelji, koje uveliku utječe na odluku mladih o ostanku u mjestu, što se također podudara sa rezultatima istraživanja o kvaliteti života provedenima u Europi, gdje obitelj i prijatelji imaju glavnu ulogu u životima mladih. Obe vrijednosti su vrlo važne mladima u Općinama, bez obzira na dob i spol, što je i vidljivo iz toga da su mladi iz Privlake i mladi iz Vira kao najmanji problem u mjestu naveli loš utjecaj prijatelja i vršnjaka.

Mladi ispitanici u Privlaci najzadovoljniji su obrazovanjem, predškolskim i osnovnim, što je i razumljivo zbog postojanja matične škole OŠ Privlaka, u sklopu koje postoji i predškolski odgoj u dječjem vrtiću, i zbog toga ne smatraju da je nemogućnost daljnjeg školovanja problem mladih u njihovoj Općini. Također mladi su zadovoljni internetskim priključkom i brzinom interneta, zbog potpune pokrivenosti mjesta električnom mrežom, te samim time dostupnošću mobilne telefonije, što bitno utječe na to da mladi na taj način iskorištavaju višak slobodnog vremena i ne smatraju da je to među važnijim problemima mladih u Općini. Za razliku od toga kao važan problem smatraju slab izbor mjesta za izlaske i druženje, te su zbog tog nezadovoljni ponudom dodatnih i izvanškolskih sadržaja za mlade, kojih ima ali pretežito za najmlađu generaciju (nogomet, košarka, šah) i za zreliju dob (Klapa i Kud), dok za mlade

ispitanike, kojih je bilo najviše u dobi od 25-29, nema dodatnih sadržaja, osim udruge "Šijavoga" koja ih svojom neaktivnošću i ne privlači. Za razliku od ispitanih u Privlaci, mladi u Viru su nezadovoljni osnovnim obrazovanjem i mogućnostima obrazovanja izvan škole, iz tog razloga što je u Općini mogućnost školovanja samo od 1. do 4. razreda, a nastavak školovanja je u Privlaci. Slično kao u Privlaci, mladi u Viru također smatraju da je nezaposlenost bitan problem u Općini, ali za razliku od anketiranih iz Privlake ne krive lokalnu upravu, dapače polovica anketiranih više je zadovoljna nego nezadovoljna njenim upravljanjem. Najzadovoljniji su kvalitetom javnog prometa, uvjetima stanovanja i kvalitetom zdravstvene skrbi iz mnogih razloga: dnevne linije u oba smjera prema Zadru (tijekom sezone i s ostalim gradovima), visokih stipendija za studente i učenike, jednokratnih pomoći mladim obiteljima, materijalnih pomoći teško oboljenim osobama itd. Zbog velikog broja objekata u uslužnim djelatnostima, ispitanici su jako visoko ocijenili zadovoljstvo uslugama potrebnih za svakodnevni život (trgovine, servisi itd). Suprotno tome, jako nisko su ocijenili zadovoljstvo ponudom dodatnih i izvanškolskih sadržaja za mlade, zbog čega kao važan problem vide višak slobodnog vremena. Slično kao i u Privlaci ima dodatnih sadržaja, kulturnoumjetničko društvo, boćarski klub itd, što anketiranom stanovništvu, kojih je najviše bilo u dobi od 20-24, to predstavlja manjak sadržaja za mlade.

Mali udio mladih koji nisu zadovoljni, svoju sklonost prema napuštanju mjesta povezuju s lokalnim ekonomskim (ne)prilikama, u najvećoj mjeri to su nezaposlenost i loši uvjeti rada, koje vide kao najveći problem današnjice. Drugim riječima stanovnici koji planiraju odlazak manje su zadovoljni tim uvjetima kvalitete života. Ali s obzirom da kod njih ne postoji realan plan već samo želja za odlaskom, i svoj plan bi odmah promijenili kad bi im se u mjestu ostvarila mogućnost za boljim radnim mjestom i boljim uvjetima rada. Mladi unatoč svemu zadržavaju optimistična očekivanja i ne žele napustiti mjesto stanovanja. Nakon provedenog istraživanja, utvrđuje se pozitivan odgovor kao prvo istraživačko pitanje, odnosno, *Mladi u Općinama Privlaka i Vir zadovoljni su kvalitetom života, i ne planiraju odlazak iz Općina.*

Participacija mladih u lokalnim tijelima vlasti u Privlaci i Viru je ispodprosječna. Kod njih je prisutna neinformiranost, nepovjerenje u strukture vlasti te iz toga proizlazeći pesimizam, konformizam tj. sindrom "ne da mi se" te nepovjerenje u sebe. Trebali bi biti više motivirani da se stvari promjene, ali vladavina je učinila svoje, mladi su izgubili povjerenje da se demokracijom i izborom stvari mogu promijeniti, što se može vidjeti iz toga da većina ispitanika ne zna da li postoje organizacije mladih ili nevladine udruge u Općinama, a samim time nisu ni članovi organizacija/udruga. Bez obzira na to smatraju da nemaju nikakav utjecaj

na donošenje odluka na razini općine, i da bi bolje organiziranje i veći broj organizacija mladih poboljšao njihov položaj u Općinama, iako je vidljiv nedostatak istinske volje za kvalitetnim uključivanjem u procese donošenja odluka.

Iz navedenog proizlazi negativan odgovor na drugo istraživačko pitanje, koje glasi da *Jesu li mladi dovoljno motivirani da utječu na rad lokalne uprave,* koji bi se možda i promijenio da ih se educira, motivira i podupire da govore i djeluju u području stvari i zbivanja koja utječu na njihove živote, te da im se da prostor i sredstva kako bi preuzeli ulogu aktivnih i odgovornih mještanki i mještana. Jedino tako mogu izgraditi osjećaj suodgovornosti za sve što se u njihovoj lokalnoj zajednici zbiva i osjećaj odgovornosti za unošenjem pozitivnih promjena.

Nezadovoljstvo nekim čimbenicima kvalitete života je vidljivo, ali mladi su to prihvatili i odlučili ostati u svom mjestu. Rezultati pokazuju da u obe općine mladi nebi napustili svoje mjesto stanovanja, iako je zanimljiva činjenica da je većina mladih u Privlaci ocijenila kvalitetu života lošijom nego u ostatku Hrvatske, ali istodobno naveli su i mnoge druge kvalitete svoje Općine, kao npr. osobna sigurnost je veća, manje je onečišćeno u odnosu na veće gradove, manje su gužve, obiteljske veze su čvršće, troškovi su niži i sl.

Osjećaj zadovoljstva i odluka o ostanku u mjestu posljedica je adaptiranja i mirenja s postojećim manjkovima kvalitete životnih uvjeta u Općinama, i o drugim izvorima zadovoljstva koja ih nadoknađuju. Bez obzira na (ne)zadovoljstvo određenim sadržajima u Općinama, razlozi zbog kojih bi mladi otišli ili planiraju otići su bolje zaposlenje, poboljšanje životnog standarda, obrazovanje i veza/udaja, iako u obe Općine mali je postotak onih koji bi otišli za stalno. Taj postotak je malo veći u Viru nego u Privlaci, iz razloga što oni koji bi otišli za stalno nisu rođeni tu, i ne osjećaju posebnu povezanost s mjestom kao ovi ostali koji su rođeni ovdje i ne bi napustili Općinu.

Mladi u Općinama Privlaka i Vir zadovoljni su životom u svom mjestu iz razloga što tu imaju sigurno mjesto stanovanja, obitelj, prijatelje i navikli su tu živjeti.

Prema navedenim činjenicama sa sigurnošću se može pozitivno odgovoriti na istraživačko pitanje, odnosno, da *Postojeći uvjeti kvalitete života utječu na odluku o ostanku u mjestu*.

8. ZAKLJUČAK

Ukupan društveni položaj mlade populacije znatno se promijenio u odnosu na osamdesete godine prošlog stoljeća, pri čemu se u većini važnih segmenata pogoršao, a tome svjedoči porast nezaposlenosti te opadanje kvalitete svakodnevnog života. Zbog toga postaje evidentno da je nužna promišljena društvena intervencija kako bi se promijenio njihov društveni status. U tu se svrhu koncipiraju i provode politike prema mladima, čije provođenje u velikoj mjeri ovisi o jedinicama lokalne samouprave, jer se njihove brojne potrebe najbolje mogu zadovoljiti upravo na lokalnoj razini. Zajednica bi trebala mobilizirati sve svoje resurse u svrhu ostvarivanja uvjeta u kojima će se mladi zdravo i pozitivno razvijati i ostvarivati svoje potencijale zahvaljujući podršci okruženja u kojem se nalaze i svakodnevno obitavaju.

Cilj ovog rada bio je istražiti u kojoj mjeri su mladi zadovoljni životnim uvjetima u Općinama Privlaka i Vir, utječe li to na njihovu odluku o ostanku ili pak napuštanju mjesta, te jesu li mladi dovoljno motivirani da utječu na rad lokalne uprave.

Za to je bilo potrebno istražiti stavove i razmišljanja mladih od 15-29 u Privlaci i Viru.

Analizom dobivenih rezultata od 33 ispitanika, utvrđeno je da su mladi zadovoljni kvalitetom života, i da ne planiraju napustiti Općine, a da na tu odluku utječu već postojeći uvjeti koji određuju kvalitetu života mjesta, kao i to da mladi nemaju dovoljno motivacije za uključivanjem u procese donošenja odluka, i samim time ne utječu na rad lokalne uprave.

Kako bi mladi u Privlaci i Viru dobili istinsku volju za uključivanjem u procese donošenja odluka, mora im se pružiti prilika da govore i djeluje u području stvari i zbivanja koja ih interesiraju ili koja utječu na njihove živote, oni imaju mogućnost postati nova generacija mladih odgovornih za život svoje lokalne zajednice. Potrebno ih je podupirati i educirati, te im pružiti priliku, prostor i sredstva kako bi ostvarili svoju aktivnu ulogu, što je i dugoročno isplativ ulog u korist čitave lokalne zajednice. Otići iz mjesta samo je jedan od izbora i rješenja, ali mladima treba biti cilj ostati i založiti se za društvene promjene i samim time bolju budućnost mladih.

KORIŠTENI IZVORI

Literatura

1. Antić T. (2011.) : Komparativni prikaz sustava lokalne samouprave u nekim europskim gradovima, Stručni rad, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave RH, Zagreb.
2. Bašić I. (2005.): „Povijest mog otoka-Vir“. Tiskara Zelina d.d., Sv.Ivan Zelina.
3. Brajković ,L. (2010.): Pokazatelji zadovoljstva životom u trećoj životnoj dobi, Medicinski fakultet Zagreb, Zagreb.
4. Bratković D. (2007.): „Čimbenici kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama”, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
5. Čulo I. (2011.): „Funkcioniranje lokalne i područne samouprave u Republici u Hrvatskoj, GENO, d.o.o., Požega.
6. Hrpalo N. (2013.) : „Program ukupnog razvoja Općine Privlaka“, CroMost d.o.o., Zadar, Privlaka, broj 1
7. Ilić i., Milić I., Aranđelović M. (2010): „Procena kvaliteta života – Sadašnji pristupi”, Univerzitet u Nišu – Medicinski fakultet Niš, Niš.
8. Kaliterna Lipovčan Lj., Burušić J., Tadić M. (2012):„Indikatori kvalitete življenja”, Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“, Virovitica.
9. Lamza Maronić M. Tokić I. (2012): „Utjecaj demografskih čimbenika na društveno-ekonomski razvoj Hrvatske”, Ekonomski vjesnik, Osijek.
10. Lučev I., Tadinić M. (2008.): „Kvaliteta života u Hrvatskoj – povezanost subjektivnih i objektivnih indikatora te temperamenta i demografskih varijabli s osvrtom na manjinski status“, Filozofski fakultet Zagreb, Zagreb.
11. Martinis T. (2005.): “Percepcija kvalitete života u funkciji dobi”, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
12. Mataga Tintor A. (2007.): „Razlike u percepciji lokalne zajednice i prevencije poremećaja u ponašanju između ključnih ljudi s obzirom na spol, Upravni odjel za društvene djelatnosti, školstvo i predškolski odgoj, Velika Gorica.
13. Mustać M.,Pupovac D.,don. Sorić A. (2011.): „Privlačko rodoslovlje“, Zadarska nadbiskupija, Zadar.
14. Orešković S. (1994.): „Koncepti kvalitete života“, Medicinski fakultet Zagreb, Zagreb

15. Penezić Z. (2006.): Zadovoljstvo životom u adolescentnoj i odrasloj dobi, Sveučilišteu Zadru, Zadar.
16. Sabol J. (2005.): „Osobine ličnosti i osnovne psihološke potrebe kao prediktori zadovoljstva životom, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Zagreb.
17. Sedlić B. (2011): „Pokreni se, poveži i reci", Europski dom Slavonski Brod, Slavonski Brod.
18. Tadić M.(2008.): „Pregled nekih istraživanja ukontekstu subjektivne dobrobiti", Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb.
19. Vuletić G. (2011.): Kvaliteta života i zdravlje, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku, Osijek.
20. Vuletić G. (2013): „ Samoprocijenjeno zdravlje i kvaliteta života u Bjelovarsko-Biligorskoj županiji: Regionalne razlike i specifičnost", Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, Bjelovar.
21. Zelenika,R. (2000.): Metodologija i tehnologjja izrade znastvenog i sručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka.
22. Žutinić,Đ. (2008.): Percepcija kvalitete življenja i namjere o odlasku iz ruralnih sredina, Agronomski fakultet Zagreb, Zagreb.

Internet izvori

http://arhiva.mobilnost.hr/prilozi/05_1364290092_ulaganje_i_osnaz_za_web.pdf
http://ec.europa.eu/eurostat
http://europski-dom-sb.hr/download/Pokreni-se-povezi-reci.pdf
http://europski-dom-sb.hr/download/Pokreni-se-povezi-reci.pdf
http://europski-dom-sb.hr/download/Pokreni-se-povezi-reci.pdf
http://polis.iju.hr/propisi/propisi/povelja.html
http://www.hils.hr/hils/upload/documents/europskapovelja.pdf
http://www.idi.hr/wp-content/uploads/2014/04/Mladi_zg_zupanije.pdf
http://www.idi.hr/wp-content/uploads/2014/04/Mladi_zg_zupanije.pdf
http://www.mmh.hr
http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMH_bilten2.pdf
http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf
http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf
http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf
http://www.mmh.hr/files/ckfinder/files/MMHknjigaWeb.pdf

http://www.mspm.hr
http://www.ogi.hr/files/publikacije/drugi/SMZ_ISTRAZIVANJE_final.pdf
http://www.ogi.hr/files/publikacije/drugi/SMZ_ISTRAZIVANJE_final.pdf
http://www.ogi.hr/files/publikacije/ogi/Priru%E8nik%202005%20lokalna%20samouprava%20i%20gra%F0ani.pdf
http://www.poslovni.hr/tag/zaposlenost-nezaposlenost-u-eu-3482
http://www.privlaka.hr
http://www.privlaka.hr/
http://www.privlaka.hr/.../temeljni-dokumenti?...strategiju-razvoja-turizma
http://www.unizg.hr/.../zadovoljstvo%20kvalitetom%20života%20hrvatskih%2
http://www.vecernji.hr/eu/objavljen-novi-eurobarometar-evo-kako-hrvati-dozivljavaju-europsku-uniju-1064363
http://www.vir.hr
http://www.virturizam.hr
http://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi
https://bib.irb.hr/datoteka/745259.Hrvatska-Kvaliteta_zivota_2007-2012.pdf
https://www.eurofound.europa.eu
www.dzs.hr
www.idi.hr/wp-content/uploads/2014/03/mladi_uvk.pdf
www.kodren.com

POPIS SLIKA

Slika 1. Prosječno zadovoljstvo različitim aspektima života u članicama EU, 2013.....35

Slika 2. Geografski položaj Općine Privlake.....36

POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj stanovnika po godinama; Privlaka 37
Tablica 2. Zaposleni prema djelatnostima; Privlaka.....41
Tablica 3. Broj stanovnika po godinama; Vir.....44
Tablica 4. Zaposleni prema djelatnostima; Vir.....49

POPIS GRAFIKONA

Graf 1. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima; Privlaka.....38
Graf 2. Stanovništvo doseljeno iz RH; Privlaka.....38
Graf 3. Stanovništvo doseljeno iz inozemstva; Privlaka.....38
Graf 4. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima; Vir.....45
Graf 5. Stanovništvo doseljeno iz RH; Vir.....45
Graf 6. Stanovništvo doseljeno iz inozemstva; Vir.....45
Graf 7. Distribucija ispitanika prema spolu u Općinama Privlaka i Vir.....54
Graf 8. Ukupna distribucija ispitanika prema spolu u Općinama.....54
Graf 9. Distribucija ispitanika prema dobnim skupinama u Općinama Privlaka i Vir.....55
Graf 10. Ukupna distribucija ispitanika prema dobnim skupinama u Općinama.....55
Graf 11. Distribucija ispitanika prema mjestu rođenja u Općinama Privlaka i Vir.....56
Graf 12. Ukupna distribucija ispitanika prema mjestu rođenja u Općinama.....56
Graf 13. Distribucija ispitanika prema stručnoj spremi u Općinama Privlaka i Vir.....56
Graf 14. Distribucija ispitanika prema zaposlenju u Općinama Privlaka i Vir.....57
Graf 15. Mjesečni prihodi ispitanika u Općinama Privlaka i Vir.....58
Graf 16. Izvor osobnih materijalnih prihoda ispitanika u Općinama Privlaka i Vir.....58
Graf 17. Distribucija ispitanika prema usporedbi kvalitete života u Općinama.....59
Graf 18. Distribucija ispitanika prema utjecaju mladih na donošenje odluka na razini općine u Općinama Privlaka i Vir.....59

Graf 19. Postojanje organizacija mladih/nevladinih udruga u Općinama Privlaka i Vir.....60
Graf 20. Distribucija ispitanika prema članstvu u organizacijama/udruzi mladih u općinama Privlaka i Vir.....60
Graf 21. Distribucija ispitanika prema mišljenju da bi bolje organiziranje i veći broj organizacija mladih poboljšao položaj mladih u Općinama Privlaka i Vir.....61
Graf 22. Distribucija ispitanika prema važnosti obitelji u Općinama Privlaka i Vir.....61
Graf 23. Distribucija stanovnika prema važnosti domoljublja u Općinama Privlaka i Vir.....62
Graf 24. Distribucija ispitanika prema važnosti rada u Općinama Privlaka i Vir.....62
Graf 25. Distribucija ispitanika prema važnosti religije u Općinama Privlaka i Vir.....62
Graf 26. Distribucija ispitanika prema važnosti obrazovanja u Općinama Privlaka i Vir.....63
Graf 27. Distribucija ispitanika prema važnosti demokracije u Općinama Privlaka i Vir.....63
Graf 28. Distribucija ispitanika prema važnosti prijateljstva u Općinama Privlaka i Vir.....63
Graf 29. Distribucija ispitanika prema važnosti volonterstva u Općinama Privlaka i Vir.....64
Graf 30. Distribucija ispitanika prema važnosti karijere u Općinama Privlaka i Vir.....64
Graf 31. Distribucija ispitanika prema važnosti novca u Općinama Privlaka i Vir.....64
Graf 32.Distribucija ispitanika prema važnosti poštenja u Općinama Privlaka i Vir.....65
Graf 33. Distribucija ispitanika prema važnosti moći u Općinama Privlaka i Vir.....65
Graf 34. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu uvjetima stanovanja u Općinama Privlaka i Vir.....66
Graf 35. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu uslugama potrebnih za život u Općinama Privlaka i Vir 66
Graf 36. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu kvalitetom javnog prometa u Općinama Privlaka i Vir.....67
Graf 37. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu internetskim priključkom i brzinom interneta u Općinama Privlaka i Vir.....67
Graf 38. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu ponudom dodatnih i izvanškolskih sadržaja za mlade u Općinama Privlaka i Vir.....68
Graf 39 Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu lokalnom upravom u Općinama Privlaka i Vir.....68
Graf 40. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu kvalitetom zdravstvene skrbi u Općinama Privlaka i Vir.....69
Graf 41. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu kulturnim sadržajima u Općinama Privlaka i Vir.....69

Graf 42. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu predškolskim obrazovanjem u Općinama Privlaka i Vir.....70
Graf 43. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu osnovnim obrazovanjem u Općinama Privlaka i Vir.....70
Graf 44. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu mogućnostima obrazovanja izvan škole u Općinama Privlaka i Vir.....71
Graf 45. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu sportskim sadržajima u Općinama Privlaka i Vir.....71
Graf 46. Distribucija ispitanika prema planiranju odlaska iz Općina.....72
Graf 47. Distribucija ispitanika prema tome da je nemogućnost daljnjeg školovanja problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....73
Graf 48. Distribucija ispitanika prema tome da je nezaposlenost problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....73
Graf 49. Distribucija ispitanika prema da je nedostatak slobodnih aktivnosti problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....74
Graf 50. Distribucija ispitanika prema tome je loš utjecaj prijatelja i vršnjaka problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....74
Graf 51. Distribucija ispitanika prema tome da je slab izbor mjesta za izlaske problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....75
Graf 52. Distribucija ispitanika prema tome da je višak slobodnog vremena problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....75
Graf 53. Distribucija ispitanika prema tome da je manjak privatnosti problem mladih u Općinama Privlaka i Vir.....76
Graf 54. Distribucija ispitanika prema zadovoljstvu životom u Općinama Privlaka i Vir.....76
Graf 55. Distribucija ispitanika prema (ne)zadovoljstvu životom u Općinama Privlaka i Vir.77
Graf 56. Distribucija ispitanika prema planiranju odlaska iz Općinam.....77

PRILOZI– Anketni upitnik

Poštovani/e!

Molimo Vas za sudjelovanje u ovoj anketi kojoj je cilj istražiti stavove mladih u općinama Privlaka i Vir u svezi kvalitete življenja, odnosno općenito uvjeta ostanka u svom mjestu.

Anketa je u cijelosti anonimna, a rezultati će biti korišteni isključivo u svrhu izrade diplomskog rada anketara, Nevene Skoblar, studentice diplomskog sveučilišnog studija Ekonomija na Ekonomskom fakultetu u Splitu.

1. Spol: M Ž

2. Dob: 15-19 20-24 25-29

3. Mjesto prebivališta:

a) Privlaka

b) Vir

c) Ostalo _____

4. Mjesto rođenja**:**

a) Zadar

b) Ostalo _____

5. Radna aktivnost:

a) Zaposlen; mjesto _____

b) Nezaposlen

c) Učenik; mjesto _____

d) Student; mjesto _____

6. Stečeni stupanj obrazovanja:

a) Bez školske spreme; nezavršena OŠ

b) Srednja stručna sprema; SSS

c) Fakultet - prvostupnik

d) Fakultet - magistar

e) Magisterij znanosti, specijalizacija, doktorat znanosti :

- Stečeni stupanj

- želja mi je upisati,
- upisao/la sam
- o tome nisam razmišljao/la

7. Mjesečni prihodi:

Koliki su mjesečni prihodi:	A. Vaši	B. Vašeg domaćinstva
1. do 1.500,00		
2. 1.501,00 – 3.000,00		
3. 3.001,00 – 5.000,00		
4. 5.001,00 – 10.000,00		
5. 10.001,00 – 15.000,00		
6. 15.001,00 i više		

8. Glavni izvor vaših – osobnih materijalnih prihoda:

a. stipendija
b. džeparac od roditelja
c. vlastita zarada
d. socijalna pomoć
e. nasljedstvo, renta, mirovina …
f. nešto drugo

9. Usporedite kvalitetu života mladih ljudi u svom mjestu u odnosu na prosječnu kvalitetu života mladih u ostalim dijelovima Hrvatske i procijenite je li život u Vašem mjestu:

a) Bolji nego u ostatku Hrvatske
b) Jednak kao u ostatku Hrvatske
c) Lošiji nego u ostatku Hrvatske
d) Ne mogu procijeniti

10. U kojoj mjeri mladi imaju utjecaja na donošenje odluka na razini općine?

a) Imaju veliki utjecaj
b) Imaju mali utjecaj
c) Nemaju nikakav utjecaj
d) Ne znam/ne želim odgovoriti

11. Postoje li u općini organizacije mladih / nevladine udruge i sl. gdje mladi mogu dati svoj doprinos životu i razvoju općine?

1. Da, i aktivni su
2. Da, ali nisu aktivni
3. Ne
4. Ne znam

12. Jeste li Vi član takvih organizacija / udruga i da li aktivno sudjelujete u njihovom radu / donošenju odluka?

1. Da, član sam, i to aktivan
2. Da, član sam, ali neaktivan
3. Ne
4. Ne želim odgovoriti

13. Da li bi bolje organiziranje i veći broj organizacija mladih i nevladinih organizacija poboljšao položaj mladih i omladinsku politiku u općini?

a) Da, to bi značajno poboljšalo položaj mladih
b) Djelomično bi poboljšalo položaj mladih
c) Položaj mladih bi ostao isti
d) Ne, to bi pogoršalo položaj mladih
e) Ne znam/ ne želim odgovoriti

14. Koristeći skalu od 1 – 5, ocijenite koliku važnost pridajete svakoj od dolje navedenih vrijednosti:

Vrijednost:	Uopće mi nije važno	Nije mi važno	Niti mi je važno niti mi nije važno	Važno mi je	Vrlo mi je važno
a) obitelj	1	2	3	4	5
b) domoljublje	1	2	3	4	5
c) rad	1	2	3	4	5
d) religija	1	2	3	4	5
e) obrazovanje	1	2	3	4	5
f) demokracija (politička angažiranost, prava i sl.)	1	2	3	4	5
g) prijateljstvo	1	2	3	4	5
h) volonterstvo	1	2	3	4	5
i) karijera	1	2	3	4	5
j) novac	1	2	3	4	5
k) poštenje	1	2	3	4	5
l) moć (utjecaj, ugled)	1	2	3	4	5

15. Koristeći skalu od 1 do 5, ocijenite Vaše zadovoljstvo sljedećim:

U Vašem mjestu su:	Jako sam nezadovoljan/na	Nezadovoljan/na sam	zadovoljan/na niti nezadovoljan/na	Zadovoljan/na sam	Jako sam zadovoljan/na
a) Uvjeti stanovanja	1	2	3	4	5
b) Dostupnost usluga potrebnih za svakodnevni život (trgovine, servisi itd.)	1	2	3	4	5
c) Kvaliteta javnog prometa (prometna povezanost s gradom)	1	2	3	4	5
d) Internetski priključak i brzina interneta	1	2	3	4	5
e) Ponuda dodatnih i izvanškolskih sadržaja za mlade	1	2	3	4	5
f) Lokalna uprava	1	2	3	4	5
g) Kvaliteta zdravstvene skrbi	1	2	3	4	5
h) Kulturni sadržaji	1	2	3	4	5

i) Predškolsko obrazovanje (ako postoje jaslice, vrtići)	1	2	3	4	5
j) Osnovno obrazovanje (ako postoji škola)	1	2	3	4	5
k) Srednjoškolsko obrazovanje (ako postoji srednja škola)	1	2	3	4	5
l) Mogućnost obrazovanja izvan škole (učenje stranih jezika i sl)	1	2	3	4	5
m) Sportski sadržaji					

16. Planirate li odlazak iz svoje općine nakon završetka školovanja:

b) Da, samo privremeno
c) Da, za stalno
d) Već sam napustio/la svoju općinu
e) Ne planiram odlazak
f) Ne znam

17. Razlozi zbog kojih ste otišli ili planirate odlazak (moguće je zaokružiti više odgovora):

a) Bolje zaposlenje
b) Poboljšanje životnog standarda
c) Obrazovanje
d) Bolja zdravstvena i socijalna skrb
e) Udaja/ženidba/veza
f) Započinjanje vlastitog posla
g) Ostalo

18. Pod kojim uvjetima biste se vratili:

_____

_____

_____

19. Koji su prema Vašem mišljenju najvažniji problemi mladih u Vašoj općini:

Prema Vašem mišljenju, koje probleme imaju mladi u Vašoj Općini?	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	U cijelosti se slažem
1. nemogućnost daljnjeg školovanja	1	2	3	4	5
2. nezaposlenost	1	2	3	4	5
3. nedostatak slobodnih aktivnosti	1	2	3	4	5
4. loš utjecaj prijatelja i vršnjaka	1	2	3	4	5
5. slab izbor mjesta za izlaske	1	2	3	4	5
6. višak slobodnog vremena	1	2	3	4	5
7. manjak privatnosti (sve se zna)	1	2	3	4	5

20. Kad sagledate svoj život u cijelosti, koliko ste zadovoljni Vašim životom u općini?

a) Vrlo nezadovoljan/a
b) Uglavnom nezadovoljan/a
c) Ni zadovoljan/a ni nezadovoljan/
d) Uglavnom zadovoljan/a
e) Vrlo zadovoljan/na